

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra - 2. ročník
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia

I. Charakteristika predmetu

Slovenský jazyk je štátnym jazykom v Slovenskej republike, preto dôkladné ovládanie slovenského jazyka zabezpečuje úspešné a plnohodnotné uplatnenie v živote. Predmet poskytuje formálne vzdelanie v jazykovej, slohovej a literárnej zložke, t. j. vedie žiakov k základnej gramotnosti (pisateľskej a čitateľskej), k nadobudnutiu čitateľských návykov a k schopnosti orientovať sa v známom texte. Poskytuje im tiež vedomosti a zručnosti na dosiahnutie primárneho psychického i fyzického stupňa vývinu a vytvára predpoklady na zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov, podporuje u žiakov osobnostný rozvoj v širšom sociálnom a kultúrnom kontexte. Formálne vzdelávanie obsahuje vedomosti a zručnosti v každej z vyučovacích oblastí. Žiaci sa naučia popisovať, vysvetľovať, zhodnotiť a aplikovať svoje znalosti. Osobnostný rozvoj sa realizuje v etickom, sociálnom a kultúrnom kontexte, s čím súvisí spoločenské správanie, kontakt s prostredím, asertivita, prosociálnosť a kultivovaná komunikácia.

Predmet slovenský jazyk a literatúra tvoria dve tesne zviazané a obsahovo sa prelínajúce zložky, a to jazyková a literárna. Cieľom oboch zložiek je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí. Základom literárnej zložky je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od analytického čítania až po schopnosť pracovať s významom literárneho textu na vyššej individuálnej úrovni spracovania (syntetické a hodnotiace čítanie).

Vnútné delenie predmetu slovenský jazyk a literatúra je v plnej kompetencii učiteľa a príslušnej predmetovej komisie, rovnako ako aj osnovanie učiva počas štúdia.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

A. JAZYKOVÁ ZLOŽKA

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka a v tomto chápaní predstavuje základ celého učebného procesu. Vo vyučovaní jazyka je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré sú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii a zodpovedajú vekovým a vzdelanostným možnostiam žiakov.

B. LITERÁRNA ZLOŽKA

Cieľom literárnej výchovy je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov zamerané na špecifické poznávanie sveta, porozumenie medziludských vzťahov a rozvíjanie estetického čítania. Základným princípom osnovania obsahu je rozvoj čítania ako nástroja na všestranné osvojovanie umeleckého textu. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie čitateľa od schopnosti analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie), porozumieť jej a prenikať do znakovkej podstaty textu, až po schopnosť pracovať s jeho významom na vyššej individuálnej úrovni spracovania, t. j. syntetizovať ho, interpretovať a hodnotiť zo všetkých jeho stránok (syntetické, hodnotiace čítanie). Tento princíp usporiadania obsahu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu, jeho analýzu a hodnotenie.

Základnou úlohou literárnej výchovy na gymnáziách je postupný prechod jednotlivými fázami čítania: čítanie s porozumením: analýza, syntéza a interpretácia, metainterpretácia diela, individuálne hodnotenie literárnych diel.

Všeobecné ciele:

- Podporovať sebadôveru žiaka vo svojom prejave tak písomnom ako i ústnom

- Osvojiť si vedomosti, ktoré umožnia žiakovi vzdelávať sa po celý život
- Vedieť zaujať aktívne miesto v ekonomickom, sociálnom a kultúrnom živote
- Pripraviť žiakov na stav zodpovedného občana, schopného sa podieľať na rozvoji demokratickej spoločnosti, kultúrnej otvorenosti
- Vnímať a postupne osvojiť si materinský jazyk ako mnohotvárnny prostriedok komunikácie
- Zvládnuť základné pravidlá medzilidskej komunikácie daného kultúrneho prostredia
- Nadobudnúť k jazyku pozitívny vzťah
- Nadobudnúť vzťah k slovenským umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu pozitívneho vzťahu k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúceho z umeleckých textov a rozvíjať svoje emocionálne a estetické cítenie a vnímanie
- Pestovať príslušnosť jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka
- Viest žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry – verbálne i písomné jazykové prejavy
- Zvládnuť a pochopiť počúvanie, komunikáciu – hovorenie, čítanie a písanie s porozumením

Špecifické ciele:

v komunikačnej oblasti

- položiť základy komunikačných zručností, t. j. naučiť sa vnímať a postupne si osvojovať materinský jazyk ako prostriedok, ktorým sa získavajú a následne odovzdávajú informácie, vedomosti a zážitky, vyslovujú vlastné názory i postoje,
- účinne sa dorozumievať v bežných komunikačných situáciách, riešiť bežné komunikačné situácie.

v spoločenskej oblasti

- učiť sa porozumieť sebe samému, vymedziť si vlastné miesto v spoločnosti rovesníkov, správať sa asertívne, byť tolerantný, prosociálny, naučiť sa spolupracovať.

v kognitívnej oblasti

- získať lásku a úctu k materinskému jazyku,
- naučiť sa správne, čitateľne, esteticky a primerane rýchlo písať, t. j. osvojiť si techniku písania a precvičovať sa v nej,
- osvojiť si správnu artikuláciu a výslovnostnú normu,
- naučiť sa ústne formulovať text aj s uplatnením suprasegmentálnych javov,
- osvojiť si základy pravopisnej normy, naučiť sa používať správne slová/tvary slov,
- naučiť sa analyzovať text, vyhľadávať jazykové javy, triediť ich, vyhodnocovať a postupne zaraďovať do systému,
- naučiť sa orientovať v jazykových príručkách,
- naučiť sa reprodukovать text a cvičiť sa v uplatňovaní prebratých jazykových javov pri tvorbe vlastných textov v ústnej a písomnej podobe,
- cvičiť sa v tvorení kultivovaných jazykových prejavov,
- rozoznávať štylisticky primerané a neprimerané prostriedky,
- vedieť plynule s porozumením čítať veku primeraný umelecký a odborný text, poznávať a rozlišovať tieto texty, orientovať sa v nich, vedieť zaznamenať a vypísať základné údaje z textu,
- prostredníctvom literatúry posilniť poznatkovú rovinu, ktorá rozmnožuje vedomosti;
- zážitkovú rovinu, ktorá sprostredkúva emotívne poznanie sveta; výchovnú rovinu, rozvíjajúcu osobnosť žiaka; komunikatívnu rovinu, ktorá mu umožňuje odovzdať

poznané a precítené a estetickú rovinu, formujúcu kvality jeho života.

III. Predmetové kompetencie

Poznávacia (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Akceptovať skupinové hodnoty.	Vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Učiť sa sám aj v skupine.	Vyhľadávať a sprostredkovať informácie.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín.	Vytvárať vlastný hodnotový systém.
Kriticky myslieť.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami.	Regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život.
Formulovať a riešiť problémy.	Verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city.	Vžiť sa do pocitov a konania inej osoby.	
Tvorivo myslieť.			

Kľúčové kompetencie jazykovej zložky predmetu:

Vedieť komunikovať adekvátne komunikačnej situácii.	Vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii – ústne (vhodná forma a obsah).
	Vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii – písomne (vhodná forma a obsah).
	Čítať s porozumením súvislé aj nesúvislé texty.
	Vedieť aktívne počúvať.
Učenie sa.	Schopnosť učiť sa učiť.

Kľúčové kompetencie literárnej zložky predmetu:

Technika čítania a verejná prezentácia textu.	Plynulo čítať súvislý literárny text, pri hlasnom čítaní správne dýchať, artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť.
	Pri prednese literárneho textu aplikovať vedomosti o zvukovej rovine jazyka, v básnickom texte rešpektovať rytmickú usporiadanosť a frázovať ho v zhode s vlastným chápaním jeho významu.
	Pri dramatizovanom čítaní primerane hlasovo prezentovať text postavy dramatického diela.
Pamäťové, klasifikačné a aplikačné kompetencie.	Reprodukovať fakty a definície, vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
	Usporiadať známe javy do tried a systémov.
	Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty.
	Integrovať čitateľské skúsenosti, literárnoteoretické a literárnohistorické vedomosti s recepčnými skúsenosťami z iných druhov umenia.
Analytické a interpretačné kompetencie.	Zovšeobecniť literárny jav a navrhnúť jeho definíciu.

	Analyzovať literárny text z hľadiska štylistických, tematických a kompozičných prostriedkov a určiť ich funkčné využitie v diele.
	Interpretovať literárne dielo, argumentovať výsledkami jeho analýzy a zohľadňovať poznatky z iných informačných zdrojov.
	Hodnotiť dielo z vlastného stanoviska v kontexte doby jeho vzniku a v súčasnom kontexte.
Tvorivé kompetencie.	Parafrázovať dej epického a dramatického diela.
	Transformovať text diela do iného literárneho druhu, formy alebo žánru.
	Vytvoriť básnický text, poviedku, scenár alebo iný kratší umelecký text.
Informačné zručnosti.	Orientovať sa vo verejnej knižnici a jej službách.
	Pracovať s údajmi o knižnom fonde v lístkovej a elektronickej podobe.
	Vedieť získať informácie z integrovaného informačného systému a internetu.
	Vybudovať si vlastnú knižnicu.

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: Druhý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 3 hodina/ týždeň (99 hodín)

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Časť: Jazyková zložka /66 hodín/		
Ročník	Orientačný prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
druhý	Sloh / Publicistický štýl – masmediálna komunikácia	12
	Sloh / Rozprávací slohový postup	11
	Tvarová / morfológická rovina jazyka	15
	Syntaktická / skladobná rovina jazyka	13
	Sloh / Opisný slohový postup	15

Časť: Literárna zložka /33 hodín/		
Ročník	Orientačný prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
druhý	Krátka epická próza – vnútorný monológ	8
	Lyrická poézia – druhy lyriky, štylizácia	10
	Epická poézia	5
	Dráma – dráma, komická dráma	10

Obsahový štandard - Jazyková zložka	
Sloh / Publicistický štýl	
<ul style="list-style-type: none"> • Text: vecný, umelecký, súvislý, nesúvislý: graf, schéma, tabuľka 	

- spoločné a rozdielne znaky textov
- kontext
- kľúčové slová
- **osnova**
- **koncept**
- analýza textu: obsah textu, forma textu, autorský zámer
- interpretácia textu
- slohové postupy: **informačný, rozprávací, opisný, výkladový/úvahový**
- slohotvorný proces
- jazykové štýly: **náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký**
- hybridizácia jazykových štýlov, slohových postupov, slohových útvarov
- štýlotvorné činitele: téma, autor, situácia, funkcia, adresát
- **oznam**
- správa
- reportáž
- recenzia
- komentár
- krátke správy – SMS, e-mail/mejl
- pointa

Sloh / Rozprávací slohový postup

- **Text: vecný, umelecký, súvislý, nesúvislý:** graf, schéma, **tabuľka**
- spoločné a rozdielne znaky textov
- kontext
- kľúčové slová
- **osnova**
- **koncept**
- analýza textu: obsah textu, forma textu, autorský zámer
- interpretácia textu
- slohové postupy: **informačný, rozprávací, opisný, výkladový/úvahový**
- slohotvorný proces
- jazykové štýly: **náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký**
- **rozprávanie**
- vnútorná kompozícia rozprávania: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie,

Tvarová / morfológická rovina jazyka

- gramatický tvar
- **skloňovanie:** menné gramatické kategórie: **rod, číslo, pád**
- **pádové otázky**
- **podstatné mená:** ohybný slovný druh, plnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, všeobecné – vlastné, konkrétne – abstraktné, životné – neživotné, rod: mužský, ženský, stredný, číslo: jednotné/singulár – množné/plurál, pád: nominatív/1. pád, genitív/2. pád, datív/3. pád, akuzatív/4. pád, vokatív/5. pád, lokál/6. pád, inštrumentál/7. pád, vzor: chlap, hrdina dub, stroj, kuli, žena, ulica, dľaň, kosť, gazdiná, mesto, srdce, vysvedčenie, dievča, pomnožené podstatné mená, podstatné mená mužského rodu, zvieracie, neživotné zakončené na -r, -l, cudzie nesklonné podstatné mená, skloňovanie podstatného mena pani
- **prídavné mená:** ohybný slovný druh, plnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, akostné, stupňovanie, stupeň – 1., 2., 3., vzťahové, privlastňovacie, rod, číslo, pád, vzor: pekný, cudzí, páví, otcov (matkin)
- **zámená:** ohybný slovný druh, plnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, skloňovanie, základný tvar, rod, číslo, pád, druhy zámen, osobné – základné, privlastňovacie, zvrätané – základné, privlastňovacie, vymedzovacie, neurčité, opytovacie, ukazovacie
- **číslovky:** ohybný slovný druh, plnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, skloňovanie, rod, číslo, pád, druhy čísloviek, určité, neurčité, základné, radové, násobné, skupinové
- **slovesá:** ohybný slovný druh, plnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, tykanie/vykanie, časovanie, slovesné gramatické kategórie, osoba: 1.,2.,3., číslo: singulár, plurál, čas: minulý, prítomný, budúci, spôsob: oznamovací, rozkazovací, podmieňovací, rod: činný, trpný, vid: dokonavý, nedokonavý, určitý tvar sloviess, neurčité tvary sloviess: **neurčitok**, prechodník, činné prídavné prítomné, trpné prídavné, slovesné podstatné meno, jednoduchý a zložený slovesný tvar, zvrätané, nezvrätané, plnovýznamové, činnosť, stavové, neplnovýznamové, sponové, modálne, fázové.
- **príslovky:** neohybný slovný druh, plnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, druhy prísloviess: miesta, času, spôsobu, príčiny, stupňovanie prísloviess.
- **predložky:** neohybný slovný druh, neplnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, väzba s pádom, vokalizácia.
- **spojky:** neohybný slovný druh, neplnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, priradovacie, zlučovacie, stupňovacie, vylučovacie, odporovacie, podradovacie, interpunkcia.
- **častice:** neohybný slovný druh, neplnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, interpunkcia.
- **citoslovčia:** neohybný slovný druh, neplnovýznamový slovný druh, vetnočlenská platnosť, interpunkcia.

Syntaktická / skladobná rovina jazyka

- **veta**
- **vety podľa zloženia:** jednoduchá veta, holá, rozvitá, rozvitá s viacnásobným vetným členom, zložená veta/súvetie, jednoduché súvetie, zložené súvetie.
- **vety podľa obsahu/modálnosti:** oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia; zvolacia
- **vety podľa členitosti:** jednočlenná, slovesná – neslovesná, dvojčlenná, úplná – neúplná
- **základné/hlavné vetné členy:** podmet: vyjadrený – nevyjadrený, prísudok: slovesný – neslovesný, vetný základ: slovesný – neslovesný.
- **vedľajšie/rozvíjacie vetné členy:** predmet: priamy – nepriamy, príslovkové určenie: miesta, času, príčiny, spôsobu, prívlastok: zhodný – nezgodný, prístavok
- **vetné sklady:** prisudzovací sklad, určovací sklad, priradovacie sklad
- **zhoda**
- **polovetná konštrukcia** – s prechodníkom, s prídavným, s neurčitkom

- **jednoduché súvetie** – prirad'ovacie, podrad'ovacie
- **prirad'ovacie súvetie:** zlučovacie, stupňovacie, odporovacie, vylučovacie.
- **podrad'ovacie súvetie:** vedľajšia veta: prísudková, podmetová, predmetová, príslovková: miestna, časová, príčinná, spôsobová, prívlastková,
- **expresívne syntaktické konštrukcie:** vsuvka, prístavok, oslovenie, výpustka/elipsa, neukončená výpoveď/apoziopezá
- **zápor v slovenčine**
- **slovosled:** významový, gramatický a rytmický činiteľ
- **nadvetná/textová syntax:** názov, odsek, kapitola, úvod, jadro, záver, titulok, súdržnosť textu.

Sloh / opisný slohový postup

- **Text: vecný, umelecký, súvislý, nesúvislý:** graf, schéma, **tabuľka**
- spoločné a rozdielne znaky textov
- kontext
- kľúčové slová
- **osnova**
- **koncept**
- analýza textu: obsah textu, forma textu, autorský zámer
- interpretácia textu
- slohové postupy: **informačný, rozprávací, opisný, výkladový/úvahový**
- slohotvorný proces
- jazykové štýly: **náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký**
- hybridizácia jazykových štýlov, slohových postupov, slohových útvarov
- štýlotvorné činitele: téma, autor, situácia, funkcia, adresát
- **opis: statický, dynamický, umelecký, odborný.**

Obsahový štandard – Literárna zložka

Všeobecné pojmy

- aktuálna skutočnosť – literárna fikcia
- autor/spisovateľ
- čitateľ/divák/poslucháč
- herec
- režisér
- časopis
- kniha
- knižnica
- rozhlas
- televízia
- film
- **Inscenácia:** autorské poznámky
- text
- ilustrácia
- **podsystemy literatúry:** literatúra pre deti, odborná (náučná) literatúra, populárnovedecká literatúra, umelecká literatúra, dobrodružná literatúra, literatúra faktu, vedecko-fantastická literatúra
- **literárne formy:** poézia, próza, divadelná hra

Literárna obdobia a smery

- staroveká literatúra
- stredoveká literatúra

- renesančná literatúra (humanizmus)
- baroková literatúra
- klasicizmus (osvietenstvo)
- romantizmus
- realizmus, naturalizmus
- literárna moderna : symbolizmus, impresionizmus
- symbolizmus
- impresionizmus
- avantgarda : expresionizmus, surrelaizmus (nadrealizmus)
- expresionizmus
- surrealizmus (nadrealizmus)
- naturizmus
- socialistický realizmus
- existencializmus
- postmoderna

Literárne druhy

- **epiky**
- **lyrika**: duchovná lyrika, čistá (abstraktná) lyrika, ľúbostná lyrika, spoločenská lyrika, reflexívna (úvahová) lyrika, prírodná lyrika
- **dráma**

Literárne žánre a básnické formy

- **lyrická poézia** : báseň, ľudová pieseň, modlitba, populárna pieseň, pásmo, sonet.
- **epická poézia** : bájka, balada, epos.
- **epická próza** : anekdota, aforizmus, báj, bájka, hádanka, legenda, novela, podobenstvo, povest' (ľudová, autorská), poviedka, porekadlo, pranostika, príslovie, román (detektívny, dobrodružný, biografický, historický, dievčenský, román vo forme denníka, sociálny/spoločenský, psychologický), rozprávka, (ľudová, autorská, televízna, filmová, rozhlasová), vyčítanka.
- **dramatická literatúra** : absurdná dráma, činohra, komédia, tragédia.
- automatický text
- **komiks**

Štruktúra literárneho diela

- **dej**
- príbeh
- autorská štylizácia reality
- **kompozícia literárneho diela**: chronologický (kronikársky) postup, reťazový (nadväzujúci) postup, retrospektívny (spätný) postup
- **vnútorná kompozícia epického a dramatického literárneho diela**: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie.
- **vonkajšia kompozícia literárneho diela** : nadpis, odsek, kapitola, diel, strofa, spev, verš, výstup, dejstvo.
- **členenie epického textu** : pásmo rozprávača, vševediaci rozprávač, priamy rozprávač, pásmo postáv, replika, monológ, vnútorný monológ, dialóg.
- **hlbkové členenie literárneho diela** : dejový plán literárneho diela, významový plán literárneho diela, pointa, motív, téma, hlavná myšlienka.
- **literárna postava**
- **hlavná literárna postava**
- **vedľajšia literárna postava**
- idealizovaný typ postavy
- charakterový typ postavy
- sociálny typ postavy

Štylizácia

- alegória/inotaj
- anafora
- asociácia
- **básnické prirovnanie**
- **básnická otázka**
- **epiteton**
- komickosť : irónia, humor (jazykový, situačný), satira
- hyperbola
- **metafora**
- **metonymia**
- **nonsens**
- **personifikácia/zosobnenie**
- protiklad (kontrast)
- symbol
- **zdrobnenina**
- zvukomal'ba

Metrika

- **rým** : združený, striedavý, obkročný, prerývaný.
- **rytmus**
- rytmicky viazaná reč (poézia, dráma)
- rytmicky neviazaná reč (próza, dráma)
- **verš**
- **veršový systém** : časomerný veršový systém, **slabičný (sylobický) veršový systém**, slabično-prízvučný (sylobotonicý) veršový systém, **prízvučná a neprízvučná slabika**, voľný verš.
- stopa : trochej, daktyl, jamb
- rytmicko-syntaktický paralelizmus
- **refrén**

Autori a štandardizované literárne diela

- Autori a štandardizované literárne diela
Slovenská literatúra
Poézia
H. Gavlovič: Valaská škola – mravúv stodola (vlastný výber)
J. Kollár: Předzpěv zo Slávy dcery
S. Chalupka: Mor ho!
A. Sládkovič: Marína (vlastný výber)
J. Botto: Smrt' Jánošíkova
J. Kráľ: Zakliata panna vo Váhu a divný Janko
I. Krasko: (vlastný výber)
J. Smrek: (vlastný výber)
R. Dilong: (vlastný výber)
M. Válek: (vlastný výber)
M. Rúfus: (vlastný výber)
J. Urban: (vlastný výber)
Próza
M. Kukučín: Keď báčik z Chochoľova umrie
J. G. Tajovský: Maco Mlieč
Timrava: Ťapákovci
M. Urban: Živý bič
J. Cíger Hronský: Jozef Mak
D. Chrobák: Drak sa vracia

P. Jilemnický: O dvoch bratoch
 A. Bednár: Kolíska
 L. Mňačko: Ako chutí moc
 D. Dušek: Kufor na sny
 Dráma
 J. Palárik: Dobrodružstvo pri obžinkoch
 J. G. Tajovský: Statky-zmätky
 I. Bukovčan: Kým kohút nezaspieva
 M. Lasica – J. Satinský: Soirée

- Svetová literatúra

Sofokles: Antigona
 W. Shakespeare: Hamlet
 Molière: Lakomec
 E. M. Remarque: Na západe nič nové
 A. S. Puškin: Kapitánova dcéra
 J. D. Salinger: Kto chytá v žite

V. Metódy a formy práce

Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia. (Práca s umeleckým textom, práca s literárnymi ukážkami, skupinová práca /drafting/, tvorba skupinových „projektov“, interpretácia diel, analýzy, komunikácia, debata, diskusia IKT – PowerPoint, dramatizácia, tvorba vlastných prejavov, kooperatívne gramatické cvičenia referátová a argumentačná metóda.

Metódy a formy všeobecne:

- Motivačné metódy ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela alebo inej pomôcky).

- Expozičné metódy - *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností), *aktívne počúvanie*, *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (názorná ukážka), *pozorovanie* (cielené vnímanie objektov a procesov).

- Problémové metódy - (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení), *projektová metóda* (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu požadovaného textu a jeho vizuálnej stránky).

- Aktivizujúce metódy - *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia danej problematiky), *situačná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie), *didaktické hry* (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *kompozícia* (vypracovanie slohových prác).

- Fixačné metódy - *metódy opakovania* a *precvičovania* (ústne a písomné opakovanie, domáce úlohy a pod.).

Pozn.: Uvedené edukatívne metódy sa uplatňujú priebežne na jednotlivých hodinách SJL a to v oboch zložkách SJL – literárnej výchovy ako aj jazyka. Vyučujúci zaraďujú uvedené metódy do vyučovacieho procesu podľa možnosti a postavenia samotnej vyučovacej hodiny.

VI. Učebné zdroje

Ihnátková, N. a kol.: Čítanka pre 1.ročník gymnázií. Bratislava: LITERA, 1994
 Ihnátková, N. a kol.: Čítanka pre 2.ročník gymnázií. Bratislava: LITERA, 1994
 Ihnátková, N. a kol.: Čítanka pre 3.ročník gymnázií. Bratislava: LITERA, 1995
 Ihnátková, N. a kol.: Čítanka pre 4.ročník gymnázií. Bratislava: LITERA, 1995
 Obert, V. a kol.: Literatúra 1. Bratislava : LITERA, 1994
 Obert, V. a kol.: Literatúra 2. Bratislava : LITERA, 1994
 Obert, V. a kol.: Literatúra 3. Bratislava : LITERA, 1994
 Obert, V. a kol.: Literatúra 4. Bratislava : LITERA, 1994
 Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 1.ročník. Bratislava : Orbis Pictus Istr., 2006
 Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 2.ročník. Bratislava : Orbis Pictus Istr., 2006
 Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 1.ročník - cv. Bratislava : Orbis Pictus Istr., 2007
 Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 2.ročník - cv. Bratislava : Orbis Pictus Istr., 2007
 Hincová, K. a kol.: Slovenský jazyk pre 1.-4.ročník. Bratislava : SPN, 2007
 Záborská, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 1. ročník – cvičebnica. Bratislava : SPN, 2007
 Záborská, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 2. ročník – cvičebnica. Bratislava : SPN, 2007
 Varsányiová, M.: Príručka slovenskej literatúry pre stredoškóľakov. Komárno : VARIA, 2003
 Varsányiová, M.: Čítanka slov. lit. pre stredoškóľakov – 1.časť. Komárno : VARIA, 2004
 Varsányiová, M.: Čítanka slov. lit. pre stredoškóľakov – 2.časť. Komárno : VARIA, 2004
 Mihálik, I. a kol.: Literárne listy pre 3.r. gymnázií a str. škôl. Košice : ARS LITERA, 2005
 Mihálik, I. a kol.: Literárne listy pre 4.r. gymnázií a str. škôl. Košice : ARS LITERA, 2005
 Žilka, T. a Kol.: Teória literatúry. Bratislava : LITERA, 1997
 Slovníky
 Filmy
 Umelecká literatúra – Beletria

VII. Hodnotenie predmetu

Predmet môže byť hodnotený dvojakým spôsobom – systém hodnotenia si vyberá vyučujúci.

Predpísané písomnosti:

Kontrolná slohová práca: 1 x za polrok /rozprávanie, umelecký opis/

A) Hodnotenie váhovým systémom

4 – ročné gymnázium (1.-4.ročník)

Počet známok za polrok: minimálne 5

Váhy známok:

Váha 1	„motivačné známky“	za prednes básne, za dobre vypracovanú samostatnú úlohu, za samostatnú prácu na hodine, aktivitu apod. /čítanka, krátka esej-úvaha, vynikajúci referát, cvičná slohová práca a pod./
	ústna odpoveď	
Váha 2	kontrolná slohová práca	Pri hodnotení jednotlivých slohových útvarov treba vychádzať z hodnotiacich kritérií maturitných písomiek, treba však zohľadniť časové okolnosti pri vypracovaní sloh.práce, najmä rozsah práce. Hodnotenie vychádza z kritérií MS – /vonkajšia a vnútorná forma spoločne s celkovým dojomom práce/ - 28 bodov.
	Tematické testy	

B) Hodnotenie bodovým systémom

	Popis:	Počet hodnotení:
Test	Test je tematicky zameraný – buď po tematickom celku, alebo zhrňujúci s otvorenými i zatvorenými otázkami (používame i monitorovacie úlohy a testy zamerané na čítanie s porozumením) – vždy dopredu určený/ohlásený. Môže byť 20, 25 a 30 bodový. Podľa nižšie uvedenej štandardnej stupnice sú žiakovi pridelené body.	2 až 4 testy – rovnomerne rozložené na obe zložky predmetu.
Odpoveď	Za odpoveď sa pridávajú body za známku. Pri každej známke sa zapíše určitý, vopred určený počet bodov. /známka 1 = 5bodov, známka 2 = 4body, známka 3 = 3body, známka 4 = 1bod, známka 5 = -5bodov/	1
Päťminútovka	Hodnotenie je podobné ako pri odpovedi. /známka 1 = 5bodov, známka 2 = 4body, známka 3 = 3body, známka 4 = -3 body, známka 5 = -5bodov/	2
Seminárna práca / projektová práca	Rozbor literárneho diela (záleží od ročníka) – žiak môže získať 10 bodov. Žiak vypracuje samostatnú prezentáciu, manuál pre ostatných žiakov, zdramatizuje a interaktívne analyzuje literárne dielo, hodnotí literárnu postavu/postavy, vie určiť tému a ideu diela...	1
Kontrolná slohová práca	vopred určený žáner – záleží od ročníka. Žiak môže získať 15 bodov. Hodnotenie: Vonkajšia forma – 2 body, Vnútna forma – 10 bodov – obsah, kompozícia, štýl a jazyk – každá položka po 2 body, Pravopis 3 body, Celkový dojem 2 body.	1

Počas celej klasifikácii sa prihliada i na aktivitu – teda žiakovi môžu byť počas roka pridelené mimoriadne body – tzv. aktivizačné – za výbornú prácu na hodinách, za seminárnu prácu navyše, atď.

Stupnica hodnotenia testov a písomných prác S.I.L.:

100% - 90% = 1, 89% - 75% = 2, 74% - 50% = 3, 49% - 30% = 4, 29% - 0% = 5

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:

100% - 90%	⇒ výborný
89% - 75%	⇒ chválitebný
74% - 50%	⇒ dobrý
49% - 30%	⇒ dostatočný
29% - 0%	⇒ nedostatočný

$VZ = \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots$
súčet hodnôt váh

⇒ počítame na 2 desatinné miesta: - priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
- priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
- 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

Názov predmetu	Anglický jazyk - úroveň B1, 2. ročník
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia

I. Charakteristika predmetu

Cudzie jazyky prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom. Umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú aj prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch. Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Na naplnenie týchto cieľov slúži aj vyučovanie anglického ako 1. cudzieho jazyka.

Na vyučovanie **anglického jazyka ako 1. cudzieho jazyka** podľa štátneho vzdelávacieho programu je určená štvorhodinová dotácia.

Požiadavky pre vzdelávanie v **anglickom jazyku** vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje jednotlivé úrovne ovládania cudzieho jazyka podľa stupnice A1 – C2. Vzdelávanie v anglickom jazyku ako druhý cudzí jazyk smeruje k dosiahnutiu úrovne **B1** pre absolventa, a v prípade ukončenia vzdelávania maturitnou skúškou k dosiahnutiu úrovne **B2**.

II. Ciele predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu anglický jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom,
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ,
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

III. Kompetencie

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine;
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity;
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenia, t.j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu
- tvorivé myslenie t.j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov
- prosociálne a prospoločenské myslenie t.j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

3.1 Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí anglickým jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie,
- sociolingválne kompetencie,
- pragmatické kompetencie.

Jazyková kompetencia

Žiak dokáže používať:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu štandardných komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia), morfológické tvary a syntaktické modely (gramatická kompetencia),
- slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia),
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortoepická a ortografická),
- ovládať jazyk dostatočne na to, aby sa dohovoril a vyjadroval s použitím dostatočnej slovnej zásoby len s určitou mierou váhania a opisných jazykových prostriedkov na vymedzené témy, pričom používajú opisné jazykové tvary,
- ovládať jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby mohol opísať nepredvídateľné situácie, vysvetliť hlavné body, myšlienky, či problémy so značnou dávkou precíznosti a vyjadrovať myšlienky, ktoré sa týkajú abstraktných a kultúrnych tém,
- komunikovať primerane správne v známych kontextoch; všeobecne ovládať gramatiku dobre, i keď badať vplyv materinského jazyka. Napriek chybám, ktorých sa dopúšťa, je jasné, čo chce vyjadriť, pomerne správne dokáže používať repertoár často používaných gramatických prostriedkov a vetných štruktúr v ľahko predvídateľných situáciách,
- vytvoriť súvislý text, ktorý je všeobecne zrozumiteľný. Pravopis, interpunkcia a usporiadanie textu sú dostatočne presné na to, aby bolo možné text sledovať,
- artikulačne zrozumiteľne vyslovovať, aj keď je niekedy evidentný cudzí prízvuk a objavujú sa príležitostné prípady nesprávnej výslovnosti (upravené SERR, 2013, s. 111 – 119).

Sociolingválna kompetencia

Žiak dokáže:

- správne reagovať v rôznych bežných spoločenských komunikačných situáciách,
- poznať bežné frazeologické spojenia, príslovia a porekadlá,
- uvedomovať si rozdiely medzi formálnym a neformálnym prejavom,
- pri vyjadrovaní používať širokú škálu jazykových funkcií a v ich rámci reagovať, pričom využíva najbežnejšie vyjadrovacie prostriedky neutrálneho funkčného štýlu,
- uvedomovať si zásadné zdvorilostné normy a podľa nich sa aj správať,
- uvedomovať si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, v bežnej jazykovej praxi, v postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú v danom spoločenstve dominantné a sú typické pre jeho jazykové zázemie (SERR, 2013, s. 123).

Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- pružne využívať rozsah jednoduchého jazyka, aby vyjadril väčšinu toho, čo chce vyjadriť,
- zasiahnuť do diskusie na známu tému, pričom používa vhodné slovné spojenia, aby sa ujal slova,
- začať, udržať a ukončiť jednoduchý osobný priamy rozhovor týkajúci sa bežných tém alebo osobných záujmov, dostatočne plynulo vytvoriť jednoduché rozprávanie alebo opis ako lineárnu postupnosť kompozičných zložiek,
- spojiť sériu jednotlivých kratších bodov do súvislého lineárneho celku,
- dostatočne presne vyjadriť hlavné body myšlienky alebo problému,
- zrozumiteľne vyjadriť podstatu myšlienky (upravené SERR, 2013, s. 125 – 132).

IV. Výkonový štandard - komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť na konci príslušného stupňa vzdelávania.

Počúvanie s porozumením

Žiak počas štúdia dokáže porozumieť:

- jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o častých každodenných témach, identifikujúc všeobecné správy aj konkrétne detaily za predpokladu, že reč je zreteľne artikulovaná so všeobecne známym prízvukom,
- textu ako celku, téme a hlavnej myšlienke,
- špecifickým informáciám a zachytiť logickú štruktúru textu, rozlíšiť podstatné informácie od nepodstatných, rozlíšiť hovoriacich,
- jednoduchým rečovým prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života (oznamy, inštrukcie, opisy, odkazy, pokyny, upozornenia, rady) prednesenom v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku,
- autentickým dialógom na bežné témy, napr. telefonický rozhovor, interview,
- prejavom naratívneho charakteru, napr. zážitok, príbeh,
- podrobným orientačným pokynom,
- podstatným informáciám v prednáškach, referátoch, diskusiách, ak mu je téma známa, a ak sú prednesené v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku,
- základným informáciám z rozhlasových a televíznych správ s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v primeranom tempe reči (upravené SERR, 2013, s. 68 – 70).

Čítanie s porozumením

Žiak počas štúdia dokáže:

- získať informácie z bežných textov,
- na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty,
- vyhľadať špecifické a detailné informácie v rôznych textoch, rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v texte s jasnou logickou štruktúrou,
- chápať logickú štruktúru jednoduchšieho textu na základe obsahu, ale aj lexikálnych a gramatických prostriedkov,
- odhadnúť význam neznámych slov z kontextu a meniť stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania,
- rozumieť korešpondencii: úradnému a súkromnému listu, pohľadnici, e-mailu,
- rozoznať dôležité myšlienky v jednoduchých novinových článkoch na známe témy,
- rozoznať hlavné závery v jasne určených argumentačných textoch, ako aj argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností (upravené SERR, 2013, s. 71 – 73).

Písomný prejav

Žiak počas štúdia dokáže:

- napísať hlavné myšlienky alebo informácie z vypočutého alebo prečítaného textu,
- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu textu,
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie,
- opísať osobu, predmet, miesto, činnosť, udalosť,
- napísať súkromný a úradný list,
- napísať životopis,
- napísať príbeh, rozprávanie, opis,
- napísať súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Žiak počas štúdia dokáže:

- reagovať na podnety v rôznych komunikačných situáciách jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii,
- získavať, odovzdávať, overovať a potvrdzovať informácie, riešiť menej bežné situácie a vysvetliť príčinu a podstatu problému,
- vyjadriť svoje myšlienky na abstraktné témy, ktoré sprostredkuje, napríklad filmy, knihy, scénické predstavenia, výstavy, hudba atď.,
- využiť široký okruh jednoduchého jazyka na zvládnutie väčšiny situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania,
- bez prípravy sa zapojiť do rozhovoru na známe témy, vyjadriť osobné názory, vyjadriť a reagovať na pocity, akými sú prekvapenie, šťastie, smútok, záujem a nezáujem,
- porovnať a dať do protikladu alternatívy s podrobným vysvetlením toho, čo treba robiť, kam ísť, koho alebo čo si vybrať atď.,
- vyjadriť a požiadať o osobné názory a stanoviská v diskusii na zaujímavé témy,
- vyhľadať a vyjadriť jednoduché faktografické informácie,

- požiadať o podrobné usmernenia a riadiť sa nimi,
- získať podrobnejšie informácie (upravené SERR, 2013, s. 75 – 83).

Ústny prejav – monológ

Žiak počas štúdia dokáže:

- vyjadriť sa jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situáciám a témam z bežného života,
- opísať osoby, predmety, činnosti a udalosti,
- opísať obrázky, mapy, jednoduchšie grafy, porovnať ich a vyjadriť svoj názor na ne, interpretovať a odovzdávať informácie,
- vyrozprávať príbeh,
- stručne zdôvodniť a vysvetliť svoje názory, plány a činnosti,
- predniesť krátke odskúšané oznámenia na témy z každodenného života (upravené SERR, 2013, s. 60 – 62).

Kompetencie a funkcie jazyka

Kompetencie súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj v písomnom prejave a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikácie. **Funkcie**, sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré žiak musí ovládať, aby sa mohla komunikácia uskutočniť.

Výkonový štandard:

Žiak vie:

Kompetencie	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť trvať na niečom Začleniť informáciu Odpovedať na požiadavky
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť Opraviť
4. Vyjadriť názor	Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty
5. Vyjadriť vôľu	Vyjadriť želania Vyjadriť plány
6. Vyjadriť schopnosť	Vyjadriť vedomosti Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť

<p>7. Vyjadriť pocity</p>	<p>Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcit Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu</p>
<p>8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</p>	<p>Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť</p>
<p>9. Predstaviť záľuby a vkus</p>	<p>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť čo uprednostňujem</p>
<p>10. Reagovať vo vyhrotenej situácii</p>	<p>Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného Urážať Nadávať</p>
<p>11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</p>	<p>Vyjadriť príkaz/zákaz/ morálnu alebo sociálnu normu Získať povolenie, súhlas Dať súhlas, povoliť niečo Odmietnuť, Zakázať Vzoprieť sa proti zákazu/Spochybniť zákaz Vyhrázať sa, Sľúbiť</p>
<p>12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností</p>	<p>Obviniť, priznať sa Ospravedlniť sa Odmietnuť obvinenie Vyčítať</p>
<p>13. Reagovať na príbeh alebo udalosť</p>	<p>Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie, nezáujem, Vyjadriť, že ma niekto/niečo, ne/prekvapilo</p>
<p>14. Dať ponuku a reagovať na ňu</p>	<p>Žiadať od niekoho niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Ponúknuť pomoc Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh niekoho iného</p>
<p>15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti</p>	<p>Varovať pred niekým/niečím Poradiť Povzbudiť Vyjadriť</p>
<p>16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti</p>	<p>Spomenúť si na niečo/niekoho Vyjadriť, že som na niečo/niekoho zabudol</p>

	Pripomenúť niečo, niekomu Kondolovať Blahoželať
17. Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť niekoho Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať Predniesť prípitok
18. Korešpondovať	Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list
19. Telefonovať	Začať rozhovor Udržiavať rozhovor A ukončiť rozhovor
20. Komunikovať	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	Uviesť tému, hlavnú myšlienku Oboznámiť s obsahom/osnovou Rozviesť tému a hlavnú myšlienku Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	Zdôrazniť/ dať do pozornosti Odbočiť od témy Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrázovať
23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať	Navrhnuť novú tému/bod diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme/ k bodu diskusie
24. Uistiť sa že slová/môj výklad/argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadať o pomoc pri vyjadrovaní slova/slovného spojenia Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo Hľadať slovo/slovné spojenie Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
25. Porozprávať niečo	Rozprávať Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť

Výkonový štandard – spoločný pre všetky tematické celky.

Žiak vie:

- Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou
- Vypočúť si a podať informácie
- Vybrať si z ponúkaných možností
- Vyjadriť názor
- Vyjadriť vôľu

- Vyjadriť schopnosť
- Vyjadriť pocity
- Vyjadriť očakávania a reagovať na ne.
- Predstaviť záľuby a vkus
- Reagovať vo vyhrotenej situácii
- Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam
- Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností
- Reagovať na príbeh alebo udalosť
- Dať ponuku a reagovať na ňu
- Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti
- Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti
- Reagovať na niečo čo sa udialo v minulosti
- Reagovať pri prvom stretnutí
- Korešpondovať
- Telefonovať
- Komunikovať
- Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu
- Doplniť štruktúrovanú prezentáciu
- Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať
- Uistiť sa že slová/ výklad/argument boli pochopené
- Porozprávať príbeh

V. Obsahový štandard

Ročník: druhý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 4 hodiny týždenne

Domov a bývanie (13)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • môj domov (opis prostredia, v ktorom bývam, zariadenie miestností) • bývanie v meste a na vidieku (výhody a nevýhody) • ideálne bývanie (vlastné predstavy o bývaní) • domov a jeho význam v živote človeka (kultúra bývania u nás a v iných krajinách) • problém bývania mladých rodín, kúpa a prenájom bytu, deti na sídliskách

Vzdelávanie (8)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • školský systém (školy a školské zariadenia, organizácia školského roka, skúšky a hodnotenie, prázdniny) • vyučovanie (rozvrh hodín, predmety, prestávky, aktivity na hodine, príprava na vyučovanie) • život žiaka (voľný čas, záľuby, mimoškolské aktivity, brigády, priatelia, vreckové) • štúdium cudzích jazykov (výmenné pobyty, jazykové kurzy, au-pair)

- vzťah učiteľa k žiakovi a opačne

Zamestnanie (7)

Obsahový štandard

- typy povolání (fyzická a duševná práca), voľba povolania, jej motivácia
- trh práce (ponuka pracovných miest a nezamestnanosť, rekvalifikácia, žiadosť o zamestnanie, profesijný životopis, prijímací pohovor)
- pracovný čas a voľný čas (efektivita práce, nové technológie)
- pracovné príležitosti doma a v zahraničí, pracovné podmienky (mzda, sociálny systém)
- kariéra verzus rodinný život

Veda a technika v službách ľudstva (11)

Obsahový štandard

- život kedysi a dnes (výdobytky vedy a techniky a životná úroveň, prístroje a pomôcky v domácnosti)
- pozoruhodné objavy a vynálezy vedy a techniky
- veda a technika v službách človeka
- zneužitie vedy a techniky (zbrane, závislosti, násilie, konzumná spoločnosť, civilizačné choroby)
- človek a veda a technika v budúcnosti (nahradenie učiteľa počítačom, deti a počítače, únik mozgov)

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie (12)

Obsahový štandard

- ľudské telo
- bežné a civilizačné choroby, úrazy, telesný a duševný stav, návšteva u lekára, v lekárni
- zdravý spôsob života (správna životospráva, telesná a duševná hygiena)
- zdravotnícka starostlivosť (štátne a súkromné zdravotníctvo – prevencia, odborní lekári, zdravotné poisťovne)
- stresové situácie v živote človeka

Jazyková dimenzia (64)

- Predmetový pád osobných zámen

- Determinátory, kvantifikátory: all, each, other, every, either, neither, both, much, many, a lot of, little, few, a few, a little
- Členy s abstraktnými podstatnými menami
- Prídavné mená a príslovky – stupňovanie pravidelné, nepravidelné, porovnávanie, väzba the sooner the better
- Rôzne spôsoby tvorenia slov
- Podmienkové súvetia
- Želacie vety
- Modálne slovesá v minulom čase na vyjadrenie dedukcie, odhadu, výčitky
- Frázové slovesá
- Väzba would rather / had better
- Slovesá s predložkovými väzbami
- Prípustkové súvetia- in spite, despite
- Uvádzacie a spájacie výrazy a slovné spojenia
- Ustálené slovné spojenia zodpovedajúce formálnemu aj neformálnemu prejavu
- Budúci priebehový čas
- Predbudúci jednoduchý a priebehový čas
- Slovesá DO, MAKE, TAKE – ustálené slovné spojenia
- Poradie prídavných mien
- Podstatné mená - počítateľnosť

VI. Metódy a formy práce

a/ Motivačné:

Motivačné vstupné: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, problém ako motivácia, brainstorming

Motivačné priebežné: motivačná výzva, aktualizácia obsahu učiva, pochvala, povzbudenie

b/ Expozičné:

Metódy priameho prenosu poznatkov:

Monologické slovné: rozprávanie, opis, výklad

Dialogické slovné.: rozhovor, beseda, brainstorming, napodobňovanie životných situácií

Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov: demonštrácia obrazu, demonštrácia filmov, nahrávky

Metódy problémové: problémové vyučovanie

Metódy samostatnej práce a audiodidaktické: samostatná práca s knihou, písanie, vypracovanie osnovy, témy, samostatné štúdium s využitím techniky

c/ Fixačné metódy:

Metódy opakovania a precvičovania vedomostí, spôsobilostí: ústne opakovanie učiva, metóda otázok a odpovedí, písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry

d/ Klasické didakticko-diagnostické: ústne skúšanie, písomné skúšanie

Využitie metód a foriem práce sa líši v závislosti od jednotlivých vyučovacích hodín. Využitie metód a formy práce na konkrétnej vyučovacej hodine sú uvedené v tematických výchovno-vzdelávacích plánoch.

VII. Učebné zdroje

Maturita Solutions Third Edition , Prekladové slovníky, Výkladové slovníky, Časopisy, Gramatické príručky, Internet, I Tools

VIII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie predmetu AJ 1. - 4. ročník, kvinta – oktáva

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Hodinová dotácia - 4 hodiny týždenne

Kritériá hodnotenia:

- dbať na informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu hodnotenia
- dbať na pravidelnosť v hodnotení
- kombinovať hodnotenie známku so slovným hodnotením
- rešpektovať individuálne osobitosti žiaka

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu výchovno-vzdelávacích výsledkov získavať týmito metódami, formami a prostriedkami:

- sústavným diagnostikovaním žiaka
- sústavným sledovaním výkonu žiaka
- rôznymi druhmi skúšok (ústne, písomné)
- analýzou výsledkov rôznych činností žiaka

SYSTÉM VÁŽENÉHO PRIEMERU

V jednom klasifikačnom období žiak získa minimálne 5 známok:

2 známky zo slovnej zásoby – písomnou alebo ústnou formou (váha 1 alebo 2-podľa náročnosti)

1 známka z ústnej odpovede - konverzácia, reprodukcia, rozprávanie – (váha 1 alebo 2 podľa náročnosti)

1 známka zo súhrnného testu/slohového útvaru (váha 2)

1 známka z gramatického testu (váha 1 alebo 2-podľa náročnosti)

Počas klasifikačného obdobia by mal žiak získať známku z jedného slohového útvaru – platí pre 1.- 4. ročník 4. roč. gymnázia a pre kvintu-oktávu 8. roč. gymnázia.* V ročníkoch príme-kvarta – v kompetencii vyučujúceho.

*(Vzhľadom na TVVP, však môže dôjsť k posunu termínov písania slohových prác, záväzné však je, aby žiaci zvládli dva slohové útvary počas jedného školského roka).

V druhom klasifikačnom období 4. ročníka a Oktávy žiak získa minimálne 4 známky:

1 známka zo slovnej zásoby – písomnou alebo ústnou formou (váha 1 alebo 2 - podľa náročnosti)

1 známky z ústnej odpovede (konverzácia, reprodukcia, rozprávanie – váha 1 alebo 2 podľa náročnosti)

1 známka zo súhrnného testu / slohového útvaru (váha 2)

1 známka z gramatického priebežného testu (váha 1 alebo 2 podľa náročnosti)

BODOVÝ SYSTÉM

V klasifikačnom období žiak získa minimálne 5 známok:

2 známky zo slovnej zásoby – písomnou alebo ústnou formou (10-20 bodov-podľa náročnosti)

1 známka z ústnej odpovede (konverzácia, reprodukcia, rozprávanie – 10-20 bodov)

1 známka zo súhrnného testu /slohového útvaru (20 bodov)

1 známka z gramatického testu (10-20 bodov-podľa náročnosti)

Počas klasifikačného obdobia by mal žiak získať známku z jedného slohového útvaru – platí pre 1.- 4. ročník 4. roč. gymnázia a pre kvintu-oktávu 8. roč. gymnázia.* V ročníkoch príme -kvarta v kompetencii vyučujúceho.

*(Vzhľadom na TVVP, však môže dôjsť k posunu termínov písania slohových prác, záväzné však je, aby žiaci zvládli dva slohové útvary počas jedného školského roka).

V druhom klasifikačnom období 4. ročníka a Oktávy žiak získa minimálne 4 známky:

1 známka zo slovnej zásoby – písomnou alebo ústnou formou (10-20 bodov podľa náročnosti)

1 známky z ústnej odpovede (konverzácia, reprodukcia, rozprávanie – 10-20 bodov)

1 známka z veľkého testu /zhrnutie učiva/ (20 bodov)

1 známka z gramatického priebežného testu (10-20 bodov)

Pri **ústnom skúšaní** sa hodnotí s ohľadom na úroveň B1-B2 /podľa ročníka/

- obsahové zvládnutie témy
- samostatnosť a plynulosť prejavu,
- gramatická správnosť
- použitá slovná zásoba, výslovnosť, intonácia

Písomné slohové prejavy sa hodnotia podľa nasledujúcich kritérií:

- členenie a stavba textu
- zodpovedajúci obsah a rozsah textu
- gramatická správnosť, pravopis
- slovná zásoba

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:	100% - 90%	⇒ výborný
	89% - 75%	⇒ chválitebný
	74% - 50%	⇒ dobrý
	49% - 30%	⇒ dostatočný
	29% - 0%	⇒ nedostatočný

$$VZ = \underline{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}$$

súčet hodnôt váh

- ⇒ počítame na 2 desatinné miesta:
- priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
  - priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
  - 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

Pri výslednej klasifikácii treba však zohľadniť aj systematickú a sústavnú pripravenosť žiaka na vyučovanie, jeho aktivity a výkony na hodinách.

Názov predmetu	Nemecký jazyk 2.roč. + sexta A2
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia

I. Charakteristikapredmetu

Cudzie jazyky prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom. Umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú aj prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch. Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Na naplnenie týchto cieľov slúži aj vyučovanie nemeckého jazyka ako 2. cudzieho jazyka.

Na vyučovanie **nemeckého jazyka ako 2. cudzieho jazyka** podľa štátneho vzdelávacieho programu je určená **troj** hodinová dotácia.

Požiadavky pre vzdelávanie v **nemeckom jazyku** vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje jednotlivé úrovne ovládania cudzieho jazyka podľa stupnice A1 – C2. Vzdelávanie v nemeckom jazyku ako druhý cudzí jazyk smeruje k dosiahnutiu úrovne **B1** pre absolventa a podobne v prípade ukončenia vzdelávania maturitnou skúškou k dosiahnutiu úrovne **B2**.

II. Ciele predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu nemecký jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ,
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele

III. Kompetencie

Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú žiakovi konať. Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiaci:

- dokázali riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhali cudzincom, ktorí sú v ich vlastnej krajine;
- dokázali si vymieňať informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkujú im svoje myšlienky a pocity;
- lepšie chápali spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu;
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov;
- prosociálne a prosociálne myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si nemeckého jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa nemeckým jazykom hovorí.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie;
- sociolingválne kompetencie;
- pragmatické kompetencie.

Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené jazykové kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť.

Sociolingválna kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené sociolingvistické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov.

Učiaci sa vie vyjadriť v situáciách jednoduchej a priamej výmeny informácií, týkajúcich sa známych a bežných vecí a záležitostí, ale z hľadiska limitovanej slovnej zásoby a gramatiky, ktorú si osvojil, je nútený podstatne zjednodušiť obsah svojej výpovede.

Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené pragmatické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- sformulovať svoje myšlienky v súlade s vyžadovanou stratégiou (zámer, téma, logická následnosť),
- funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- používať najfrekventovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

IV. Výkonový štandard - komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť počas štúdia. Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

1. Počúvanie s porozumením

Učiaci sa rozumie krátkym jednoduchým monologickým, dialogickým a kombinovaným ústnym prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v štandardnom jazyku a primeranom hovorovom tempe reči.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby za predpokladu, že reč je jasne a zreteľne formulovaná:

- dokázal naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého,
- porozumel slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- porozumel základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- vedel identifikovať tému vypočutej diskusie,
- porozumel základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe,
- rozumel jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- pochopil vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú.

2. Čítanie s porozumením

Učiaci sa porozumie jednoduchým textom, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby:

- dokázal vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- vedel vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- rozumel bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach, akými sú ulice, reštaurácie, železničné stanice, atď.,
- pochopil konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke články,
- porozumel jednoduché osobné listy,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopil význam niektorých neznámych slov,
- vedel nájsť potrebné informácie v krátkych časopiseckých textoch.

3. Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby vedel:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- napísať jednoduché osobné listy,

- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich základnými konektormi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa (ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy).

4. Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Učiaci sa dokáže komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy, ktoré súvisia s prácou a voľným časom. Dokáže zvládnuť krátku spoločenskú konverzáciu, ale nie vždy je schopný ju aj viesť a rozvíjať.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na témy, ktoré ho zaujímajú,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia, reagovať na ne,
- povedať, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť. interpretovať a odovzdávať informácie.

Ústny prejav – monológ

Učiaci sa dokáže podať jednoduchý opis alebo charakteristiku ľudí, podmienok v rodine a v škole, opis každodenných zvyklostí a toho, čo má alebo nemá rád, atď. Vo forme krátkeho sledu jednoduchých slovných spojení a viet.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- v jednoduchých pojmoch vyjadriť svoje pocity a vďačnosť,
- jednoduchým spôsobom sa rozprávať o každodenných praktických otázkach,
- komunikatívne zvládnuť jednoduché a rutinné úlohy (role) s použitím jednoduchých slovných spojení a viet,
- vyrozprávať príbeh, podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, zážitkov zo školy a voľnočasových aktivít v jednoduchom slede myšlienok,
- opísať svoje plány a osobné skúsenosti.

V. Predmetové kompetencie

Sú vyjadrené v **spôsobilostiach**, ktoré súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj v písomnom prejave a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikačnej situácie, a **vo funkciách**, ktoré sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré žiak musí ovládať, aby sa mohla komunikácia uskutočniť.

Výkonový štandard:

Žiak vie:

Spôsobilosti	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť (trvať na niečom) Začleniť informáciu Odpovedať na žiadosť

3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas) Opraviť (korigovať)
4. Vyjadriť svoj názor	Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty
5. Vyjadriť svoju vôľu	Vyjadriť svoje želania/túžby Vyjadriť svoje plány (blízke a budúce)
6. Vyjadriť svoju schopnosť	Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vnímať a prejavovať svoje city	Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť sympatie Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím
9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vybrať si z ponúkaných možností najobľúbenejšiu
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného Urážať Nadávať
11. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Získať povolenie, súhlas Dať súhlas, povoliť niečo Odmietnuť Zakázať Vzoprieť sa proti zákazu/Spochybníť zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť
12. Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností	Obviniť, obviniť sa, priznať sa Ospravedlniť sa Odmietnuť obvinenie Vyčítať

<p>13. Reagovať na príbeh alebo udalosť</p>	<p>Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapil/-lo Vyjadriť nezáujem</p>
<p>14. Ponúknuť a reagovať na ponuku</p>	<p>Žiadať od niekoho niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Ponúknuť pomoc (urobiť niečo namiesto niekoho iného) Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh niekoho iného</p>
<p>15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat v budúcnosti</p>	<p>Varovať pred niekým/niečím Poradiť Dodať odvahu/Podporiť Adresovať niekomu svoje želanie</p>
<p>16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti</p>	<p>Spomenúť si na niečo/nieкого Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Pripomenúť Kondolovať Gratulovať</p>
<p>17. Reagovať pri prvom stretnutí</p>	<p>Predstaviť niekoho Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať Predniesť prípitok</p>
<p>18. Korešpondovať</p>	<p>Korešpondovať Začať list Ukončiť list</p>
<p>19. Telefonovať</p>	<p>Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor</p>
<p>20. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým</p>	<p>Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore</p>
<p>24. Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené</p>	<p>Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadať o pomoc pri vyjadrovaní ohľadom problematickeho slova/vyjadrenia/frázy Nahradiť zabudnuté/nepoznané slovo Hľadať slovo/vetu Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru</p>
<p>25. Porozprávať niečo</p>	<p>Rozprávať príbeh Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť príbeh, historku</p>

VI. Obsah vzdelávania

Ročník: Druhý– Nemecký jazyk v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 3 hodiny týždenne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
DRUHÝ	Domov a bývanie	10
	Obchod a služby	10
	Krajina, ktorej jazyk sa učím	18
	Doprava a cestovanie	9
	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	10
	Obliekanie a móda	9
	Jazykové prostriedky	33

Výkonový štandard – spoločný pre všetky tematické celky.

Žiak vie:

- Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou
- Vypočúť si a podať informácie
- Vybrať si z ponúkaných možností
- Vyjadriť svoj názor
- Vyjadriť svoju vôľu
- Vyjadriť svoju schopnosť
- Vnímať a prejavovať svoje city
- Vyjadriť očakávania a reagovať na ne.
- Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus
- Reagovať vo vyhrotenej situácii
- Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti
- Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností
- Reagovať na príbeh alebo udalosť
- Ponúknuť a reagovať na ponuku
- Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti
- Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti
- Reagovať pri prvom stretnutí
- Korešpondovať
- Telefonovať
- Vymieňať si názory, komunikovať s niekým
- Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené
- Prerozprávať prečítaný text.

Domov a bývanie (10)

Obsahový štandard

- môj byt, zariadenie bytu (vybavenie jednotlivých miestností),
- domov a jeho okolie, orientácia v meste,

Obchod a služby (10)

Obsahový štandard

- nákupné zariadenia, kultúra nakupovania a služieb
- druhy a spôsoby nákupu a platenia

Krajina, ktorej jazyk sa učím (18)

Obsahový štandard

- geografické údaje – Nemecko, Rakúsko
- hlavné mestá – Berlín, Viedeň
- história a známe osobnosti
- turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície

Doprava a cestovanie (9)

Obsahový štandard

- dopravné prostriedky
- osobná doprava
- príprava na cestu a cestovanie
- turistika a cestovný ruch
- problémy cestných, železničných a leteckých sietí

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie (10)

Obsahový štandard

- časti ľudského tela,
- hygiena a starostlivosť o telo,
- starostlivosť o zdravie – zdravý spôsob života,
- bežné a civilizačné choroby, návšteva u lekára,
- nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie

Obliekanie a móda (9)

Obsahový štandard

- základné druhy oblečenia
- módne doplnky
- výber oblečenia na rôzne príležitosti
- druhy a vzory odevných materiálov
- móda a jej trendy

Jazykové prostriedky (2)

Obsahový štandard

Morfológia

Podstatné mená

- skloňovanie podstat. mien v N, G, D, A – po člene určitom a neurčitom,
- tvorenie množného čísla,

Jazykové prostriedky (6)

Obsahový štandard

Prídavné mená

- stupňovanie prídavných mien (pravidelné, nepravidelné), porovnávanie prídavných mien
- skloňovanie prídavných mien po člene určitom, neurčitom a bez člena

Jazykové prostriedky (2)
Obsahový štandard
Zámená <ul style="list-style-type: none"> • zvrtné zámená (mich, dich, sich, ...) • opytovacie zámená – „welcher, was für ein“ • zámeno „es“

Jazykové prostriedky (1)
Obsahový štandard
Číslovky <ul style="list-style-type: none"> • radové číslovky

Jazykové prostriedky (8)
Obsahový štandard
Slovesá <ul style="list-style-type: none"> • minulý čas pomocných a modálnych slovíes – préteritum • minulý čas pomocných a modálnych slovíes – perfektum • minulý čas silných a slabých slovíes – préteritum • minulý čas silných a slabých slovíes – perfektum • zvrtné slovesá • spôsobové sloveso wissen, • sloveso „werden“

Jazykové prostriedky (2)
Obsahový štandard
Príslovky <ul style="list-style-type: none"> • príslovky miesta (links, rechts, am Hafen, auf dem Spielplatz, auf dem Land, ...) • príslovkové určovanie času

Jazykové prostriedky (6)
Obsahový štandard
Predložky <ul style="list-style-type: none"> • predložky s 3. a 4. pádom: an, auf, in, vor, neben, ..., • predložky s 3. pádom • časové predložky • predložky s geografickými názvami

Jazykové prostriedky (1)
Obsahový štandard
Častice <ul style="list-style-type: none"> • porovnávacia častica wie (Das sieht wie ... aus), • častice: doch, zu, genau, wohl, ...,

Jazykové prostriedky (3)
Obsahový štandard
Spojky
<ul style="list-style-type: none"> • priraďovacie spojky s priamym a nepriamym slovosledom • podraďovacie spojky

Jazykové prostriedky (2)
Obsahový štandard
Syntax
<ul style="list-style-type: none"> • vedľajšie vety bez spojky, • vedľajšie vety s podraďovacími spojkami (weil, dass, wenn, ...),

VII. Metódy a formy práce

a) Motivačné:

Motivačné vstupné: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, problém ako motivácia, brainstorming

Motivačné priebežné: motivačná výzva, aktualizácia obsahu učiva, pochvala, povzbudenie

b) Expozičné:

Metódy priameho prenosu poznatkov:

Monologické slovné: rozprávanie, opis, výklad

Dialogické slovné.: rozhovor, beseda, brainstorming, napodobňovanie životných situácií

Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov: demonštrácia obrazu, demonštrácia filmov, nahrávky

Metódy problémové: problémové vyučovanie

Metódy samostatnej práce a audiodidaktické: samostatná práca s knihou, písanie, vypracovanie osnovy, témy, samostatné štúdium s využitím techniky

c) Fixačné metódy:

Metódy opakovania a precvičovania vedomostí, spôsobilostí : ústne opakovanie učiva, metóda otázok a odpovedí, písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry

d) Klasické didakticko-diagnostické:

ústne skúšanie, písomné skúšanie

Využitie metód a foriem práce sa líši v závislosti od jednotlivých vyučovacích hodín. Využitie metód a formy práce na konkrétnej vyučovacej hodine sú uvedené v tematických výchovno-vzdelávacích plánoch.

VIII. Učebné zdroje

Direkt interaktiv 1 (8.-10. lekcia), Direkt interaktiv 2 (11. - 14. lekcia)

časopisy v nemeckom jazyku

Prekladové slovníky

Aktivity podľa SERR pre A2

CD, DVD, video a audio nahrávky

IKT

Európske jazykové portfólio

IX. Hodnotenie predmetu

Kritériá hodnotenia a klasifikácie žiakov vychádzajú z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Hodinová dotácia - 3 hodiny týždenne

V jednom klasifikačnom období žiak získa **minimálne 5 známok**:

1 známka zo slovnej zásoby – písomnou alebo ústnou formou (váha 1, 2 podľa náročnosti)

1 známka z ústnej odpovede (konverzácia, reprodukcia, rozprávanie, simulácia, opis obrázkov, dialóg – váha 1, 2 podľa náročnosti)

1 známka zo slohovej písomnej práce (váha 2)

1 známka z gramatického priebežného testu (váha 1, 2 podľa náročnosti)

1 známka z diktátu, projektu, resp. inej aktivity (váha 1, 2 podľa náročnosti)

Pri **ústnom skúšaní** sa hodnotí s ohľadom na úroveň A2

- obsahové zvládnutie témy
- samostatnosť a plynulosť prejavu,
- gramatická správnosť
- použitá slovná zásoba, výslovnosť, intonácia

Písomné slohové prejavy sa hodnotia podľa nasledujúcich kritérií:

- členenie a stavba textu
- zodpovedajúci obsah a rozsah textu
- gramatická správnosť, pravopis
- slovná zásoba

Základom pre klasifikáciu bude žiakov dosiahnutý počet bodov z maximálneho počtu bodov jednotlivých hodnotených prác a odpovedí, prevedený na percentá a následne na známku podľa nasledujúcej **klasifikačnej stupnice**:

100% – 90 % = výborný

89% - 75% = chváľitebný

74% - 50% = dobrý

49% - 30% = dostatočný

29% - 0% = nedostatočný

$VZ = \underline{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}$

súčet hodnôt váh

⇒ počítame na 2 desatinné miesta: - priemer do 0,50 zaokrúhľujeme nadol

- priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor

Pri výslednej klasifikácii sa zohľadňuje aj systematická a sústavná pripravenosť žiaka na vyučovanie, jeho aktivity a výkony na hodinách.

Názov predmetu	Ruský jazyk – 2.roč. + sexta	A2
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia	

I. Charakteristika predmetu

Ruský jazyk ako súčasť cudzích jazykov prispieva k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom. Umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje aj prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia, tolerance a vytvára podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Vzhľadom na využitie jazyka v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr sa kladie dôraz na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v ruskom jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí.

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Na naplnenie týchto cieľov slúži aj vyučovanie ruského jazyka ako 2. cudzieho jazyka.

Na vyučovanie **ruského jazyka ako 2. cudzieho jazyka** podľa štátneho vzdelávacieho programu je určená trojhodinová dotácia.

Požiadavky pre vzdelávanie vo **ruskom jazyku** vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje jednotlivé úrovne ovládania cudzieho jazyka podľa stupnice A1 – C2. Vzdelávanie vo ruskom jazyku ako druhom cudzom jazyku smeruje k dosiahnutiu úrovne **B 1** pre absolventa a v prípade ukončenia vzdelávania maturitnou skúškou k dosiahnutiu úrovne B2

Charakteristika ovládania ruského jazyka na úrovni A2 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú (napríklad najzákladnejšie informácie o sebe, o rodine, nakupovaní, miestnom zemepise a o zamestnaní). Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými slovami opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu ruský jazyk je umožniť žiakom:

Cieľom vyučovacieho predmetu ruský jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby komunikačný zámer sa realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

III. Kompetencie

Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú žiakovi konať. Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiaci:

- dokázali riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhali cudzincom, ktorí sú v ich vlastnej krajine;
- dokázali si vymieňať informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkujú im svoje myšlienky a pocity;
- lepšie chápali spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak na úrovni A2 dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si ruského jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
- rozoznať základné normy správania sa a bežné spoločenské konvencie vybraných krajín, v ktorých sa hovorí daným cudzím jazykom;
- identifikovať základné kultúrne aspekty vybraných krajín cieľového jazyka a rozoznať rozdiel medzi nimi a podobnými kultúrnymi aspektami vlastnej krajiny.

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa ruským jazykom hovorí.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie;
- sociolingválne kompetencie;
- pragmatické kompetencie.

Jazyková kompetencia

Žiak dokáže používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru;
- základné vetné modely a komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a skupín niekoľkých slov a výrazov;
- obmedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení, ktoré sa týkajú predvídateľných základných jazykových situácií;

- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si dokázal poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém;
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa systematicky dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť

Sociolingválna kompetencia

Žiak dokáže:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách;
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napríklad výmena informácií, žiadosť, vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.
- udržať a rozvinúť spoločenskú konverzáciu prostredníctvom bežných výrazov

Pragmatická kompetencia

Žiak dokáže:

- usporiadať vety v takom poradí, aby vytvorili koherentný jazykový celok (tematická organizácia, logické usporiadanie slov, príčina/následok);
- využívať základné funkcie jazyka s cieľom poskytnúť a vyhľadať faktografické informácie, vyjadriť a zistiť postoje, vyjadriť presvedčenie, nadviazať kontakt s ľuďmi;
- používať jednoduché spôsoby na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru;
- používať najčastejšie sa vyskytujúce spojovacie výrazy na prepojenie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu logickým časovým slede

IV. Komunikačné jazykové činnosti a stratégie – výkonový štandard

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť počas štúdia. Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (ide o integrované zručnosti).

1. Počúvanie s porozumením

Žiak počas štúdia dokáže:

- porozumieť podstate počutého natoľko, aby bol schopný splňať konkrétne potreby za predpokladu, že reč je jasne formulovaná a pomaly artikulovaná;
- porozumieť slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života;
- porozumieť základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach
- identifikovať tému vypočutej diskusie
- porozumieť základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe
- rozumieť jednoduchým pokynom informatívneho charakteru;
- pochopiť vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú

2. Čítanie s porozumením

Žiak počas štúdia dokáže:

- porozumieť krátkym jednoduchým textom, ktoré obsahujú veľmi frekventovanú slovnú zásobu;
- rozumieť označeniam a nápisom na verejných miestach;

- pochopiť konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke texty;
- porozumieť jednoduchým osobným listom;
- vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy;
- vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie;
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopiť význam niektorých neznámych slov

3. Písomný prejav

Žiak počas štúdia dokáže:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov;
- napísať jednoduché osobné listy;
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci
- napísať jednoduché vety a spojiť ich najčastejšie sa vyskytujúcimi spojovacími výrazmi
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa – miesto, škola, rodina, záujmy

4. Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Žiak počas štúdia dokáže:

- komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy;
- zvládnuť krátke spoločenské konverzačné výmeny;
- identifikovať hlavnú tému diskusie, ak je reč pomalá a jasná;
- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na známe a bežné témy;
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení;
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia a reagovať na ne;
- vyjadriť, čo sa mu páči a čo nie;
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť

Ústny prejav – monológ

Žiak počas štúdia dokáže:

- opísať každodenné skutočnosti zo svojho prostredia, napríklad ľudí, školu a miesto;
- opísať niečo ako jednoduchý sled myšlienok;
- podať krátky jednoduchý opis udalostí, činností, opísať svoje plány a osobné skúsenosti

V. Predmetové kompetencie

Sú vyjadrené v **spôsobilostiach**, ktoré súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj v písomnom prejave a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikačnej situácie, a **vo funkciách**, ktoré sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré žiak musí ovládať, aby sa mohla komunikácia uskutočniť.

Prehľad kompetencií a funkcií jazyka.

Spôsobilosti	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť (trvať na niečom) Začleniť informáciu Odpovedať na žiadosť
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas) Opraviť (korigovať)
4. Vyjadriť svoj názor	Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty
5. Vyjadriť svoju vôľu	Vyjadriť svoje želania/túžby Vyjadriť svoje plány (blízke a budúce)
6. Vyjadriť svoju schopnosť	Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vnímať a prejavovať svoje city	Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť sympatie Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím
9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vybrať si z ponúkaných možností najobľúbenejšiu
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného Urážať Nadávať

<p>11. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti</p>	<p>Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Získať povolenie, súhlas Dať súhlas, povoliť niečo Odmietať Zakázať Vzoprieť sa proti zákazu/Spochybniť zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť</p>
<p>12. Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností</p>	<p>Obviniť, obviniť sa, priznať sa Ospravedlniť sa Odmietať obvinenie Vyčítať</p>
<p>13. Reagovať na príbeh alebo udalosť</p>	<p>Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapilo Vyjadriť nezáujem</p>
<p>14. Ponúknuť a reagovať na ponuku</p>	<p>Žiadať od niekoho niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Ponúknuť pomoc (urobiť niečo namiesto niekoho iného) Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh niekoho iného</p>
<p>15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti</p>	<p>Varovať pred niekým/niečím Poradiť Dodať odvahu/Podporiť Adresovať niekomu svoje želanie</p>
<p>16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti</p>	<p>Spomenúť si na niečo/nieкого Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Pripomenúť Kondolovať Gratulovať</p>
<p>17. Reagovať pri prvom stretnutí</p>	<p>Predstaviť nieкого Predstaviť sa Reagovať na predstavenie nieкого Privítať Predniesť prípitok</p>
<p>18. Korešpondovať</p>	<p>Korešpondovať Začať list Ukončiť list</p>
<p>19. Telefonovať</p>	<p>Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor</p>
<p>20. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým</p>	<p>Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore</p>

<p>24. Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené</p>	<p>Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadať o pomoc pri vyjadrovaní ohľadom problematickeho slova/vyjadrenia/frázy Nahradiť zabudnuté/nepoznané slovo Hľadať slovo/vetu Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru</p>
<p>25. Porozprávať niečo</p>	<p>Rozprávať príbeh Začať príbeh, historiku, anekdotu Zhrnúť príbeh, historiku</p>

VI. Obsah vzdelávania

Ročník: druhý– v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 3 hodiny týždenne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
Druhý	Vzory a ideály	4
	Vzťahy medzi ľuďmi	6
	Profesia a pracovný život	6
	Voľný čas a záľuby	10
	Výživa a zdravie	8
	Uprostred multikultúrnej spoločnosti	12
	Človek na cestách	8
	Obliekanie a móda	6
	Krajiny, mestá a miesta	6
	Kultúra a umenie	10
	Krajina, jazyk ktorej sa učím	10
	Jazykové prostriedky	13

Výkonový štandard – spoločný pre všetky tematické celky.

Ziakové:

- Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou
- Vypočuť si a podať informácie
- Vybrať si z ponúkaných možností
- Vyjadriť svoj názor
- Vyjadriť svoju vôľu
- Vyjadriť svoju schopnosť
- Vnímať a prejavovať svoje city
- Vyjadriť očakávania a reagovať na ne.
- Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus
- Reagovať vo vyhrotenej situácii
- Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti
- Reagovať na nespĺnenie pravidiel alebo povinností
- Reagovať na príbeh alebo udalosť

- Ponúknuť a reagovať na ponuku
- Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti
- Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti
- Reagovať pri prvom stretnutí
- Korešpondovať
- Telefonovať
- Vymieňať si názory, komunikovať s niekým
- Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené
- Prerozprávať prečítaný text.

Vzory a ideály(4)

Obsahový štandard

- Povedz mi, kto je tvoj priateľ.
- Moji slovenskí priatelia

Vzťahy medzi ľuďmi (6)

Obsahový štandard

- Charakter tvojho priateľa
- Kto je kto/posluchový text
- Uhádni, o kom hovorím/didaktická hra/
- Črty charakteru – práca so slovnou zásobou/prac.list

Profesia a vzdelávanie (6)

Obsahový štandard

- Naše sny sa nie vždy splnia/posluchový text/
- Kým sa chce stať/práca s prac listom/
- Charakter a horoskop

Odievanie a móda (6)

Obsahový štandard

- Šaty robia človeka
- Čo si obliecť do divadla
- Aký odev uprednostňuješ
- Svetoví módni návrhári - projekt

Krajina, jazyk ktorej sa učím (10)

Obsahový štandard

- Partnerské mestá
- A.S.Puškin
- Gogol'
- Ermitáž

Voľný čas a záľuby (10)

Obsahový štandard

- Aký je tvoj deň

- Aký deň má Dáša
- Jeden deň zo života športovkyne Aleny
- Anketa
- Môj deň
- Môj ideálny deň - projekt
- opis obrázku – aký je to šport
- práca s textom

Výživa a zdravie (8)

Obsahový štandard

- Nazdravie,
- Ako vyzerám
- Čo sa stalo, čo vás ešte bolí
- V lekárni
- 10rád pre zdravie
- Životný štýl mňa a mojej rodiny- projekt

Uprostred multikultúrnej spoločnosti(12)

Obsahový štandard

- ruské príslovia, hádanky, žarty, piesne
- Čo radi robia obyvatelia Petrohradu
- Obľúbený sviatok
- Slovenské a ruské sviatky
- Ruské a slovenské zvyky a tradície
- Rodinné sviatky, zvyky a tradície

Človek na cestách (8)

Obsahový štandard

- Kde sa stretneme?
- Metro
- Budovy v meste
- Čo sa kde nachádza
- Čo sa kde nachádza v našom meste a ako sa tam dostanem

Krajiny, mestá a miesta (6)

Obsahový štandard

- Námestie umení
- Moje mesto, dedina –projekt
- Obľúbené miesto stretnutí

Kultúra a umenie (10)

Obsahový štandard

- Hudba musí byť rozmanitá
- Hudobný profil
- Ruská hudobná skupina – projekt
- Čo je to z film
- Čo číta súčasná mládež

Jazykové prostriedky (2)
Obsahový štandard
Morfológia
Podstatné mená:
<ul style="list-style-type: none"> • inštrumentál j.č.p.m.mužského a ženského rodu • Tvorba genit.a lokálu vybraných podst.mien • Tvorba lokálu a inštrumentálu podst.mien mužského a ženského rodu

Jazykové prostriedky (2)
Obsahový štandard
Prídavné mená:
<ul style="list-style-type: none"> • Akuzatív príd.mien muž. a žens.rodu

Jazykové prostriedky (1)
Obsahový štandard
Číslovky:
<ul style="list-style-type: none"> • základné číslovky • radové číslovky • dátum a letopočet

Jazykové prostriedky (3)
Obsahový štandard
Slovesá:
<ul style="list-style-type: none"> • 1.,2.a 3osoba j.č.slovies • Zvratný postfix v 1.,2.a 3osobe j.č.slovies • 1.,2.a 3osoba mn..č.slovies • Zvratný postfix v 1.,2.a 3osobe mn..č.slovies • Tvorenie rozkazovacieho spôsobu slovies aj zvratných • Neľzja + infinitív • Časovanie slovesa nadeť

Jazykové prostriedky (1)
Obsahový štandard
Príslovky:
<ul style="list-style-type: none"> • potomu,potomu što

Jazykové prostriedky (3)
Obsahový štandard
Predložky:
<ul style="list-style-type: none"> • v,na,u,vozle,do naprotiv • opytovacia veta • zisťovacia veta • Infinitívne vety typu kak projti k... • vety typu-potomu što • vety so slovami -nado, nelzja,možno,nužno

<ul style="list-style-type: none"> • predložkové väzby • posle+2.p,chodiť po+3p • väzby typu-na kovo pochož • vyjadrenie približnosti • väzba podst mien s predložkami v,na,u,voze,do,naprotiv, • Vyjadrovanie nemáš,nesmiešpomocou konštrukcie „тебе нельзя + инфинитив <p>Tvorenie vedľajších viet so spojku так как</p>
--

Jazykové prostriedky (1)
Obsahový štandard
Syntax
<ul style="list-style-type: none"> • Tvorenie vedľajších viet so spojku так как

VII. Metódy a formy práce

a) Motivačné:

Motivačné vstupné: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, problém ako motivácia, brainstorming

Motivačné priebežné: motivačná výzva, aktualizácia obsahu učiva, pochvala, povzbudenie

b) Expozičné:

Metódy priameho prenosu poznatkov:

Monologické slovné: rozprávanie, opis, výklad

Dialogické slovné.: rozhovor, beseda, brainstorming, napodobňovanie životných situácií

Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov: demonštrácia obrazu, demonštrácia filmov, nahrávky

Metódy problémové: problémové vyučovanie

Metódy samostatnej práce a audiodidaktické: samostatná práca s knihou, písanie, vypracovanie osnovy, témy, samostatné štúdium s využitím techniky

c) Fixačné metódy:

Metódy opakovania a precvičovania vedomostí, spôsobilostí : ústne opakovanie učiva, metóda otázok a odpovedí, písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry

d) Klasické didakticko-diagnostické:

ústne skúšanie, písomné skúšanie

Využitie metód a foriem práce sa líši v závislosti od jednotlivých vyučovacích hodín. Využité metódy a formy práce na konkrétnej vyučovacej hodine sú uvedené v tematických výchovno-vzdelávacích plánoch.

VIII. Učebné zdroje

Klass 2

Встречи с Россией, Ruský jazyk pre 1.-2.ročník stredných škôl

Prekladové slovníky

Výkladové slovníky

Ruština polopate

Príručná gramatika Ruského jazyka

Internet

IX. Hodnotenie predmetu

Kritériá hodnotenia a klasifikácie žiakov vychádzajú z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Hodinová dotácia - 3 hodiny týždenne

V jednom klasifikačnom období žiak získa **minimálne 5 známok:**

1 známka zo slovnej zásoby – písomnou alebo ústnou formou (váha 1, 2 podľa náročnosti)

1 známka z ústnej odpovede (konverzácia, reprodukcia, rozprávanie, simulácia, opis obrázkov, dialóg – váha 1, 2 podľa náročnosti)

1 známka zo slohovej písomnej práce (váha 2)

1 známka z gramatického priebežného testu (váha 1, 2 podľa náročnosti)

1 známka z diktátu, projektu, resp. inej aktivity (váha 1, 2 podľa náročnosti)

Pri **ústnom skúšaní** sa hodnotí s ohľadom na úroveň A2

- obsahové zvládnutie témy
- samostatnosť a plynulosť prejavu,
- gramatická správnosť
- použitá slovná zásoba, výslovnosť, intonácia

Písomné slohové prejavy sa hodnotia podľa nasledujúcich kritérií:

- členenie a stavba textu
- zodpovedajúci obsah a rozsah textu
- gramatická správnosť, pravopis
- slovná zásoba

Základom pre klasifikáciu bude žiakov dosiahnutý počet bodov z maximálneho počtu bodov jednotlivých hodnotených prác a odpovedí, prevedený na percentá a následne na známku podľa nasledujúcej **klasifikačnej stupnice:**

100% – 90 % = výborný

89% - 75% = chváľitebný

74% - 50% = dobrý

49% - 30% = dostatočný

29% - 0% = nedostatočný

$VZ = \underline{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}$

súčet hodnôt váh

⇒ počítame na 2 desatinné miesta: - priemer do 0,50 zaokrúhľujeme nadol

- priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor

Pri výslednej klasifikácii sa zohľadňuje aj systematická a sústavná pripravenosť žiaka na vyučovanie, jeho aktivity a výkony na hodinách.

Názov predmetu	Francúzsky jazyk – 2. ročník + sexta A2
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia

I. Charakteristika predmetu

Francúzsky jazyk ako súčasť cudzích jazykov prispieva k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom. Umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje aj prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia, tolerance a vytvára podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Vzhľadom na využitie jazyka v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr sa kladie dôraz na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia vo francúzskom jazyku je podľa Európskeho referenčného rámca založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí.

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Na naplnenie týchto cieľov slúži aj vyučovanie francúzskeho jazyka ako 2. cudzieho jazyka. Označenie úrovne A2 je používateľ základného jazyka

Na vyučovanie **francúzskeho jazyka ako 2. cudzieho jazyka** v druhom ročníku štvorročného štúdia je podľa školského vzdelávacieho programu určená **3-hodinová dotácia**. Požiadavky pre vzdelávanie vo francúzskom jazyku vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje jednotlivé úrovne ovládania cudzieho jazyka podľa stupnice A1 – C2. Vzdelávanie vo francúzskom jazyku ako druhom cudzom jazyku smeruje k dosiahnutiu úrovne **B1** pre absolventa a v prípade ukončenia vzdelávania maturitnou skúškou k dosiahnutiu úrovne **B2**.

II. Ciele predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu francúzsky jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

III. Kompetencie

Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú žiakovi konať. Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiaci dokázali:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine;
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity;
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak:

- vedome získava nové vedomosti a zručnosti;
- opakuje si osvojené vedomosti a dopĺňa si ich;
- uvedomuje si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka;
- opíše rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápe potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňa si vedomosti a rozvíja zručnosti, prepája ich s už osvojeným učivom, systematizuje ich a využíva pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si možnosti svojho rozvoja;
- udrží pozornosť pri prijímaní informácií;
- pochopí zámer zadanej úlohy;
- účinne spolupracuje vo dvojiciach i v pracovných skupinách;
- aktívne a často využíva doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využíva dostupné materiály;
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa ruským jazykom hovorí.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie;
- sociolingválne kompetencie;
- pragmatické kompetencie

Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené jazykové kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru;
- základné vetné modely a komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a skupín niekoľkých slov a výrazov;
- obmedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a viet, ktoré sa týkajú predvídateľných základných komunikačných situácií;
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si dokázal poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém;
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa systematicky dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť

Sociolingválna kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené sociolingválne kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách;
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.;
- udržať a rozvinúť základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom bežných výrazov

Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené pragmatické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby sa dokázal:

- usporiadať vety v takom poradí, aby vytvoril koherentný jazykový celok (tematická organizácia, logické usporiadanie slov, príčina/následok);
- využívať základné funkcie jazyka s cieľom poskytnúť a vyhľadať faktografické informácie, vyjadriť a zistiť postoj, vyjadriť presvedčenie, nadviazať kontakt s ľuďmi;
- vytvoriť jednoduchý text, ktorého cieľom je výmena informácií;
- použiť jednoduché spôsoby na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru;
- použiť najčastejšie sa vyskytujúce spojovacie výrazy na prepojenie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede

Komunikačné jazykové činnosti a stratégie – výkonový štandard

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť v priebehu vzdelávania.

Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (ide o integrované zručnosti).

1. Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A2 počas štúdia dokáže porozumieť:

- podstate počutého natoľko, aby bol schopný spĺňať konkrétne potreby za predpokladu, že reč je jasne formulovaná a pomaly artikulovaná;
- slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života;
- základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach;
- téme vypočutej diskusie;
- základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe;
- jednoduchým pokynom informatívneho charakteru;
- vetám, výrazom a slovám, ktoré sa ho priamo týkajú

2. Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A2 počas štúdia dokáže:

- porozumieť krátkym jednoduchým textom, ktoré obsahujú veľmi frekventovanú slovnú zásobu;
- rozumieť označeniam a nápisom na verejných miestach;
- pochopiť konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke texty;

- porozumieť jednoduchým osobným listom;
- vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy;
- vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie;
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopiť význam niektorých neznámych slov

3. Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A2 počas štúdia dokáže:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu svojich záujmov;
- napísať jednoduché osobné listy;
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie;
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci;
- napísať jednoduché vety a spojiť ich najčastejšie sa vyskytujúcimi spojovacími výrazmi;
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa – miesto, škola, rodina, záujmy

4. Ústny prejav

Ústny prejav- dialóg

Učiaci sa na úrovni A2 počas štúdia dokáže:

- komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy;
- zvládnuť krátke spoločenské konverzačné výmeny;
- identifikovať hlavnú tému diskusie, ak je reč pomalá a jasná;
- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na známe a bežné témy;
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení;
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia a reagovať na ne;
- vyjadriť, čo sa mu páči a čo nie;
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť

Ústny prejav – monológ

Učiaci sa na úrovni A2 počas štúdia dokáže:

- opísať každodenné skutočnosti zo svojho prostredia, napríklad ľudí, školu a miesto;
- opísať niečo ako jednoduchý sled myšlienok;
- podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, opísať svoje plány a osobné skúsenosti

IV. Kompetencie a funkcie jazyka

Sú vyjadrené v **spôsobilostiach**, ktoré súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj v písomnom prejave a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikačnej situácie, a **vo funkciách**, ktoré sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré žiak musí ovládať, aby sa mohla komunikácia uskutočniť.

Výkonový štandard:

Žiak vie:

Spôsobilosti	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Začleniť informáciu Odpovedať na požiadavky
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas) Opraviť (korigovať)
4. Vyjadriť svoj názor	Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty
5. Vyjadriť svoju vôľu	Vyjadriť svoje želania Vyjadriť svoje plány
6. Vyjadriť svoju schopnosť	Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vnímať a prejavovať svoje city	Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcit Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvahy
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím
9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť čo uprednostňujem
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Urážať Nadávať
11. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti	Vyjadriť príkaz/zákaz Žiadosť o povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Sľúbiť
12. Reagovať na porušenie	Obviňovať sa, priznať sa

pravidiel alebo nesplnenie povinností	Ospravedlniť sa Odmietať/Poprieť obvinenie
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapil Vyjadriť nezáujem
14. Ponúknuť a reagovať na ponuku	Žiadať od niekoho niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonal Ponúknuť pomoc (urobiť niečo namiesto niekoho iného) Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh niekoho iného
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti	Poradiť Povzbudiť Vyjadriť želanie
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Spomenúť si na niečo/nieкого Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Blahoželať
17. Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť nieкого Predstaviť sa Reagovať na predstavenie nieкого Privítať Predniesť prípitok
18. Korešpondovať	Začať list Ukončiť list
19. Komunikovať	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
20. Uistiť sa, že slová/ výklad/ argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadat' o pomoc pri vyjadrení slova/slovného spojenia Nahradiť zabudnuté/nepoznané slovo Hľadať slovo/vetu Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
21. Porozprávať príbeh	Rozprávať príbeh

V. Obsah vzdelávania

Ročník: Druhý - v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 3 hodiny týždenne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
Druhý	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	6
	Krajiny, mestá a miesta	3
	Človek na cestách	2
	Krajina, ktorej jazyk sa učím	5
	Človek a spoločnosť; komunikácia	1
	Odievanie a móda	6
	Obchod a služby	4
	Človek a príroda	6
	Kultúra a umenie	1
	Výživa a zdravie	10
	Jazykové prostriedky	46

Výkonový štandard – spoločný pre všetky tematické celky.

Žiak vie:

- Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou
- Vypočúť si a podať informácie
- Vybrať si z ponúkaných možností
- Vyjadriť svoj názor
- Vyjadriť svoju vôľu
- Vyjadriť svoju schopnosť
- Vnímať a prejavovať svoje city
- Vyjadriť očakávania a reagovať na ne
- Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus
- Reagovať vo vyhrotenej situácii
- Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti
- Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností
- Reagovať na príbeh alebo udalosť
- Ponúknuť a reagovať na ponuku
- Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti
- Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti
- Reagovať pri prvom stretnutí
- Korešpondovať
- Komunikovať
- Uistiť sa, že slová/ výklad/ argument boli pochopené
- Porozprávať príbeh

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie (6)

Obsahový štandard

- ľudské telo
- fyzické charakteristiky
- charakterové vlastnosti človeka

Krajiny, mestá a miesta (3)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • cestovná kancelária- základné informácie o pobyte • moja krajina a moje mesto

Človek na cestách (2)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • problémy cestných, železničných a leteckých sietí • osobná doprava

Krajina, ktorej jazyk sa učím (5)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • turistické miesta a kultúrne pamiatky • o človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím

Človek a spoločnosť; komunikácia (1)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • formy komunikácie- gestá a postoje

Odievanie a móda (6)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • základné druhy oblečenia • odevné doplnky • výber oblečenia na rôzne príležitosti • móda a jej trendy

Obchod a služby (4)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • nakupovanie a platby

Človek a príroda (6)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • počasie

Kultúra a umenie (1)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • výtvarné umenie

Výživa a zdravie (10)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • mäso a mäsové výrobky • zelenina a ovocie • nápoje • mliečne výrobky

- kultúra stolovania
- príprava jedál
- stravovacie návyky

Jazykové prostriedky – morfológia (4)

Obsahový štandard

Prídavné mená

- stupňovanie prídavných mien

Jazykové prostriedky – morfológia (12)

Obsahový štandard

Zámená

- osobné zámená vo funkcii priameho a nepriameho predmetu (*COD, COI*)
- samostatné ukazovacie zámená
- opytovacie zámená samostatné / nesamostatné (príklonky-*ci / -la*)
- zámenná príslovka *en* (nahrádzajúca podstatné meno s neurčitým, delivým členom alebo výrazom množstva)
- vzťahné zámena *qui, que, dont, où*

Jazykové prostriedky- morfológia (2)

Obsahový štandard

Číslovky

- radové číslovky

Jazykové prostriedky – morfológia (16)

Obsahový štandard

Slovesá

- jednoduchý minulý čas *imparfait*
- časovanie sloves 1. triedy s pravopisnou zmenou zakončených na *-cer, -ger, -yer*
- *imparfait* alebo *passé composé*- použitie
- časovanie sloves *croire, metre, voir, devoir, découvrir*
- jednoduchý budúci čas *futur simple*
- rozkazovací spôsob *impératif*
- podmieňovací spôsob prítomný *conditionnel présent*
- nepravidelné slovesá *découvrir, ouvrir, offrir,*

Jazykové prostriedky – morfológia (6)

Obsahový štandard

Príslovky

- príslovky miesta
- zámenné príslovky *y* a *en* vo funkcii príslovkového určenia miesta
- výrazy množstva

Jazykové prostriedky – morfológia (3)

Obsahový štandard

Predložky

- predložka *à* (nepriamy predmet)
- idikátory času *depuis, pendant, à partir de, jusqu'à*

Jazykové prostriedky – syntax (12)

Obsahový štandard

- rozkazovacie vety
- postavenie zámennej príslovky (*y, en*) v rôznych typoch viet
- postavenie prísloviiek
- podradovacie súvetia: s vedľajšou vetou predmetovou (*qui / que / dont / où*)

VI. Metódy a formy práce

a) Motivačné:

Motivačné vstupné: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, problém ako motivácia, brainstorming

Motivačné priebežné: motivačná výzva, aktualizácia obsahu učiva, pochvala, povzbudenie

b) Expozičné:

Metódy priameho prenosu poznatkov:

Monologické slovné: rozprávanie, opis, výklad

Dialogické slovné.: rozhovor, beseda, brainstorming, napodobňovanie životných situácií

Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov: demonštrácia obrazu, demonštrácia filmov, nahrávky

Metódy problémové: problémové vyučovanie

Metódy samostatnej práce a audiodidaktické: samostatná práca s knihou, písanie, vypracovanie osnovy, témy, samostatné štúdium s využitím techniky

c) Fixačné metódy:

Metódy opakovania a precvičovania vedomostí, spôsobilostí : ústne opakovanie učiva, metóda otázok a odpovedí, písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry

d) Klasické didakticko-diagnostické:

ústne skúšanie, písomné skúšanie

Využitie metód a foriem práce sa líši v závislosti od jednotlivých vyučovacích hodín. Využité metódy a formy práce na konkrétnej vyučovacej hodine sú uvedené v tematických výchovno-vzdelávacích plánoch

VII. Učebné zdroje

učebnica Forum 1
 pracovný zošit Forum 1
 doplnkové materiály
 prekladové slovníky,
 Internet (počítač, tablet)
 CD, DVD, video a audio nahrávky

VIII. Hodnotenie predmetu

Kritériá hodnotenia a klasifikácie žiakov vychádzajú z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

V jednom klasifikačnom období žiak získa **minimálne 5 známok:**

- 1 známka zo slovej zásoby – písomnou alebo ústnou formou (váha 1, 2 podľa náročnosti)
- 1 známka z ústnej odpovede (konverzácia, reprodukcia, rozprávanie, simulácia, opis obrázkov, dialóg – váha 1, 2 podľa náročnosti)
- 1 známka zo slohovej písomnej práce (váha 2)
- 1 známka z gramatického priebežného testu (váha 1, 2 podľa náročnosti)
- 1 známka z diktátu, projektu, resp. inej aktivity (váha 1, 2 podľa náročnosti)

Pri **ústnom skúšaní** sa hodnotí s ohľadom na úroveň A2

- obsahové zvládnutie témy
- samostatnosť a plynulosť prejavu,
- gramatická správnosť
- použitá slovná zásoba, výslovnosť, intonácia

Písomné slohové prejavy sa hodnotia podľa nasledujúcich kritérií:

- členenie a stavba textu
- zodpovedajúci obsah a rozsah textu
- gramatická správnosť, pravopis
- slovná zásoba

Základom pre klasifikáciu bude žiakov dosiahnutý počet bodov z maximálneho počtu bodov jednotlivých hodnotených prác a odpovedí, prevedený na percentá a následne na známku podľa nasledujúcej **klasifikačnej stupnice:**

100% – 90 %	=	výborný
89% - 75%	=	chválitebný
74% - 50%	=	dobrý
49% - 30%	=	dostatočný
29% - 0%	=	nedostatočný

$$VZ = \frac{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

⇒ počítame na 2 desatinné miesta: - priemer do 0,50 zaokrúhľujeme nadol
   - priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor

Pri výslednej klasifikácii sa zohľadňuje aj systematická a sústavná pripravenosť žiaka na vyučovanie, jeho aktivity a výkony na hodinách.

Názov predmetu	Fyzika
Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda

I. Charakteristika predmetu

Výučba fyziky sa spolu s biológiou a chémiou podieľa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti žiaka tak, aby využíval nadobudnuté vedomosti, bol schopný klásť otázky a na základe dôkazov vyvodzoval závery, ktoré vedú k porozumeniu obsahu výučby prírodných vied.

Obsah výučby fyziky je postavený na overenej konštruktivistickú pedagogickej teórii, ktorá kladie pri budovaní fyzikálnych poznatkov dôraz na vlastnú žiacku skúsenosť s fyzikálnymi javmi a objektmi. Umožňujú to žiacke pokusy, reálne demonštrácie, priame merania a ich spracovanie. Postupne sa žiak vedie k formalizácii poznávaného obsahu, prípadne k matematickým vzťahom a k zovšeobecneniam v podobe teoretických pojmov.

Prostredníctvom tvorby vybraných fyzikálnych (často aj prírodovedných) pojmov sa rozvíjajú žiacke bádateľské spôsobilosti, najmä pozorovať, merať, experimentovať, spracovať namerané údaje tabelárnou a grafickou formou. Súčasťou týchto spôsobilostí sú aj manuálne a technické zručnosti žiaka, schopnosť formulovať hypotézy, tvoriť závery a zovšeobecnenia, interpretovať údaje a opísať ich vzájomné vzťahy.

Proces fyzikálneho vzdelávania uprednostňuje metódy a formy, ktoré sa podobajú prirodzenému postupu vedeckého poznávania. Vzhľadom na vek žiakov je to najmä už spomenutý empirický postup, pre ktorý je charakteristické riešenie problémov experimentálnou metódou aj s využitím informačno-komunikačných prostriedkov. Aktívna účasť žiaka sa zabezpečuje najmä riešením problémov a prácou v skupinách.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti potrebné aj k osobným rozhodnutiam v občianskych a kultúrnych záležitostiach, ktoré súvisia s lokálnymi aj globálnymi problémami ako sú zdravie, životné prostredie, technický pokrok a podobne. Rovnako dôležité je, aby pochopil kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy a techniky.

Prierezové témy v predmete:

Prierezová téma	Téma	Tematický celok
Enviromentálna výchova	Vzťah človeka k prostrediu	Energia okolo nás
Ochrana života a zdravia	Civilná ochrana	Energia okolo nás
Ochrana života a zdravia	Pobyt a pohyb v prírode	Magnetizmus
Finančná gramotnosť	Elementárna matematika v domácnosti (Výmena a kurz peňazí, čítanie faktúr a účtov)	Energia okolo nás

II. Ciele predmetu

Oblasť: Svet/prírodovedné poznatky a myšlienky

Žiaci

- opíšu spôsoby, ktorými prírodné vedy pracujú,
- vyhodnotia zisky a nedostatky aplikácií vedy,
- diskutujú na tému etických a morálnych otázok vyplývajúcich z aplikácie vedy,
- diskutujú o tom, ako je štúdium vedy podmienené kultúrnymi vplyvmi,
- chápu, ako rôzne prírodovedné disciplíny vzájomne súvisia a ako súvisia s inými predmetmi,
- považujú vedu za aktivitu spolupráce,
- demonštrujú znalosť vedeckých faktov, definícií, zákonov, teórií, modelov,
- demonštrujú schopnosť používať vhodnú terminológiu, vrátane použitia symbolov.

Oblasť: Komunikácia

Žiaci vyjadrujú myšlienky, argumenty, praktické skúsenosti z pozorovania

- použitím vhodného slovníka a jazyka,
- použitím grafov a tabuliek,
- použitím vhodného formátu laboratórneho protokolu,
- použitím digitálnych technológií (určených školským vzdelávacím programom).

Oblasť: Prírodovedné bádanie/vykonávanie experimentov

Žiaci

- formulujú problém vo forme otázky, ktorá môže byť zodpovedaná experimentom,
- formulujú hypotézu,
- testujú hypotézu v podmienkach riadenia jednej nezávisle premennej veličiny,
- plánujú experiment,
- naznačia záver konzistentný s realizovaným experimentom, komentujú chyby merania,
- vyhodnotia celkový experiment vrátane použitých postupov,
- postupujú podľa slovných i písaných inštrukcií,
- vyberú a bezpečne použijú experimentálnu zostavu, materiál, techniku vhodnú na meranie,
- vykonajú experiment bezpečne, zaznamenajú údaje z pozorovania a merania,
- použijú vhodné nástroje a techniku na zber dát,
- spolupracujú v skupine rovesníkov zostavenej učiteľom.

Oblasť: Spracovanie dát

Žiaci

- riešia úlohy s úplne definovaným problémom, ako aj úlohy s neúplne definovaným problémom a neúplne definované úlohy,
- organizujú, prezentujú a vyhodnocujú dáta rôznymi spôsobmi,
- transformujú dáta prezentované jednou formou do inej formy vrátane matematických výpočtov, grafov, tabuliek,
- identifikujú trendy v dátach,
- vytvárajú predpovede založené na dátach,
- naznačujú závery založené na dátach,
- odhadujú dáta na základe vlastnej skúsenosti, použijú poznatky na vysvetlenie záverov.

III. Štruktúra kompetencií rozvíjaných vyučovaním fyziky

Poznávacía (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Akceptovať skupinové rozhodnutia.	Regulovať svoje správanie.
Formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia.	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Uplatňovať kritické myslenie.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	
Nájsť si vlastný štýl učenia a vedieť sa učiť v skupine.		Diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme.	

Myslieť tvorivo a uplatniť jeho výsledky.			
---	--	--	--

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: druhý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne celá trieda / 2 hodiny 1x za 2 týždne – LC / 100 hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
druhý	1. Elektrina a magnetizmus	32
	2. Periodické deje	12
	3. Energia	4
	4. Elektromagnetické žiarenie a častice mikrosveta	20
	5. Pozorovanie, meranie, experiment	32

Elektrina a magnetizmus (39)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> vysvetliť súvislosť medzi elektrickým napätím, elektrickým prúdom a pohybom nabitých častíc vo vodiči, overiť platnosť a využíva Ohmov zákon pri riešení úloh riešiť úlohy s využitím vzťahu pre závislosť elektrického odporu kovového vodiča od jeho geometrických rozmerov, riešiť úlohy s využitím vzťahu pre závislosť elektrického odporu kovového vodiča od jeho teploty, rozlíšiť svorkové a elektromotorické napätie vypočítať výsledný odpor paralelného aj sériového zapojenia riešiť úlohy súvisiace s V-A charakteristikou vláknovej žiarovky, riešiť úlohy súvisiace s premenou elektrickej energie na iné formy energie, vysvetliť ako sa líšia el. vlastnosti vodičov, polovodičov a izolantov zdôvodniť rozdiel medzi prímiesovou a vlastnou vodivosťou popísať vlastnosti polovodičovej diódy a jej využitie 	<ul style="list-style-type: none"> elektrický prúd v kovoch, elektrolytoch a v plynach elektrický odpor závislosť elektrického odporu kovového vodiča od jeho geometrických rozmerov a od teploty Ohmov zákon sériové a paralelné zapojenie rezistorov premena elektrickej energie na vnútornú energiu – elektrické vyhrievanie elektrický výkon spotrebiča istič elektrického prúdu Oerstedov pokus, Ampérovho pravidlo pravej ruky pôsobenie magnetického poľa na vodič s prúdom, Flemingovo pravidlo ľavej ruky pôsobenie magnetického poľa na pohybujúcu sa časticu s nábojom elektromagnetická indukcia, generátor elektrickej energie princíp činnosti elektromotora (komutátor ani princíp vzniku točivého magnetického poľa nie sú vyžadované) obvod so striedavým harmonickým elektrickým prúdom, frekvencia,

<ul style="list-style-type: none"> • vysvetlí rozdiel medzi vedením prúdu v kovoch a kvapalinách • vysvetlí praktické využitie elektrolýzy • vysvetlí podstatu ionizácie • znázorniť magnetické pole magnetickými indukčnými čiarami, • opísať magnetické pole v okolí vodiča s prúdom, • riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet sily pôsobiacej na vodič s prúdom, • riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet sily pôsobiacej na časticu s nábojom, • riešiť jednoduché úlohy súvisiace so striedavým prúdom a napätím (vznik fázového posunu a RLC obvody nie sú vyžadované), • vysvetliť úlohu transformátora pri prenose elektrickej energie na väčšie vzdialenosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • amplitúda, efektívna hodnota, fázový posun, výkon striedavého prúdu a napätia • transformátor
---	--

Periodické deje (15)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • odhadnúť aj odmerať stopkami periódu dejov v bežnom živote, • určiť periódu periodického deja, • vyjadriť frekvenciu deja z hodnoty periódy v intervale od 1 dňa po 1 milisekundu, • objaviť z výsledkov experimentu faktory ovplyvňujúce periódu matematického kyvadla, • naplánovať osciloskopické zobrazenie časového rozvoja membrány mikrofónu snímajúceho zvuk, • analyzovať grafy harmonického a neharmonického periodického deja, zistiť hodnoty z grafu závislosti okamžitej výchylky od času pre mechanický oscilátor, • riešiť jednoduché úlohy s využitím vzťahu pre rýchlosť vlny, • identifikovať skladanie a interferenciu vlnení na vodnej hladine, • vysvetliť jav polarizácie s využitím grafických modelov priečného a pozdĺžneho vlnenia, • riešiť jednoduché úlohy súvisiace so 	<ul style="list-style-type: none"> • periodické deje v prírode a spoločnosti • pohyby s konštantnou periódou • kmitanie, perióda, frekvencia, okamžitá výchylka, amplitúda kmitania • časový rozvoj harmonického kmitania a neharmonického periodického deja • vlastnosti mechanického oscilátora • pružinové kyvadlo, matematické a fyzikálne kyvadlo • nútené kmitanie, konkrétne príklady • rezonancia, využitie v praxi, nežiaduce účinky rezonancie • vlastná frekvencia a perióda kmitania • vlnenie v rade bodov • frekvencia, vlnová dĺžka, rýchlosť vlny • vlnenie na vodnej hladine • vlnoplocha • Dopplerov jav, využitie v medicíne, doprave, v astronómii • skladanie vlnení, interferencia vlnení • priečne a pozdĺžne vlnenie, polarizácia vlnenia • stojaté vlnenie na strune

<p>stojatým vlnením na strune,</p> <ul style="list-style-type: none"> vysvetliť analógiu medzi stojatým vlnením na napnutej strune a stojatým vlnením vo vzduchovom stĺpci, naplávať experiment nameranie rýchlosti zvuku vo vzduchu, diskutovať o spôsoboch aktívnej ochrany sluchu. 	
--	--

Energia (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> používať pojmy a vypočítať hodnoty energie uvoľnenej spaľovaním (výhrevnosť), energie uvoľnenej pri prechode elektrického prúdu, používať pojmy práca, výkon, účinnosť, riešiť úlohy na premenu elektrickej energie na iné formy energie, vyhľadať informácie o cenách elektrickej energie pre rôznych odberateľov, riešiť úlohy z energetiky, navrhnuť šetrenie energie v domácnosti 	<ul style="list-style-type: none"> Joulovo teplo, elektrický výkon, výroba el. energie - elektrárň meranie spotreby elektrickej energie, výpočet energie získanej spaľovaním paliva, účinnosť, energia v domácnosti práca, výkon, účinnosť

Elektromagnetické žiarenia a častice mikrosвета (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> riešiť úlohy s využitím princípov geometrickej optiky, riešiť úlohy súvisiace s rýchlosťou svetla a indexom lomu, 	<ul style="list-style-type: none"> viditeľné žiarenie základné vlastnosti svetla, rýchlosť svetla odraz a lom svetla, index lomu zobrazovanie na rovinnom zrkadle zobrazovanie guľovým zrkadlom zobrazovanie spojkou zobrazovanie rozptylkou optická mohutnosť šošovky oko ako optická sústava

Pozorovanie, meranie, experiment (32)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> navrhnuť cieľ, metódu a aparatúru experimentu na potvrdenie hypotézy, vyhodnotiť priebeh a výsledky experimentu, vyvodiť záver, 	<ul style="list-style-type: none"> chyba merania, jej príčiny a vyjadrenie odhad veľkosti chyby spôsobenej meradlom aritmetický priemer z viacerých meraní

<ul style="list-style-type: none"> • používať meracie prístroje poskytnuté učiteľom obvyklým spôsobom a bezpečne, • zaznamenávať všetky relevantné merané údaje v primeranej štruktúre, zvyčajne tabuľkou alebo grafom, • zaokrúhliť vypočítanú hodnotu veličiny s ohľadom na presnosť hodnôt vstupujúcich do výpočtu, • preložiť čiaru cez namerané body na základe vopred formulovanej hypotézy, 	<ul style="list-style-type: none"> • experiment objaviteľský a overovací • lineárna závislosť dvoch veličín • priama úmernosť medzi dvomi veličinami
--	---

V. Metódy a formy práce

Metódy

- výkladovo-ilustratívna metóda
- reproduktívna metóda
- výkladovo-problémová metóda
- heuristická metóda
- výskumná metóda

Formy

- metodické (výkladové, dialogické, demonštračné, samostatná práca žiakov)
- sociálne (frontálna, individuálna a skupinová práca)
- organizačné (vyučovacia hodina, laboratórna práca, projekty ...)

VI. Učebné zdroje

- PaedDr. J.Beňuška -Fyzika pre gymnáziá a SOŠ, Kvant s.r.o. 2014 , časti: Elektrina, Magnetizmus, Periodické deje, Elektromagnetické žiarenie a častice mikrosveta
- Zbierka úloh z fyziky 1. a 2. diel SPN
- Bartuška: Sbíрка řešených úloh z fyziky 1,3 Prometheus 1997
- Hanzelík- Zbierka riešených úloh z fyziky
- Tulčinskij- Zbierka kvalitatívnych úloh z fyziky
- Pracovné listy
- Internet

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

- K polročnej a koncoročnej klasifikácii sú potrebné minimálne 3 známky
- Ústnu odpoveď hodnotí učiteľ bezprostredne po odpovedi a svoje hodnotenie zdôvodní.

- Písomnú odpoveď absolvujú študenti v priebehu, alebo po skončení tematického celku. Učiteľ musí informovať študentov o stupnici bodovania a poskytnúť študentovi ohodnotenú písomnú odpoveď k nahliadnutiu.
- Podľa počtu dosiahnutých bodov hodnotí učiteľ písomnú odpoveď stupnicou známk 1-5.
- O téme a termíne písomnej skúšky sú študenti informovaní s týždenným predstihom, o termíne krátkej písomnej skúšky (päťminútovky) učiteľ nie je povinný informovať vopred, pričom jej témou sú maximálne 3 posledné vyučovacie látky.

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:

- 1) 100% - 90% - výborný
- 2) 89% - 75% - chválitebný
- 3) 74% - 50% - dobrý
- 4) 49% - 30% - dostatočný
- 5) 29% - 0% - nedostatočný

Výpočet polročnej a koncoročnej známky sa uskutočňuje na základe váhového priemeru známok:

	váha	známka z odpovede
ústna odpoveď	2	x
päťminútovka	1	y
aktivita, vyriešenie príkladu pri tabuli, ...	1	t
laboratórna práca	1	z
vopred oznámená písomka (v polovici alebo na konci tematického celku)	2	s
test na konci tematického celku	2	m
referát, projekt, prezentácia	2	r, p

Vzorec na výpočet váhového priemeru:

$$VP = \frac{x \cdot 2 + y \cdot 1 + t \cdot 1 + z \cdot 1 + s \cdot 2 + m \cdot 2 + r \cdot 2 + p \cdot 2}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

Počítame na 2 desatinné miesta:

- priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
- priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
- 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

V prípade výsledných známok 1,5; 2,5; 3,5; 4,5 sa zaokrúhľuje smerom nadol

Názov predmetu	CHÉMIA
Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda

I. Charakteristika predmetu

- Učebný predmet chémie na gymnáziách, ako súčasť vzdelávacej oblasti Človek a príroda, poskytuje žiakom vhodne vybranými poznatkami zo všeobecnej, anorganickej a organickej chémie didaktický systém poznatkov o chemických látkach a ich premenách.
- Obsah učiva tvoria predovšetkým poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v bežnom živote. Sú to najmä oblasti ako: chémie potravín a nápojov, kozmetika, liečivá, čistiace prostriedky a podobne.
- V obsahu učiva sú v dostatočnej miere zastúpené aj poznatky, ktoré umožňujú žiakom chápať význam chemickej vedy a chemického priemyslu pre spoločnosť a prírodu.
- Východisko pre poznatky o vlastnostiach anorganických a organických látok a ich premenách tvoria všeobecne platné, teoretické poznatky a vzťahoch medzi štruktúrou a vlastnosťami látok a poznatky o zákonitostiach chemických reakcií. Tieto poznatky umožňujú v učebnom predmete chémie aplikovať v dostatočnej miere jednotlivé myšlienkové operácie a metódy vedeckého poznávania.
- Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania žiakov. Tvorivé myslenie umožňuje žiakom správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru.
- Chémia, ako predmet, ktorý rozširuje všeobecné vzdelanie žiakov, súčasne poskytuje základy nevyhnutné pre ďalšie vzdelávanie (chemické odbory, medicína, environmentálne vedy a pod.).
- Organickou súčasťou učebného predmetu chémie je aj systém praktických cvičení (laboratórnych cvičení - LC), ktorých správna realizácia si vyžaduje osvojenie si základných laboratórnych zručností a návykov presnej a bezpečnej práce v chemickom laboratóriu.

Prierezové témy v predmete:

Environmentálna výchova

- tematický okruh: **Problémy životného prostredia / Vzťah človeka k prostrediu**
- tematický celok: Deriváty uhl'ovodíkov

Ochrana života a zdravia

- tematický okruh: **Riešenie mimoriadnych udalostí**
- tematický celok: Laboratórne cvičenia

Environmentálna výchova

- tematický okruh: **Problémy životného prostredia / Vzťah človeka k prostrediu**
- tematický celok: Kvalita života a zdravie

II. Rozvíjajúce ciele predmetu:

- Vo vyučovaní chémie majú žiaci získať predstavu o stavbe látok a základných chemických, fyzikálno-chemických a biochemických dejoch.
- Dôraz sa kladie najmä na súvislosti s ostatnými prírodovednými predmetmi a na základný vplyv chemických dejov na životné prostredie.
- Každý žiak je vedený k tomu, aby :
  - chápal vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok,
  - rozumel základným typom chemických reakcií a poznal ich úlohu v prírode a v každodennom živote,
  - správne využíval matematické zručnosti pri základných chemických výpočtoch,
  - aplikoval teoretické vedomosti pri realizácii LC,
  - pri riešení úloh teoretického a praktického charakteru spolupracoval v skupine.

III. Predmetové kompetencie:

V učebnom predmete chémie by žiaci mali nadobudnúť a rozvíjať nasledovné **kompetencie**

k učeniu

- plánovať a organizovať si učenie a pracovnú činnosť,
- kriticky pristupovať ku zdrojom informácií, informácie tvorivo spracovávať a využívať pri svojom štúdiu.

komunikačné schopnosti

- vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov,
- vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
- zrozumiteľne prezentovať nadobudnuté vedomosti, skúsenosti a zručnosti,
- urobiť zápis o experimente pomocou textu, schém, náčrtu, obrázkov a tabuliek,
- spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie.

riešenie problémov

- analyzovať vybrané problémy,
- aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych problémových úloh,
- používať základné myšlienkové operácie a metódy vedeckého poznávania pri riešení problémových úloh,
- využívať informačné a komunikačné technológie pri riešení problémových úloh,
- posúdiť vhodnosť navrhnutého postupu riešenia problémovej úlohy,
- zhodnotiť úspešnosť riešenia problémovej úlohy
- logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom chémie a iných učebných predmetov a využiť ich pri riešení problémových úloh.

manuálne

- používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

sociálne

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
- pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách,
- vzájomne si pomáhať pri riešení úloh teoretického a praktického charakteru,
- prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti,
- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,
- prijímať ocenenie, radu a kritiku a čerpať poučenie pre ďalšiu prácu.

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: 2. ročník

Hodinová dotácia: 1 hodina týždenne celá trieda / 2 hodiny 1x za 2 týždne – LC / 66 hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
druhý	1. Charakteristika a rozdelenie organických látok	4
	2. Uhl'ovodíky	5
	3. Deriváty uhl'ovodíkov	6
	4. Lipidy	3
	5. Sacharidy	3
	6. Bielkoviny	2
	7. Enzýmy	1
	8. Nukleové kyseliny	2
	9. Vitamíny	2
	10. Kvalita života a zdravie	5
	11. Laboratórne práce	33

TC	Výkonový štandard	Obsahový štandard
ORGANICKÁ CHÉMIA (15 hodín)		
1	CHARAKTERISTIKA A ROZDELENIE ORGANICKÝCH LÁTOK (4 hodiny)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať príčinu existencie veľkého počtu organických zlúčenín uhlíka (schopnosť reťazenia) • Určiť väzbovosť atómov C, H, S, O, N a halogénov v molekulách organických zlúčenín • Zaradiť danú organickú zlúčeninu na základe jej molekulového, resp. konštitučného vzorca medzi uhľovodíky a deriváty uhľovodíkov • Zaradiť danú organickú zlúčeninu na základe jej konštitučného vzorca medzi alkány, alkény, alkadiény, alkíny, arény, nasýtené a nenasýtené, zlúčeniny s acyklickým (rozvetveným a nerozvetveným) a cyklickým reťazcom, zlúčeniny obsahujúce heteroatóm • Určiť, či sa jedná o empirický, sumárny alebo konštitučný, resp. zjednodušený konštitučný, vzorec zlúčeniny • Označiť uhľovodíkový zvyšok a funkčné skupiny v uvedených vzorcoch • Uviesť jednoduché príklady (štruktúrnym vzorcom) konštitučných a cis-trans izomérov • Napísať vzorce všetkých konštitučných izomérov alkánu, alkénu, cykloalkánu s daným molekulovým vzorcom (C3 – C4) • Určiť, na základe reakčnej schémy alebo rovnice, či sa jedná o adičnú, eliminačnú alebo substitučnú reakciu • Vedieť aplikovať poznatok, že uhľovodíky sú nepolárne zlúčeniny, napr. pri určovaní ich rozpustnosti vo vode a nepolárnych rozpúšťadlách, hlavne v spojení s ich využitím v bežnom živote 	<ul style="list-style-type: none"> • Organická chémia • Organická zlúčenina, štruktúra organických zlúčenín • Izoméria (konštitučná, priestorová – cis, trans izoméria) • Acyklický – priamy reťazec, rozvetvený reťazec, cyklický reťazec • Uhľovodík, uhľovodíkový zvyšok • Nasýtený a nenasýtený uhľovodík • Empirický (stechiometrický) vzorec, sumárny (molekulový vzorec), konštitučný (štruktúrny) vzorec, zjednodušený konštitučný vzorec • Jednoduchá väzba, násobná väzba, dvojitá väzba, trojitá väzba, väzbovosť • Reakčná schéma, mechanizmus reakcie, adičná reakcia, eliminačná reakcia, substitučná reakcia • Polárna a nepolárna molekula • Činidlo, radikál, nukleofil, elektrofil • Alkány, alkény, alkadiény, alkíny, arény • Heteroatóm • Karcinogén
2	UHĽOVODÍKY (5 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať vzorce a triviálne názvy: acetylén, izoprén • Poznať vzorec a názov alkylových skupín: metyl-, etyl-, propyl-, butyl-, izopropyl-, vinyl- • Uviesť príklady alkánov, cykloalkánov, alkénov, alkadiénov, alkínov (vzorce, názvy) • Utvoriť názov a napísať vzorec: nerozvetvených alkánov, alkénov, alkínov 	<p>3.1 Alifatické uhľovodíky</p> <ul style="list-style-type: none"> • Homologický rad, homologický vzorec • Alkyl, cykloalkyl • Hydrogenácia, dehydrogenácia • Fosílna surovina, zemný plyn, odorizácia zemného plynu, ropa, frakčná destilácia, benzín, oktánové číslo benzínu, nafta, mazut, asfalt, petrochémia, uhlie

	<p>C1 – C10 a cykloalkánov C3 – C6; rozvetvených alkánov, alkénov a alkínov C4 – C10 s maximálne dvomi rovnakými alkylovými skupinami uvedenými vyššie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať skupenstvo alifatických uhl'ovodíkov C1-C4, C5-C16 a vyššie • Porovnať dĺžku, pevnosť jednoduchej, dvojitej a trojitej väzby • Poznať typy reakcií charakteristických pre alkány (SR), alkény a alkíny (AE,) a uviesť aspoň jeden ich príklad chemickou rovnicou • Napísať chemickú rovnicu horenia (dokonalé, nedokonalé) metánu, napísať chemickú rovnicu reakcie metánu s Cl₂ • Napísať chemickú rovnicu reakcie eténu s H₂O, HCl, H₂ a využitie týchto reakcií v priemysle pri výrobe etanolu, PVC a stužovanie tukov • Poznať spôsob, akým sa v laboratóriu dokazuje násobná väzba (brómová voda, KMnO₄ - nie chemickou rovnicou) • Vymenovať uhl'ovodíky, ktoré sa využívajú ako zdroje energie a príklady ich konkrétneho využitia (metán, propán, bután). • Charakterizovať zemný plyn (zloženie, výbušnosť, farba, zápach – odorizácia, horľavosť, ťažba, preprava, využitie ako surovina na výrobu organických látok a zdroj energie) • Charakterizovať ropu (zloženie, horľavosť, farba, zápach, ťažba, preprava, spracovanie, základné frakcie, využitie ako surovina na výrobu organických látok a zdroj energie) • Porovnať fosílna palivá z hľadiska ich vyčerpatelnosti, ekologických dôsledkov ich ťažby, spracovania a využitia, obsahu škodlivých prímiesí (kyslé dažde, skleníkový efekt) 	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať vzorce a triviálne názvy: benzén, styrén, naftalén, toluén • Poznať vzorec a názov skupiny fenyl- • Utvoriť názov a napísať vzorec arénov odvodených od benzénu s maximálne dvomi alkylovými skupinami uviesť príklady aromatických uhl'ovodíkov • Vysvetliť podstatu aromatického charakteru arénov • Vedieť, že pre arény sú typické substitučné elektrofilné reakcie • Poznať negatívny vplyv benzénu a jeho derivátov na zdravie (karcinogénne účinky) 	<p>3.2 Aromatické uhl'ovodíky</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arén (aromatický uhl'ovodík)
3	DERIVÁTY UHĽOVODÍKOV (6 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vymenovať skupiny derivátov 	<ul style="list-style-type: none"> • Halogénderiváty • Hydroxyderiváty, alkoholy,

	<p>uhl'ovodíkov podľa funkčnej skupiny a uviesť príklady zlúčenín z jednotlivých skupín derivátov uhl'ovodíkov</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať väzbovosť S, O, N a halogénov • Poznať charakteristické skupiny derivátov uhl'ovodíkov (F-, Cl-, Br-, I-, -OH, -NO₂, -NH₂, -O-, -CO-, -CHO, -COOH) a spôsob tvorenia ich názvov • Zaradiť danú zlúčeninu (podľa názvu alebo vzorca) do jednotlivých skupín derivátov uhl'ovodíkov • Poznať najdôležitejšie triviálne názvy a vzorce derivátov uhl'ovodíkov: chloroform, jodoform, vinylchlorid, anilín, etylénglykol, glycerol, fenol, formaldehyd, acetaldehyd, acetón, kyselina mravčia, octová, šťavelová, benzoová • Utvoriť názov a napísať vzorec derivátov odvodených od benzénu a alkánov C1 – C10 s maximálne jednou funkčnou skupinou uvedenou vyššie • Poznať polárny charakter väzby C-heteroatóm a vyznačiť čiastkové náboje na atónoch väzby C-heteroatóm • Poznať typy reakcií charakteristických pre halogénderiváty a hydroxyderiváty – SN a E • napísať reakčnú schému reakcie brómetánu s NaOH (SN aj eliminačný produkt) • Chápať, že oxidáciou primárnych alkoholov vznikajú aldehydy a ďalej karboxylové kyseliny, oxidáciou sekundárnych alkoholov vznikajú ketóny aj opačné redukčné procesy • Napísať reakčnú schému oxidácie etanolu na acetaldehyd a kyselinu etánovú • Vedieť, že freóny a mnohé insekticídy majú charakter halogénderivátov • Porovnať rozpustnosť etanolu vo vode, najmä s prihliadnutím na skúsenosť z bežného života • Poznať využitie chloroformu, CCl₄, metanolu, glycerolu, etylénglykolu, formaldehydu, acetónu a ich účinok na ľudský organizmus a nebezpečenstvo pri manipulácii s nimi (toxicita, horľavosť, výbušnosť) • Vysvetliť základný princíp výroby etanolu (aj chemické rovnice), jeho využitie (rozpúšťadlo, výroba octu, chemická výroba, dezinfekcia, potravinárstvo) a jeho účinky na ľudský organizmus 	<p>jednosýtny a viacsýtny alkohol, fenoly, lieh</p> <ul style="list-style-type: none"> • Étery • Karboxylové zlúčeniny, aldehydy, ketóny • Nitroderiváty • Amíny • PVC, teflón • Insekticíd, freóny • Karboxylová kyselina
--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Poznať využitie karboxylových kyselín (octová, benzoová) • Poznať význam derivátov karboxylových kyselín pre stavbu lipidov a bielkovín • Poznať využitie freónov, posúdiť vplyv ich chemického pôsobenia na ozónovú vrstvu a z toho vyplývajúce dôsledky pre životné prostredie 	
BIOCHÉMIA (18 hodín)		
4	LIPIDY (3 hodiny)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakterizovať lipidy z hľadiska výskytu, štruktúry, vlastností, významu a zastúpenia vo výžive človeka • Charakterizovať výskyt cholesterolu v potravinách a vysvetliť jeho význam pre organizmus • Porovnať oleje a tuky z hľadiska štruktúry (obsahu mastných kyselín) a z hľadiska ich významu pre organizmus (zdravá výživa, obezita) • Poznať vosky z hľadiska výskytu a významu • Charakterizovať výskyt, význam a zloženie glykolipidov a fosfolipidov • Porovnať význam LDL – „zlého cholesterolu“ a HDL – „dobrého cholesterolu“ pre človeka 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipidy • Jednoduché lipidy, tuky, oleje, vosky, stužovanie tukov, zmydelňovanie tukov, mydlá • Zložené lipidy, fosfolipidy, glykolipidy • Hydrofóbne vlastnosti, cholesterol, LDL – cholesterol, HDL – cholesterol, lipémia, -3-mastné kyseliny (<i>len význam pre človeka</i>)
5	SACHARIDY (3 hodiny)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakterizovať pojem sacharidy z hľadiska významu, výskytu a pôvodu • Napísať všeobecnú chemickú schému fotosyntézy • Charakterizovať sacharidy podľa ich vlastností, štruktúry, zloženia a klasifikácie • Vysvetliť vznik alkoholov a kyselín zo sacharidov (všeobecne opísať princíp) • popísať základné vlastnosti D-glukózy a D-fruktózy z hľadiska významnosti pre výživu človeka • Zaradiť sacharózu a laktózu z hľadiska zloženia a charakterizovať ich z hľadiska významnosti pre výživu človeka • Charakterizovať škrob, glykogén a celulózu z hľadiska výskytu, vzniku a významu pre človeka • Poznať negatívny účinok nadmerného príjmu sacharózy pre človeka • Uviest' rôzne potravinové zdroje sacharózy a porovnať ich vplyv na 	<ul style="list-style-type: none"> • Sacharidy • Jednoduché sacharidy, mono-, oligo- a polysacharidy, aldózy, ketózy, tri-, pent- a hexózy, glyceraldehyd, dihydroxyacetón • Chiralita, chirálne centrum, D- a L- formy, optická izoméria • Ribóza, deoxyribóza, glukóza, fruktóza, sacharóza, laktóza, škrob, glykogén, celulóza • Energetická hodnota sacharózy, glykémia

	<p>zmenu glykémie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať orientačné zastúpenie sacharidov v mede 	
6	BIELKOVINY (2 hodiny)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakterizovať bielkoviny z hľadiska výskytu, významu a pôvodu • Charakterizovať bielkoviny z hľadiska ich klasifikácie, zloženia a vlastností • Vymenovať esenciálne aminokyseliny a potravinové zdroje s ich najvhodnejším zastúpením • Charakterizovať primárnu, sekundárnu, terciárnu a kvartérnu štruktúru bielkovín a jej význam pri denaturácii a zmene biologických funkcií bielkovín vplyvom bielkovinových jedov, teploty a pod. • Uviesť možné príčiny denaturácie bielkovín • Vysvetliť, čo by bolo možné použiť k zabráneniu otravy ťažkými kovmi po ich požití 	<ul style="list-style-type: none"> • Bielkoviny (proteíny) • Biologická funkcia • Aminokyselina, alanín, glycín, peptidová väzba • Biuretová reakcia • Primárna, sekundárna, terciárna a kvartérna štruktúra • Fibrilárne, globulárne bielkoviny • Denaturácia • Hém, hemoglobín, lipoproteíny, glykoproteíny, fosfoproteíny, hemoproteíny, myoglobín • Enzýmy, protilátky • Energetická hodnota bielkovín
7	ENZÝMY (1 hodina)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakterizovať pojem enzým z hľadiska všeobecných vlastností, výskytu a významu • Vysvetliť vplyv enzýmu na priebeh reakcie • Charakterizovať faktory ovplyvňujúce rýchlosť enzýmovej reakcie • Porovnať kompetitívnu a nekompetitívnu inhibíciu a uviesť príklad 	<ul style="list-style-type: none"> • Enzým • Aktivačná energia • Biokatalyzátor • Aktívne miesto • Enzým–substrátový komplex • Koenzým, apoenzým • Špecifický katalytický účinok • Inhibícia kompetitívna a nekompetitívna • α-amyláza, pepsín, trypsín
8	NUKLEOVÉ KYSELINY (2 hodiny)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakterizovať nukleové kyseliny z hľadiska výskytu a významu • Charakterizovať nukleové kyseliny z hľadiska ich klasifikácie a zloženia • Vysvetliť dôležitosť ATP a poznať makroergickú väzbu • Porovnať stavbu DNA a RNA • Charakterizovať mediátorovú, transferovú a ribozómovú RNA z hľadiska ich funkcie a výskytu v bunke • Vysvetliť význam pojmu komplementarita na príklade DNA 	<ul style="list-style-type: none"> • Nukleové kyseliny • Genetická informácia • Adenín, guanín, cytozín, uracil, tymín, nukleotid • DNA, RNA • Makroergická väzba • Mediátorová, transferová, ribozómová RNA • Komplementarita • Kodón, antikodón • Polynukleotidový reťazec • ATP
9	VITAMÍNY (2 hodiny)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať vitamíny ako esenciálne látky z 	<ul style="list-style-type: none"> • Vitamín • Hypovitaminóza,

	<p>hľadiska významu a zloženia a rozpustnosti v tukoch a vo vode</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakterizovať retinol, kalciferoly, tokoferoly z hľadiska výskytu, významu a funkcie v ľudskom organizme • Uviest' možné dôsledky vystavenia organizmu hypervitaminóze a hypovitaminóze vitamínov rozpustných v tukoch • Uviest' hlavné potravinové zdroje retinolu, kalciferolov, tokoferolov • Charakterizovať tiamín, riboflavín, niacín, pyridoxín, kys. pantoténovú, kys. listovú, biotín a kys. L-askorbovú z hľadiska výskytu, významu a funkcie v ľudskom organizme • Uviest' možné dôsledky vystavenia organizmu hypovitaminóze vitamínov rozpustných vo vode • Uviest' hlavné potravinové zdroje tiamínu, riboflavínu, niacínu, pyridoxínu, kys. pantoténovej, kys. listovej, biotínu a kys. L-askorbovej • Vysvetliť úlohu antioxidantov v potrave 	<p>hypervitaminóza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Retinol, kalciferoly, tokoferoly, tiamín, riboflavín, niacín, pyridoxín, kys. pantoténová, kys. listová, biotín, kys. L-askorbová • Skorbut • Antioxidanty • FAD, NADH
10	KVALITA ŽIVOTA A ZDRAVIE (5 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať základ zloženia heterocyklických zlúčenín • Vedieť o škodlivosti návykových látok na ľudský organizmus • Poznať funkciu a účinok antibiotík • Vedieť posúdiť kvalitu a správne zloženie stravy 	<ul style="list-style-type: none"> • Heterocyklus • Alkaloidy, droga, návyková látka, nikotín, kofeín • Liek, antibiotikum • Geneticky upravované potraviny • Biologická hodnota stravy, vyvážená strava
11	LABORATÓRNE PRÁCE (33 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dodržiavať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu • Dodržiavať zásady bezpečnej práce s chemickými látkami v praxi • Poznať základné zásady poskytovania prvej pomoci • Vedieť pozorovať javy sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich • Schopnosť naplánovať si pracovnú činnosť pri realizácii experimentov • Vedieť zaznamenať výsledok pokusu • Experimentálne dokázať vlastnosti s, p, d prvkov • Uskutočniť kvalitatívnu analýzu niektorých iónov vo vzorke • Uskutočniť kvantitatívnu analýzu pomocou titrácie 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpečnosť práce v chemickom laboratóriu • Anorganická chémia – s, p, d prvky • Organická chémia – uhl'ovodíky a deriváty uhl'ovodíkov • Biochémia • Analytická chémia

<ul style="list-style-type: none"> • Pomocou modelov organických zlúčenín preskúmať ich štruktúru • Porovnať vlastnosti anorganických a organických látok • Experimentálne dokázať uhlík a vodík v organických zlúčeninách • Experimentálne dokázať vlastnosti uhľovodíkov • Experimentálne dokázať vlastnosti derivátov uhľovodíkov • Experimentálne dokázať vlastnosti tukov, cukrov a bielkovín 	
--	--

V. Formy a metódy práce

METÓDY

- výkladovo-ilustratívna metóda
- reprodukčná metóda
- výkladovo-problémová metóda
- heuristická metóda
- výskumná metóda

FORMY

- metodické (výkladové, dialogické, demonštračné, samostatná práca žiakov)
- sociálne (frontálna, individuálna a skupinová práca)
- organizačné (vyučovacia hodina, laboratórna práca, projekty ...)

VI. Učebné zdroje:

- **Chémia pre 2. ročník gymnázií**
- **Chémia pre 3. ročník gymnázií**
- **Organická chémia I**
- **Organická chémia II**
- **Pracovný zošit z chémie, GAB Námestovo, 2015**

VII. Hodnotenie predmetu

- Predmet sa klasifikuje
- Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).
- Žiak musí mať minimálne 3 známky
- 2x test - váha 2
- Odpoveď - váha 1
- Laboratórne práce – max. váha 2
- Projekty, účasť na súťaži - váha 2 (prípadne individuálne posúdenie)
- Malé písomky (nové učivo + 3 učivá z opak.) - váha 1
- Seminárne práce, referáty - váha 1
- Aktivita študenta – max. váha 2
- Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:

100% - 90%	⇒ výborný
89% - 75%	⇒ chválitebný
74% - 50%	⇒ dobrý
49% - 30%	⇒ dostatočný
29% - 0%	⇒ nedostatočný

$$VZ = \frac{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

⇒ počítame na 2 desatinné miesta: - priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol

- priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
- 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

Názov predmetu	BIOLÓGIA
Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda

I. Charakteristika predmetu

- Učebný predmet biológia poskytne v rámci štátneho programu stredoškolského vzdelávania (ISCED 3) základný systém poznatkov o živej prírode, ako predpokladu formovania prírodovednej gramotnosti.
- Poznanie zákonov, ktorými sa riadi živá príroda, je základom pre pochopenie jej fungovania ako celku a je dôležité pre formovanie citlivého vzťahu k nej.
- Toto poznanie je zároveň nevyhnutným predpokladom zodpovedného prístupu k celému okolitému svetu ako aj sebe samému.
- Program je koncipovaný tak, aby bolo možné čo najviac využívať moderné didaktické formy, metódy a prostriedky, ktoré okrem maximálnej názornosti, podporujú samostatnosť a kreativitu žiakov pri práci s informáciami, umožňujú pracovať s prírodninami, realizovať experimenty a rozvíjajú schopnosť žiakov poznatky aplikovať.
- Obsah predmetu (198 hodín) sa odvíja od jeho cieľov a je členený v rámci štátneho programu do troch základných tematických okruhov.
- Druhý ročník je zameraný na poznávanie spoločných znakov, vlastností a prejavov živých organizmov (66 hodín).
- Jednotlivé tematické celky približujú stavbu a organizáciu živých sústav, vysvetľujú podstatu procesov prebiehajúcich v organizmoch na všetkých úrovniach počnúc bunkou.
- Zdôrazňujú vzájomnú súvislosť medzi stavbou a funkciou orgánov, čoho výsledkom sú životné prejavy organizmov.
- Tento tematický okruh poskytne základné informácie dôležité pre pochopenie jednoty živej prírody.
- Praktické cvičenia umožnia žiakom vyskúšať si a v praxi overiť teoretické poznatky rôznymi formami od klasických laboratórnych prác s prírodninami až po prácu s informáciami prostredníctvom IKT.

Prierezové témy v predmete:

Ochrana života a zdravia

- tematický okruh: **Zdravotná príprava**
- 1. laboratórne cvičenie

II. Rozvíjajúce ciele predmetu:

- Formovať ucelenú predstavu o rozmanitosti a jednote živej prírody, o javoch a procesoch, ktoré v nej prebiehajú, o zákonitostiach, ktorými sa riadia všetky živé organizmy.
- Poznávať praktický význam živých organizmov pre život človeka.
- Rozvíjať zručnosti pri práci v teréne a v prírodovednom laboratóriu.
- Rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení úloh a školských projektov najmä v oblasti ochrany živej prírody a zdravia človeka (samostatne alebo v skupinách).

III. Predmetové kompetencie:

Formovať ucelenú predstavu o rozmanitosti a jednote živej prírody, o javoch a procesoch, ktoré v nej prebiehajú, o zákonitostiach, ktorými sa riadia všetky živé organizmy.

Kompetencie:

- schopnosť vnímať živú prírodu ako hierarchicky usporiadaný, neustále sa meniaci, dynamický systém;
- schopnosť chápať vzájomné vzťahy medzi organizmami a ich prostredím;
- vedieť odlišovať zákonité príčiny biologických procesov od ich vonkajších prejavov;
- schopnosť hľadať v prírodných javoch a procesoch príčinné súvislosti a tým podporovať logické myslenie;

- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- samostatne a slobodne (na základe poznania predmetu), voliť výberové a maturitné predmety, zodpovedne rozhodovať o svojom ďalšom štúdiu na VŠ a budúcej profesii.

Poznávať praktický význam živých organizmov pre život človeka.

Kompetencie:

- poznať najbežnejšie úžitkové a hospodársky významné druhy rastlín, húb a živočíchov;
- poznať možnosti využitia vlastností a životných prejavov organizmov v biotechnológiách;
- poznať nebezpečné a patogénne organizmy, ich účinok na ľudský organizmus, možnosti liečby, prevencie a poskytnutia prvej pomoci.

Rozvíjať zručnosti pri práci v teréne a v prírodovednom laboratóriu.

Kompetencie:

- schopnosť pozorovať biologické objekty vo voľnej prírode;
- bezpečne manipulovať s bežným biologickým materiálom pri jeho zbere a spracovaní v laboratóriu;
- schopnosť pracovať s bežnými laboratórnymi pomôckami a prístrojmi pri poznávaní biologického materiálu.

Rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení úloh a školských projektov najmä v oblasti ochrany živej prírody a zdravia človeka (samostatne alebo v skupinách).

Kompetencie:

- schopnosť vyhľadávať informácie o živej prírode v literatúre a informačných médiách, pracovať s informáciami;
- rozvíjať čitateľskú gramotnosť v oblasti odborného biologického textu;
- schopnosť tvorivo riešiť úlohy, poukazovať na príčiny problémov, navrhovať ich riešenia;
- schopnosť prakticky riešiť úlohy, interpretovať fakty a vyvodzovať závery;
- schopnosť pripraviť vlastné prezentácie a vystúpenia;
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce;
- schopnosť prezentovať vlastnú prácu, diskutovať, argumentovať, obhájiť vlastné stanovisko;
- schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: 2. ročník

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne / 1 hodina týždenne celá trieda / 1x za dva týždne delená trieda LC

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
druhý	1. Všeobecné vlastnosti živých sústav	1
	2. Stavba a organizácia tela živých organizmov	13
	3. Životné prejavy organizmov	19
	4. Praktické cvičenia	33

TC	ZÁKLADNÉ ZNAKY, VLASTNOSTI A PREJAVY ŽIVÝCH SÚSTAV (66 hod)	
	Výkonový štandard	Obsahový štandard
1	VŠEOBECNÉ VLASTNOSTI ŽIVÝCH SÚSTAV (1 hodina)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť odlíšiť živé sústavy od neživých na základe charakteristických vlastností. • Vymenovať jednotlivé organizačné stupne živých sústav. • Vymenovať základné životné prejavy organizmov. 	<ul style="list-style-type: none"> • živá a neživá príroda • organizácia živých sústav • vlastnosti a prejavy organizmov <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • živé a neživé, • stavba a štruktúra živého (bunka, pletivo/tkanivo, orgán, sústava orgánov, organizmus), metabolizmus, regulácia, reprodukcia, schopnosť vyvíjať sa.
2	STAVBA A ORGANIZÁCIA TEĽA ŽIVÝCH ORGANIZMOV (13 hodín)	
	2.1 Bunka (4)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť vysvetliť podstatu bunkovej teórie. • Na príklade bunky baktérie opísať stavbu prokaryotickej bunky. • Poznať všeobecnú štruktúru eukaryotickej bunky. • Poznať význam bunkových povrchov. • Pomocou obrázka vedieť určiť vnútrobunkové štruktúry. • Vedieť vymenovať membránové štruktúry a poznať ich význam pre bunku. • Vedieť vymenovať vláknité štruktúry a poznať ich význam pre bunku. • Poznať rozdiely v stavbe prokaryotickej a eukaryotickej bunky. • Vedieť odlíšiť rastlinnú a živočíšnu bunku. • Uviesť príklady na rôzne typy rastlinných a živočíšnych buniek, vysvetliť vzťah medzi tvarom a funkciou špecializovaných buniek. 	<ul style="list-style-type: none"> • bunková teória • veľkosť a tvar buniek • základné štruktúry bunky (bunkové povrchy, membránové a vláknité štruktúry) • typy buniek (prokaryotická, eukaryotická, rastlinná, živočíšna) <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prokaryotická a eukaryotická bunka, • rastlinná a živočíšna bunka, • bunkové povrchy (cytoplazmatická membrána, bunková stena), • cytoplazma, • membránové štruktúry (jadro, mitochondrie, plastidy, vakuola, lyzozóm, Golgiho aparát, endoplazmatické retikulum), • vláknité štruktúry bunky (cytoskelet, mitotický aparát, chromozómy, bičiky, brvy), • ribozómy, neživé súčasti bunky.
	2.2 Stavba rastlinného tela – cievnaté rastliny (4)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať rozdiely medzi delivými a trvácimi pletivami z hľadiska zabezpečenia životných procesov rastlín. • Vedieť vysvetliť funkciu a význam krycích, vodivých a základných pletív v rastline. • Vymenovať vegetatívne a reprodukčné orgány cievnatých rastlín, poznať ich funkciu • Prostredníctvom obrazového materiálu, 3D modelov (resp. počítačových simulácií) vedieť lokalizovať jednotlivé typy pletív vo vegetatívnych orgánoch rastliny. 	<ul style="list-style-type: none"> • pletivá (delivé, trváce) • vegetatívne orgány (koreň, stonka, list) • reprodukčné orgány (kvet, plod, semeno) <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pletivo, delivé a trváce pletivá, • diferenciácia buniek, krycie, vodivé a základné pletivá. • Vegetatívne orgány – koreň (koreňové vlásky, rastový vrchol, koreňová čiapočka), • Stonka (kambium, cievný zväzok, lyková a drevná časť cievného zväzku), • list (čepeľ, žilnatina, epiderma, kutikula,

	<ul style="list-style-type: none"> • Vedieť opísať stavbu kvetu magnóliorastov. • Poznať možnosti praktického využitia vegetatívnych orgánov, semien, plodov a častí kvetu rastlín v každodennom živote človeka. • Vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o možnostiach spracovania a využitia rastlinných orgánov v biotechnológiách. 	<p>prieduch).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reprodukčné orgány – kvet (kvetné obaly, tyčinka, nitka, peľnica, peľové zrnko, piestik, blizna, čnelka, semenník, vajíčko) semeno, plod.
	2.3 Základná stavba živočíšneho organizmu – stavovce (5)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť porovnať stavbu bunky prvoka (napr. črievička) a vybranej špecializovanej bunky (napr. neurón, červená krvinka a pod.). • Vedieť opísať základné typy tkanív, poznať ich funkciu. • Na príklade anatómie kože, svalu a kosti vedieť lokalizovať jednotlivé typy tkanív. • Prostredníctvom obrazového materiálu, 3D modelu (resp. počítačových simulácií) vedieť opísať stavbu tráviacej sústavy cicavcov. • Vedieť vysvetliť význam jednotlivých orgánových sústav pre fungovanie organizmu ako celku. • Vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o rozdieloch v stavbe vybranej orgánovej sústavy medzi stavovcami a bezstavovcami. • Vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o rozdieloch v stavbe vybranej orgánovej sústavy (napr. dýchacia, obehová) medzi jednotlivými triedami stavovcov. 	<ul style="list-style-type: none"> • špecializácia živočíšnych buniek • tkanivá – základné typy (epitely, spojivá, svalové a nervové tkanivo), • prehľad orgánových sústav živočíchov (krycia, oporná, pohybová, tráviaca, dýchacia, obehová, vylučovacia, riadiace sústavy, zmyslové orgány, rozmnožovacia sústava), • orgány tráviacej sústavy – stavba a základná funkcia, • význam orgánových sústav pre fungovanie živočíšneho organizmu ako celku. <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • špecializácia, krvné bunky, pohlavné bunky, • tkanivo, epitel (krycí, žľazový, resorpčný, zmyslový), spojivo (väzivo, chrupka, kosť), svalové tkanivo (hladký, priečne pruhovaný a srdcový sval), neurón. • Orgán, orgánová sústava (krycia, oporná, pohybová, tráviaca, dýchacia, obehová, vylučovacia, riadiace sústavy, zmyslové orgány, rozmnožovacia sústava). Tráviaca sústava (ústna dutina, zuby, jazyk, slinné žľazy, hltan, pažerák, žalúdok, dvanástnik, podžalúdková žľaza, pečeň, žľčník, tenké a hrubé črevo, konečník, análny otvor).
3	ŽIVOTNÉ PREJAVY ORGANIZMOV (19 hodín)	
	3.1 Metabolické procesy (11 hod)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť opísať základné mechanizmy príjmu látok bunkou. • Poznať podstatu anabolických a katabolických procesov v bunke. • Vedieť uviesť príklady na anabolické a katabolické deje. • Vedieť vysvetliť význam a funkciu ATP v bunke. • Poznať význam enzýmov v procesoch metabolizmu. 	<p>3.1.1 Premena látok a energie (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • príjem a výdaj látok bunkou • anabolizmus a katabolizmus • prenos energie v bunke <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • difúzia, osmóza, aktívny transport. • Látkový a energetický metabolizmus, • anabolizmus, katabolizmus, • autotrofia, heterotrofia, • energia, fotosyntéza, dýchanie, • ATP, enzýmy, biokatalyzátory.

<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť charakterizovať fotosyntézu ako spôsob autotrofnej výživy rastlín. • Poznať príklady rastlín, ktoré sa vyživujú heterotrofne a mixotrofne. • Vedieť vysvetliť prečo je fotosyntéza jedinečný proces v prírode, poznať jej význam. • Poznať podmienky fotosyntézy. • Vedieť vymenovať vstupné látky a konečné produkty fotosyntézy. • Vedieť vysvetliť princíp svetelnej a syntetickej fázy fotosyntézy. • Vysvetliť význam dýchania pre živé organizmy. • Poznať princíp anaeróbného a aeróbného dýchania. • Poznať vstupné látky a konečné produkty biologickej oxidácie. • Poznať význam kvasenia v prírode a pre človeka. • Vedieť porovnať fotosyntézu a dýchanie. • Poznať lokalizáciu fotosyntézy a dýchania v bunke. • Vysvetliť význam vodného režimu pre rastlinu. • Poznať úlohu vegetatívnych orgánov pri zabezpečovaní vodného režimu. • Poznať faktory, ktoré ovplyvňujú príjem a vedenie vody rastlinou. 	<p>3.1.2 Metabolické procesy rastlín (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstata metabolizmu rastlín (asimilácia a disimilácia), • výživa rastlín (autotrofia, heterotrofia, mixotrofia), • fotosyntéza (podmienky, priebeh, význam), • dýchanie rastlín (anaeróbne, aeróbne), • vodný režim (príjem, vedenie a výdaj vody rastlinou). <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • asimilácia, disimilácia, • výživa rastlín (fotoautotrofia, heterotrofia – parazitizmus, saprofytizmus, mixotrofia, symbióza). • Fotosyntéza, chloroplast, asimilačné pigmenty (chlorofyl, karotenoidy), svetelná - fotochemická fáza, (chemická energia, ATP), syntetická fáza (glukóza, škrob). • Dýchanie, respirácia, biologická oxidácia, cytoplazma, mitochondria, anaeróbne dýchanie, kvasenie, aeróbne dýchanie, (medziprodukt, konečný produkt dýchania). Vodný režim, koreňové vlásky, cievne zväzky, asimilačný a transpiračný prúd, transpirácia.
<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť vymenovať základné metabolické deje v organizme živočíchov. • Poznať základné spôsoby výživy živočíchov. • Porovnať princíp mechanického a chemického spracovania potravy živočíchov. • Vedieť charakterizovať funkciu jednotlivých častí tráviacej sústavy stavovcov pri spracovaní potravy. • Vedieť porovnať procesy trávenia a vstrebávania živín. • Vysvetliť princíp dýchania živočíchov a jeho vzťah k metabolizmu. • Poznať funkciu jednotlivých častí dýchacej sústavy cicavcov. • Poznať rozdiel medzi vonkajším a vnútorným dýchaním cicavcov. • Vedieť vysvetliť význam telových tekutín a obehovej sústavy stavovcov vo vzťahu k metabolizmu. • Poznať význam a princíp činnosti vylučovacej sústavy. • Vedieť vyhľadať, spracovať 	<p>3.1.3 Metabolické procesy živočíchov (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstata metabolizmu živočíchov • spôsoby výživy živočíchov, • činnosť orgánov tráviacej sústavy, • procesy trávenia (mechanické a chemické), • procesy vstrebávania, • dýchanie živočíchov, • transport látok, • vylučovanie. <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bylinožravce, mäsožravce, • mimobunkové a vnútrobunkové trávenie, • mechanické a chemické trávenie (tráviace šťavy – sliny, žlč, žalúdočná, šťava podžalúdkovej žľazy, enzýmy (amyláza, pepsín, lipáza, chymozín, kazeín, trypsín), • vstrebávanie (klky a mikroklky, resorpcia vody). • Dýchanie, respirácia, mechanizmus dýchania, výmena dýchacích plynov, vonkajšie (pľúcne) a vnútorné (tkanivové) dýchanie.

	<p>a prezentovať informácie o rozdieloch v stavbe a činnosti tráviacej sústavy stavovcov vzhľadom na spôsob výživy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť vysvetliť ako súvisí činnosti orgánov tráviacej, dýchacej, obehovej a vylučovacej sústavy pri zabezpečovaní metabolických procesov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Transport látok, obehová sústava, telové tekutiny, tkanivový mok, lymfa, okysličená, odkysličená krv. Vylučovanie, homeostáza, difúzia, filtrácia, nefrón, primárny a definitívny moč, potné žľazy.
<p>3.2 Rozmnožovanie, rast a vývin – ontogenéza (8 hod)</p>		
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakterizovať rozmnožovanie ako základný životný prejav organizmov. • Na príklade vedieť vysvetliť rozdiely medzi pohlavným a nepohlavným rozmnožovaním. • Poznať podstatu a význam nepohlavného rozmnožovania rastlín a živočíchov. • Vedieť uviesť príklady zástupcov rastlín a živočíchov na jednotlivé formy nepohlavného rozmnožovania. 	<p>3.2.1 Rozmnožovanie (1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • nepohlavné (princíp, formy) • pohlavné (princíp, formy) <p>Pojmy: nepohlavné – vegetatívne rozmnožovanie, bunkové delenie, rozpad stielky, tvorba spór, tvorba výtrusov, rozmnožovacie cibulky, hľuzy, poplazy, pučanie,</p>
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť opísať fázy bunkového cyklu. • Poznať význam S- fázy bunkového cyklu. • Vedieť odlíšiť chromozóm v interfáze bunkového cyklu a počas delenia bunky. • Poznať základnú stavbu chromozómu. • Vedieť zdôvodniť rozdiel v počte chromozómov medzi diploidnou a haploidnou bunkou. • Vedieť definovať pojem mitóza a charakterizovať základné fázy mitotického delenia. • Vysvetliť mechanizmus, ktorý pri mitóze zabezpečuje zhodu genetickej informácie dcérskej bunky s materskou. • Poznať význam redukčného delenia buniek . 	<p>3.2.2 Delenie buniek (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • bunkový cyklus • mitóza • meióza <p>Pojmy: • bunkový cyklus, interfáza, mitóza, S fáza, zdvojenie genetickej informácie, • chromozóm, chromatída, centroméra, • diploidná a haploidná bunka, • profáza, meta fáza, ana fáza, telo fáza, deliace vretienko, mitotický aparát, meióza, gaméty.</p>
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na príklade machu vysvetliť princíp rodozmeny. • Definovať pojmy opelenie a oplodnenie. • Vedieť uviesť príklady na rôzne spôsoby opelenia semenných rastlín. • Prostredníctvom obrazu stavby kvetu, 3D modelu (resp. počítačových simulácií) vedieť opísať proces oplodnenia semenných rastlín. • Poznať základné rozdiely medzi oplodnením nahosemenných a krytosemenných rastlín. • Vedieť opísať základné fázy ontogenézy rastlín. • Poznať základné vonkajšie a vnútorné faktory ovplyvňujúce rast rastlín. • Vedieť uviesť príklady zástupcov jednoročných, dvojročných a trváčich 	<p>3.2.3 Pohlavné rozmnožovanie a životný cyklus rastlín (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodozmena - striedanie pohlavného a nepohlavného rozmnožovania • opelenie a oplodnenie u semenných rastlín • ontogenéza rastlín <p>Pojmy: • rodozmena, gametofyt, sporofyt, • výtrusnice, • kvet, plod, semeno, samčie a samičie pohlavné orgány - tyčinka a piestik, • gaméty, vaječná bunka, spermatická bunka, • opelenie, oplodnenie. Ontogenéza, klíčenie, rast, vývin, dormancia.</p>

	<p>rastlín.</p> <p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať rozdiely v stavbe vajíčka a spermie. • Charakterizovať vonkajšie a vnútorné oplodnenie živočíchov . Uviesť príklady. • Poznať podstatné rozdiely medzi hermafroditmi a gonochoristami. Uviesť príklady. • Vedieť odôvodniť, prečo sa aj hermafroditia pária. • Uviesť príklady živočíchov s priamym a nepriamym vývinom. • Poznať podstatný rozdiel medzi embryonálnym a postembryonálnym vývinom stavovcov. • Vysvetliť vzájomnú súvislosť medzi podmienkami prostredia, starostlivosťou potomstvo a množstvom vytvorených vajíčok. • Vedieť vyhľadať, spracovať a prezentovať informácie o špecifickom správaní živočíchov v období rozmnožovania. 	<p>3.2.4 Pohlavné rozmnožovanie, rast a vývin živočíchov (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • formy pohlavného rozmnožovania (hermafroditizmus a gonochorizmus), • oplodnenie (mimotelové, vnútorné) • ontogenéza (embryonálny a postembryonálny vývin) <p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pučanie, • regenerácia, • gaméta, • pohlavné orgány, párenie, vajíčka a spermie, • hermafroditizmus, gonochorizmus, • pohlavný dimorfizmus, • partenogenéza, • oplodnenie, vonkajšie – mimotelové oplodnenie, vnútorné oplodnenie, zygota, embryonálny a postembryonálny vývin, priamy vývin, nepriamy vývin.
--	--	--

4. PRAKTICKÉ CVIČENIA (33 hodín)

Žiak vie / dokáže

- Poznať zásady bezpečnej práce v biologickom laboratóriu.
- Vedieť správne používať bežné laboratórne pomôcky (mikroskop, preparačná súprava, laboratórne sklo).
- Vedieť samostatne pripraviť mikroskopický preparát.
- Vedieť používať návod pri príprave a realizácii biologických pozorovaní a pokusov
- Vedieť vypracovať protokol o pozorovaní a pokuse.
- Vedieť zakresliť, pomenovať a opísať pozorované biologické objekty.
- Vedieť porovnávať pozorované javy, určovať spoločné a odlišné znaky.
- Na základe pozorovania vedieť vysvetliť životné prejavy organizmov.
- Vedieť vyhľadať obrázky a animácie biologických javov a procesov na internete.
- Vedieť zaznamenať, spracovať a vyhodnotiť údaje získané pri pozorovaniach a pokusoch (napr. formou tabuliek, grafu).
- Vedieť analyzovať získané výsledky.
- Vedieť vyvodiť závery.
- Vedieť komunikovať, spolupracovať v tíme pri riešení úloh.
- Vedieť prezentovať výsledky práce ústnou aj písomnou formou.

Poznámky:

- Jednotlivé témy praktických cvičení učiteľ volí podľa konkrétnych podmienok a možností školy zo zbierky cvičení uvedených v učebniciach:
- Ušáková, K. a kol.: Biológia pre gymnáziá 7 – praktické cvičenia a seminár I. Bratislava: SPN, 2007.
- Ušáková, K. a kol.: Biológia pre gymnáziá 8 – praktické cvičenia a seminár II. Bratislava: SPN, 2009.
- Uvádzané počty hodín sú odporúčané, je možné ich upraviť podľa konkrétnych podmienok.

5.1 Práca v biologickom laboratóriu.

- Bezpečnosť práce v laboratóriu.
- Práca s mikroskopom.
- Príprava natívneho preparátu.
- Záznam pozorovania a pokusu.

5.2 Stavba a organizácia tela živých organizmov.

- Bunka – pozorovanie rastlinnej a živočíšnej bunky (vnútrobunkové štruktúry)
Stavba rastlinného tela – pletivá a orgány. Anatomia a morfológia rastlinných orgánov (koreň, stonka list).
- Tkanivá, orgány a orgánové sústavy živočíchov. Anatomia vybranej sústavy.

5.3 Životné prejavy organizmov.

- Príjem a výdaj látok bunkou (difúzia, osmóza)
- Metabolické procesy rastlín (výživa, fotosyntéza, dýchanie).
- Metabolické procesy živočíchov (procesy trávenia, dýchanie, vylučovanie).
- Delenie bunky, fázy mitózy.
- Nepohlavné a pohlavné rozmnožovanie rastlín (stavba kvetu, súkvetia a plody).
- Vývin (klíčenie a rast).

5.4 dedičnosť a premenlivosť

- Riešenie úloh z genetiky – Mendelove zákony.
Riešenie úloh z molekulárnej genetiky (komplementarita, prenos genetickej informácie z DNA na poradie aminokyselín v bielkovine).

V. Formy a metódy práce

METÓDY

- výkladovo-ilustratívna metóda
- reproduktívna metóda
- výkladovo-problémová metóda
- heuristická metóda
- výskumná metóda

FORMY

- metodické (výkladové, dialogické, demonštračné, samostatná práca žiakov)
- sociálne (frontálna, individuálna a skupinová práca)
- organizačné (vyučovacia hodina, laboratórna práca, projekty ...)

VI. Učebné zdroje:

- **Biológia pre 2. ročník gymnázia a 6. ročník gymnázia s osemročným štúdiom**
- **Pracovný zošit z biológie, GAB Námestovo, 2015**
- Internet

VII. Hodnotenie predmetu

- Predmet sa klasifikuje
- Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).
- Žiak musí mať minimálne 3 známky
- 2x test - váha 2
- Odpoveď - váha 1
- Laboratórne práce – max. váha 2
- Projekty, účasť na súťaži - váha 2 (prípadne individuálne posúdenie)
- Malé písomky (nové učivo + 3 učivá z opak.) - váha 1
- Seminárne práce, referáty - váha 1
- Aktivita študenta – max. váha 2
- Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:

100% - 90%	⇒ výborný
89% - 75%	⇒ chválibebný
74% - 50%	⇒ dobrý
49% - 30%	⇒ dostatočný
29% - 0%	⇒ nedostatočný

$$VZ = \frac{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

- ⇒ počítame na 2 desatinné miesta:
- priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
  - priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
  - 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

Názov predmetu	Dejepis – 2. ročník
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť

I. Charakteristika predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou geografie a občianskou náukou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. Tí si v ňom postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa s historickým procesom ako jedným zo základných predpokladov komplexného poznávania sveta a ľudskej spoločnosti z potrieb prítomnosti.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Takto vedie žiakov k rozvíjaniu vzťahu k minulosti vlastného národa ako súčasť kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenských. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom

- poznávať históriu, ktorá nepredstavuje uzavretú minulosť so vždy konečnými a jednostrannými interpretáciami,
- poznávať históriu, ktorá je výsledkom mnohostranného a protirečivého procesu,
- skúmať históriu aj na základe čítania s porozumením rôznorodých a mnohostranných školských historických prameňov – stôp po minulosti ako základného predpokladu poznávať a porozumieť minulosti,
- pochopiť, prečo sa história interpretuje rôznym spôsobom,
- rozvíjať komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, prostredníctvom ktorých žiaci riešia uvedené úlohy a problémy,
- rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti,
- osvojiť si postupne spôsobilosť historickej kultúry ako schopnosti orientovať sa v mnohosti kultúrnych situáciách, v ktorých sa stretávame s históriou.

III. Predmetové kompetencie

Žiaci si kladú otázky

- použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií
- **s historickým časom**
- zaraďovať historické fakty, udalosti, javy, procesy chronologicky,
- zaraďovať historické fakty, udalosti, javy synchrónne,
- vytvoriť chronologické a synchrónne tabuľky,
- rozpoznať nerovnomernosť historického vývoja na základe prijatých kritérií,
- identifikovať rôzne časové štruktúry - letopočet, dátum, obdobie, perióda, doba, moment, dlhé trvanie, krátke trvanie, medzník, periodizácia.
- **s historickým priestorom**

- identifikovať známe geografické pamiatky krajiny,
- lokalizovať určité miesto v geografickom priestore,
- zaradiť historickú udalosť vo vymedzenom priestore,
- porovnať jednotlivé historické a geografické udalosti v priestore,
- rozlišovať medzi miestnymi, regionálnymi, národnými, globálnymi historickými javmi a procesmi,
- rozpoznať rôznorodú podmienenosť medzi geografickým prostredím a životom človeka, spoločnosti.
- s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním
- vyčleniť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces,
- charakterizovať historické udalosti, javy, procesy na základe určujúcich znakov,
- určiť príčiny a vymedziť dôsledky historických udalostí, javov a procesov,
- vymedziť a popísať základné znaky jednotlivých historických období, civilizácií, kultúr,
- objasniť základné vývinové a typologické zvláštnosti historických období, civilizácií v jednotlivých krajinách, oblastiach a regiónoch,
- vymedziť ekonomické, sociálne, politické a kultúrne faktory, ktoré názor a kritický pohľad ovplyvňovali historický vývoj,
- vyjadriť k historickým faktom, udalostiam, javom a procesom svoj vlastný postoj.
- **aplikujú ich v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri analýze školských historických**
- **písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňov – stopách po minulosti**
- pri vymedzovaní predmetu skúmania, napr. **kníhtlače,**
- pri analyzovaní štruktúry problému skúmania **o kníhtlači,**
- pri rozlišovaní kľúčových problémov, otázok spojených so základnými znakmi **kníhtlače,**
- pri vyjadrovaní toho, čo už vieme a čo ešte musíme odhaliť **o kníhtlači,**
- pri myslení v alternatívach, napr. **prečo pisári odmietali vynález kníhtlače,**
- pri vytvorení plánu skúmania **kníhtlače,**
- pri komunikácii v „skúmateľskom“ tíme o výsledkoch skúmania **kníhtlače,**
- pri vytváraní záznamu zo skúmania **kníhtlače.**
- **pri vyhľadávaní relevantných informácií** - z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických i z textov kombinovaných, napr. **vedeckých, literárnych, svedectiev, článkov, plagátov, máp**
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok, archeologických nálezísk,
- z odbornej, populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie
- **pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty**
- pri vyberaní informácií, napr. z **primárneho písomného prameňa, z karikatúry, fotografie, historického obrazu,**
- pri organizovaní informácií, napr. **prostredníctvom mentálnych máp, schém, grafov,**
- pri porovnávaní informácií, napr. **spoločné, podobné, rozdielne, staré, nové, skutočné, neskutočné, dobré, zlé,**
- pri rozlišovaní informácií, napr. **rozlíšiť symboly na karikatúre, komikse,**
- pri zaraďovaní informácií, napr. **na časovú priamku, do tabuľky, schémy, grafu,**
- pri kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií, napr. **plagátu, karikatúry, zhodnotení viacerých webových stránok na jednu tému.**
- **pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu**
- pri zoradení výsledkov, napr. **do chronologickej tabuľky, Vennovho diagramu, tezauru kľúčových pojmov, poznámok,**
- pri rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napr. **vymedzovaním historických pojmov, vzťahov medzi pojmi, faktov v rôznorodých textoch,**
- pri určovaní podstatného, kľúčového, napr. **tvorbou mentálnej mapy,**
- pri integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napr. **pomocou časovej priamky,**
- pri vyhodnocovaní správnosti postupu, napr. **kritickým overovaním historických faktov,**

- pri tvorbe súboru vlastných prác (portfólio), napr. **rôznorodými opakovacími zápismi, schémami, náčrtmi, kresbami, súbormi vlastných i cudzích textov a pod.**

Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii. **1. pozorovanie 2. analýza 3. interpretácia 4. hodnotenie 5. produkcia.**“

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: druhý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
druhý	1. Odkaz novoveku	10
	2. Habsburská monarchia v novoveku	10
	3. Zrod modernej doby a nacionalizmus	10
	4. Moderný slovenský národ	10
	5. Európska expanzia 1492-1914	6
	6. Na ceste k prvej svetovej vojne	10
	7. Slováci v Rakúsko-Uhorsku	10

Odkaz novoveku (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • zhodnotiť úlohu meštianstva v novovekej spoločnosti • rozlíšiť spoločenský systém absolutizmu a parlamentarizmu, • posúdiť fenomén revolúcie, • zdokumentovať vývoj ľudských a občianskych práv, • analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<ul style="list-style-type: none"> • osvietenstvo • mešťan, buržoázia, kapitalizmus • absolutizmus, parlamentarizmus • revolúcia, občan, ľudské práva • vznik USA

Habsburská monarchia v novoveku (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard

<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymedziť znaky osvietenského absolutizmu, • zhodnotiť najvýznamnejšie tereziánske a jozefínske reformy, • vysvetliť postavenie Habsburgovcov v novovekej Európe, • analyzovať školské historické pramene z daného obdobia 	<ul style="list-style-type: none"> • osvietenký absolutizmus
--	---

Zrod modernej doby a nacionalizmus (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymedziť spoločenské premeny Francúzska od pádu Bastily po Viedenský kongres, • zhodnotiť úlohu Svätej aliance pre Európu, • charakterizovať priemyselnú revolúciu, • zdôvodniť príčiny zjednocovacieho procesu v Nemecku a Taliansku, • rozpoznať jednotlivé ideológie, • analyzovať školské historické pramene z daného obdobia 	<ul style="list-style-type: none"> • Veľká francúzska revolúcia • národ, národný štát • Svätá aliancia, cárské Rusko • továreň, podnikateľ, robotník • jar národov • konzervativizmus, liberalizmus, nacionalizmus, socializmus

Moderný slovenský národ (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymedziť predpoklady formovania moderného slovenského národa, • špecifikovať ciele maďarského národného hnutia, • rozlíšiť základné aktivity troch generácií slovenských vzdelancov, • porovnať spoločné a rozdielne spôsoby, výsledky v činnosti troch generácií slovenských vzdelancov, • posúdiť význam revolúcie 1848/49 z pohľadu hlavných aktérov, • analyzovať školské historické pramene 	<ul style="list-style-type: none"> • tri generácie slovenských vzdelancov • revolúcia 1848/49 • slovanská vzájomnosť • Slovenská národná rada, • dobrovoľnícke výpravy • maďarské národné hnutie

Európska expanzia 1492-1914 (6)
--

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • určiť predpoklady zámorských objavov, • rozpoznať príčiny zámorských objavov, • zdokumentovať pomocou dejepisnej mapy jednotlivé objavné plavby, • zhodnotiť hlavné dôsledky zámorských objavov, • zdokumentovať rozdelenie kolónií európskymi veľmocami v novoveku, • analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<ul style="list-style-type: none"> • objavitelia, dobyvatelia • kolónie, kolonizátor, impérium • koloniálne ríše • svetový obchod • delenie sveta, stret kultúr, rasizmus

Na ceste k prvej svetovej vojne (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • analyzovať príčiny zlyhania európskej rovnováhy, • zhrnúť podstatné znaky imperializmu, • objasniť hlavné ciele politiky veľmocí, • určiť príčiny vzniku veľmocenských blokov, • objasniť príčiny napätia a konfliktov v Európe, • analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<ul style="list-style-type: none"> • európska rovnováha • zápas o veľmocenské postavenie • militarizmus, imperializmus • Trojspolok, Dohoda

Slováci v Rakúsko-Uhorsku (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymedziť spoločné a rozdielne mocenské inštitúcie v jednotlivých častiach monarchie, • špecifikovať postavenie Slovákov v monarchii, • rozpoznať ciele maďarizácie v školskej oblasti, • zhodnotiť význam Matice slovenskej a spolkového života Slovákov, • identifikovať proces modernizácie monarchie, • vysvetliť príčiny a dôsledky vysťahovalectva Slovákov, 	<ul style="list-style-type: none"> • dualizmus, Rakúsko-Uhorsko • maďarizácia • modernizácia • slovenská otázka, Matica slovenská, slovenské gymnáziá • industrializácia • vysťahovalectvo

• analyzovať školské historické pramene z daného obdobia	

V. Metódy a formy práce

- aktívne učenie
- metóda rozhovoru
- súčinnosť učiteľa a žiaka
- kooperatívne učenie
- tvorba projektov

VI. Učebné zdroje

- učebnica dejepisu pre 2. ročník
- atlasy
- noviny
- časopisy
- odborná literatúra
- populárno -vedecká literatúra,
- historická beletria,
- informačné technológie

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

- Predmet sa klasifikuje
- Žiak musí mať minimálne 3 známky
- 2x test - váha 2
- Odpoveď - váha 1
- Projekty, účasť na súťaži - váha 2 (prípadne individuálne posúdenie)
- Malé písomky (nové učivo + 3 učivá z opak.) - váha 1
- Seminárne práce, referáty - váha 1
- Aktivita študenta – max. váha 2

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:	100% - 90%	⇒ výborný
	89% - 75%	⇒ chválitebný
	74% - 50%	⇒ dobrý
	49% - 30%	⇒ dostatočný
	29% - 0%	⇒ nedostatočný

$$VZ = \frac{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

- ⇒ počítame na 2 desatinné miesta:
- priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
  - priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
  - 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

Názov predmetu	GEOGRAFIA
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť

I. Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Nadväzuje na učivo základnej školy. Pomáha správne chápať podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Základnou zručnosťou, rozvíjanou v geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Tú dopĺňajú schopnosti žiakov vyhľadať, analyzovať, správne interpretovať a vhodne využívať informácie prezentované v rôznych grafických podobách (schémy, grafy, tabuľky, vekové pyramídy, diagramy, kartogramy, kartodiagramy a i.). Žiaci poznajú dôveryhodné informačné zdroje, vedia sa dobre orientovať v dostupných databázach štatistických údajov a identifikovať v nich dôležité fakty a kľúčové skutočnosti.

Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerešpektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a často komplikovanú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť mladého človeka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti opisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho osobitosť v kontexte Európy, či sveta.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Ciele predmetu sa odvíjajú od hlavného cieľa – zvládnuť a správne využívať nadobudnuté geografické poznatky v praxi.

Žiaci:

- využívajú mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe ako základný zdroj geografických informácií,
- správne a presne interpretujú informácie o krajine v rôznych formách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a i.),
- vyhľadajú, porovnajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- zdôvodnia rôznorodosť prírodných podmienok v rôznych častiach Zeme a ich vplyv na život človeka,
- rozumejú podstate rozmanitosti ľudskej spoločnosti a jej variabilným prejavom,
- zaujmú postoj k najväznejším otázkam existencie ľudstva na Zemi a ponúknu vhodné riešenia,
- interpretujú zložitosť krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek,
- komplexne posúdia perspektívy rozvoja jednotlivých regiónov.

III. Predmetové kompetencie

Základné otázky geografie sú: *Čím je to zaujímavé? Kde to je? Ako to vyzerá? Ako to vzniklo? Ako tam žijú ľudia?*

- žiaci dokážu čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť ich, využívať, prezentovať.
- sú schopní získavať údaje z nesúvislých textov – grafov, diagramov, máp, tabuliek, štatistických údajov a tiež
- získavať informácie o rôznych kultúrach sveta, o vzťahoch jednotlivých skupín obyvateľstva medzi sebou, a hodnotiť ich.
- dokážu informácie objektívne spracovať

Názov tematického celku	Predmetové kompetencie
Regionálna a humánna geografia	<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť podstatu zahraničného obchodu a určiť najvýznamnejších importérov a exportérov v regiónoch a na svete, • kategorizovať globálne problémy na Zemi a ich prejavy. Porovnať jednotlivé svetadiely a ich regióny. V rámci tohto porovnania aplikovať všetky nasledujúce výkony: zhodnotiť polohu regiónu a identifikovať ho na mape, • vyzdvihnúť nosné prírodné danosti regiónu, • zhodnotiť súčasnú politickú situáciu v regióne, • zaujať stanovisko k aktuálnym ohniskám vojnových konfliktov a náboženských sporov, • správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých regiónov, štátov, • správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva regiónu prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp
Slovensko	<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • zhodnotiť geografické súvislosti vyplývajúce z polohy Slovenska, • popísať hlavné etapy formovania povrchu Slovenska, • uviesť príklady pôsobenia horotvorných procesov prebiehajúcich v geologickej minulosti na území Slovenska a ich dôsledky, • určiť najvýznamnejšie povrchové tvary vznikajúce činnosťou ľadovca, vody a vetra, • charakterizovať najväčšie pohoria, nížiny a kotliny Slovenska a identifikovať ich na mape, • vysvetliť príčiny premenlivosti počasia na Slovensku, • zdôvodniť vznik a rozmiestnenie klimatických oblastí na území Slovenska, • vysvetliť príčiny vzniku rozdielov vo vodnom stave a prietokoch významných slovenských riek počas roka, • identifikovať na mape významné zdroje podzemnej vody a pramene termálnych vôd, • rozlíšiť jazerá a vodné nádrže podľa využitia

	<ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať typické rastlinné a živočíšne druhy žijúce v jednotlivých vegetačných stupňoch, • zosumarizovať príčiny nerovnomerného rozmiestnenia obyvateľov na území Slovenska, • identifikovať významné funkcie najľudnatejších miest Slovenska, ich hospodársku vybavenosť a perspektívy rozvoja, • správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva Slovenska, prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp, • odôvodniť veľké hospodárske zaostávanie Slovenska v minulosti, • vysvetliť príčiny aktuálnych problémov slovenského hospodárstva a dôvody nerovnomerného rozmiestnenia priemyslu na území Slovenska, • správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele popisujúce hospodársku výkonnosť Slovenska a jeho regiónov, • analyzovať údaje o nezamestnanosti v jednotlivých regiónoch Slovenska, • odhadnúť vývoj a možné riziká zmien v kľúčových odvetviach priemyslu Slovenska, • porovnať rozvinuté a menej rozvinuté regióny Slovenska, • zhodnotiť potenciál rozvoja najvýznamnejších oblastí cestovného ruchu na Slovensku, • určiť najvýznamnejšie centrá cestovného ruchu
--	--

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: druhý

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

Regionálna a humánna geografia (45)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže Porovnať jednotlivé svetadiely a ich regióny. V rámci tohto porovnania aplikovať všetky nasledujúce výkony:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zhodnotiť polohu regiónu a identifikovať ho na mape, • vyzdvihnúť nosné prírodné danosti regiónu, • zhodnotiť súčasnú politickú situáciu v regióne, • zaujať stanovisko k aktuálnym ohniskám vojnových konfliktov a náboženských sporov, • správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých regiónov, štátov, • správne interpretovať informácie o 	<p>Regióny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Európa, Európska únia, Nemecko, štáty susediace so Slovenskom • Rusko • Ázia, Čína, India, Japonsko • Afrika, Juhoafrická republika, Nigéria • Amerika, USA, Brazília • Austrália

vývoji a zložení obyvateľstva regiónu prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp.	
--	--

Slovensko (21)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • zhodnotiť geografické súvislosti vyplývajúce z polohy Slovenska, • popísať hlavné etapy formovania povrchu Slovenska, • uviesť príklady pôsobenia horotvorných procesov prebiehajúcich v geologickej minulosti na území Slovenska a ich dôsledky, • určiť najvýznamnejšie povrchové tvary vznikajúce činnosťou ľadovca, vody a vetra, • charakterizovať najväčšie pohoria, nížiny a kotliny Slovenska a identifikovať ich na mape, • vysvetliť príčiny premenlivosti počasia na Slovensku, • zdôvodniť vznik a rozmiestnenie klimatických oblastí na území Slovenska, • vysvetliť príčiny vzniku rozdielov vo vodnom stave a prietokoch významných slovenských riek počas roka, • identifikovať na mape významné zdroje podzemnej vody a pramene termálnych vôd, • rozlíšiť jazerá a vodné nádrže podľa využitia • charakterizovať typické rastlinné a živočíšne druhy žijúce v jednotlivých vegetačných stupňoch, • zosumarizovať príčiny nerovnomerného rozmiestnenia obyvateľov na území Slovenska, • identifikovať významné funkcie najľudnatejších miest Slovenska, ich hospodársku vybavenosť a perspektívy rozvoja, • správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva Slovenska, prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp, • odôvodniť veľké hospodárske zaostávanie Slovenska v minulosti, • vysvetliť príčiny aktuálnych problémov slovenského hospodárstva a dôvody nerovnomerného rozmiestnenia 	<ul style="list-style-type: none"> • poloha, rozloha a hranice Slovenska • pohoria, kotliny, nížiny • Karpaty, Panónska panva, Tatry, Nízke Tatry, Slovenské rudohorie, • Slovenský kras, Slovenský raj, Pieniny, Muránska planina, Veľká • Fatra, Malá Fatra, Biele Karpaty, Nízke Beskydy, Poľana, Štiavnické • vrchy, Kremnické vrchy, Malé Karpaty, Tribeč, Slanské vrchy, • Vihorlat, Podunajská nížina, Východoslovenská nížina, Záhorská • nížina, Podtatranská kotlina, Košická kotlina, Juhoslovenská kotlina, • Hornádska kotlina, Zvolenská kotlina, Žilinská kotlina • reliéf • podnebie, počasie • klimatické oblasti (chladná, mierne teplá, teplá) • Dunaj, Morava, Váh, Orava, Kysuca, Turiec, Nitra, Hron, Ipel', • Poprad, Dunajec, Slaná, Hornád, Torysa, Ondava, Laborec, Bodrog • režim odtoku riek • jazerá, vodné nádrže • Štrbské pleso, Popradské pleso, Morské oko, Vodné dielo Gabčíkovo, • Liptovská Mara, Zemplínska Šírava, Oravská priehrada • podzemná voda, minerálne a termálne pramene • výškové stupne rastlinstva • veľkoplošné chránené územia • vývoj osídlenia • hustota zaľudnenia • prirodzený a mechanický pohyb obyvateľstva • zloženie obyvateľstva • sídla • Bratislava, Košice, Prešov, Nitra, Žilina, Banská Bystrica, Trnava, • Martin, Trenčín, Poprad, Prievidza, Michalovce, Komárno, Nové • Zámky, Zvolen, Bardejov, Banská Štiavnica, Skalica, Spišská Nová

<ul style="list-style-type: none"> • priemyslu na území Slovenska, • správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele popisujúce hospodársku výkonnosť Slovenska a jeho regiónov, • analyzovať údaje o nezamestnanosti v jednotlivých regiónoch Slovenska, • odhadnúť vývoj a možné riziká zmien v kľúčových odvetviach priemyslu Slovenska, • porovnať rozvinuté a menej rozvinuté regióny Slovenska, • zhodnotiť potenciál rozvoja najvýznamnejších oblastí cestovného ruchu na Slovensku, • určiť najvýznamnejšie centrá cestovného ruchu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ves, Levoča, Kremnica, • odvetvia priemyselnej výroby (automobilový, hutnícky, chemický, potravinársky) • druhy dopravy • oblasti cestovného ruchu a ich centrá • pamiatky zapísané v Zozname prírodného a kultúrneho dedičstva • UNESCO • zahraničný obchod
--	--

V. Metódy a formy práce

V rámci usporiadania učiva, činnosti učiteľa a žiaka, ktoré sú zamerané na dosiahnutie cieľov vyučovacieho procesu uplatníme tieto metódy a formy práce:

Prehľad tematických celkov	Metódy práce	Formy práce
Regionálna a humánna geografia	<ul style="list-style-type: none"> • informačno – receptívna • reproduktívna • problémový výklad • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba • individuálna práca žiakov • skupinová práca žiakov
Slovensko	<ul style="list-style-type: none"> • informačno – receptívna • reproduktívna • problémový výklad • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba • individuálna práca žiakov • skupinová práca žiakov

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne vyučovacie prostriedky	Ďalšie zdroje
Regionálna a humánna geografia	<ul style="list-style-type: none"> • Geografia pre 2. ročník gymnázií Tolmači a kol. VKÚ Harmanec 2012 • Encyklopédia ZEM (James F. Luhr, IKAR) • Geografia (SŠ) v otázkach a 	<ul style="list-style-type: none"> • Notebook • Dataprojektor • Videotechnika • Interaktívna tabuľa 	<ul style="list-style-type: none"> • Školský atlas sveta Kolektív autorov · VKÚ Harmanec, 2005 Školský atlas sveta je ucelený atlas pre potreby školy. • Nástenné mapy 	<ul style="list-style-type: none"> • Internet • Časopisy • Populárno-náučná literatúra

	úlohách (Likavský)			
Slovensko	<ul style="list-style-type: none"> • Geografia pre 3. ročník gymnázií Tolmači a kol. VKÚ Harmanec 2012 • Encyklopédia ZEM (James F. Luhr, IKAR) • Geografia (SŠ) v otázkach a úlohách (Likavský) 	<ul style="list-style-type: none"> • Notebook • Dataprojektor • Videotechnika • Interaktívna tabuľa 	<ul style="list-style-type: none"> • Školský atlas sveta Kolektív autorov · VKÚ Harmanec, 2005 Školský atlas sveta je ucelený atlas pre potreby školy. • Nástenné mapy 	<ul style="list-style-type: none"> • Internet • Časopisy • Populárno-náučná literatúra

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Predmet môže byť hodnotený dvojakým spôsobom – systém hodnotenia si vyberá vyučujúci.

A) Hodnotenie váhovým systémom

- Predmet sa klasifikuje
- Žiak musí mať minimálne 3 známky
- 3x test - váha 2
- Odpoveď - váha 1
- Projekty, účasť na súťaži - váha 2 (prípadne individuálne posúdenie)
- Malé písomky (nové učivo + 3 učivá z opak.) - váha 1
- Seminárne práce, referáty - váha 1
- Aktivita študenta – max. váha 2

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:	100% - 90%	⇒ výborný
	89% - 75%	⇒ chválitebný
	74% - 50%	⇒ dobrý
	49% - 30%	⇒ dostatočný
	29% - 0%	⇒ nedostatočný

$$VZ = \frac{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

⇒ počítame na 2 desatinné miesta:

- priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
- priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
- 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

B) Hodnotenie bodovým systémom

Test – má byť tematicky zameraný – buď po tematickom celku, alebo zhrňujúci s otvorenými i zatvorenými otázkami (používame i monitorovacie úlohy a testy zamerané na čítanie s porozumením) – vždy dopredu určený/ohlásený.

Môže byť 20, 25 a 30 bodový. Podľa nižšie uvedenej štandardnej stupnice sú žiakovi pridelené

body.

Počet testov: min. 3

Odpoveď – za odpoveď pridelujeme body za známku. Pri každej známke sa zapíše určitý vopred určený počet bodov.

/známka 1 = 5bodov, známka 2 = 4body, známka 3 = 3body, známka 4 = 1bod, známka 5 = -5bodov/

Počet odpovedí: nie je povinná, odporúča sa

Päťminútovka/kontrolný test – hodnotenie je podobné ako pri odpovedi.

/známka 1 = 5bodov, známka 2 = 4body, známka 3 = 3body, známka 4 = -3 body, známka 5 = -5bodov/

Počet 5min.: nie je povinný, odporúča sa

Prezentácia/referát – pridelujeme body podľa náročnosti a prezentovania

/0 až 3 body/

Počas celej klasifikácii sa prihliada i na aktivitu – teda žiakovi môžu byť počas roka pridelené mimoriadne body – tzv. aktivizačné – za výbornú prácu na hodinách, za seminárnu prácu navyše, atď. Žiak má prehľad – koľko bodov získal, koľko mal získať. Vie koľko potrebuje získať, aby dosiahol lepší stupeň záverečného hodnotenia.

Názov predmetu	Občianska náuka
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť

I. Charakteristika predmetu

Predmet občianska náuka je koncipovaný tak, aby svojím obsahom pomáhal žiakom orientovať sa v sociálnej realite a ich začleňovaní do rôznych spoločenských vzťahov a väzieb. Otvára cestu k realistickému sebazoznávaniu a poznávaniu osobnosti druhých ľudí a k pochopeniu vlastného konania i konania druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií. Oboznamuje žiakov so vzťahmi v rodine a v škole, s činnosťou dôležitých politických inštitúcií a orgánov a s možnými spôsobmi zapojenia sa jednotlivcov do občianskeho života. Rozvíja občianske a právne vedomie žiakov, posilňuje zmysel jednotlivcov pre osobnú i občiansku zodpovednosť a motivuje žiakov k aktívnej účasti na živote demokratickej spoločnosti. Poskytuje základy ekonomickej gramotnosti, učí žiakov základnej orientácii a uplatneniu sa na pracovnom trhu aj v medzinárodnom meradle, oboznamuje so základným kategoriálnopojmovým aparátom filozofie, prezentuje filozofiu ako určité laboratórium ľudského myslenia.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Žiaci:

- pochopia jedinečnosť a neopakovateľnosť každého človeka v spoločnosti,
- utvoria si vedomie vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- akceptujú vlastnú osobnosť a osobnosť druhých ľudí,
- rešpektujú a uplatňujú mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania a prebratie zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania,
- zorientujú sa v spoločenských, politických a právnych faktoch, tvoriacich rámec každodenného života,
- uvedomia si práva a povinnosti občana Slovenskej republiky,
- rešpektujú základné princípy demokracie a tolerancie,
- uplatnia vhodné komunikačné prostriedky k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov, k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- nadobudnú rešpekt ku kultúrnym, náboženským a iným odlišnostiam ľudí a spoločenským,
- zvládnu základný kategoriálno-pojmový aparát filozofie,
- prezentujú filozofiu ako určité laboratórium ľudského myslenia a výkony filozofov ako inšpirujúcu ukážku toho, ako sa ľudské myslenie rodilo, v čase menilo a precizovalo v strete s inými myšlienkovými platformami.

III. Predmetové kompetencie

Názov tematického celku	Predmetové kompetencie
Človek a politika	<ul style="list-style-type: none"> • Uplatňovať a ochraňovať princípy demokracie. • Zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života, zaujímať k nim stanoviská. • Pripravovať sa do zapájania sa do verejného života. • Poznať optimálnu formu a spôsob komunikácie. • Uvedomovať si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam. • Rešpektovať odlišné názory.

Človek a právo	<ul style="list-style-type: none"> • Správať sa k iným ľuďom zodpovedne a mravne. • Dodržiavať základné pravidlá slušnosti, konať čestne. • Nie byť zodpovednosť za svoje správanie a prácu. • Dokázať odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania.
Úvod do filozofie	☐ Interpretovať dejiny filozofického myslenia ako proces vykazujúci dva
Ontológia a problémové	
okruhy, ktorými sa zaoberá	rozhodujúce kvalitatívne posuny: <ul style="list-style-type: none"> • ako prechod od skúmania sveta k skúmaniu subjektu, ktorý o svete niečo vypovedá, • ako prechod od „myslenia o svete“ k analýze jazyka, v ktorom svet myslíme a vyjadrujeme. • Vysvetliť príčiny zmien ťažiskových tém a problémov filozofického myslenia. • Identifikovať a analyzovať problémy, otázky a spory, ktoré zohrávali úlohu kryštalizačného jadra filozofických diskusií a polemík v rámci každej z uvedených myšlienkových domén. • Charakterizovať stanoviská uvedených filozofov k ich riešeniu. • Porovnať alternatívne riešenia uvedených problémov a zaujať k nim vlastné stanovisko.
Epistemológia a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá. Hľadanie istoty v neistom svete	
Etika a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá. Hľadanie a zdôvodňovanie hodnoty a zmyslu ľudského života tvárou v tvár konečnosti ľudskej existencie a hodnotovo rozdelenému svetu	
Filozofická reflexia spoločnosti	
Človek a svet	

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: druhý vo štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: dve hodiny/ týždenne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
druhý	1. Človek a politika - politológia	13
	2. Človek a právo	10
	3. Úvod do filozofie	9
	4. Ontológia a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá	6
	5. Epistemológia a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá. Hľadanie istoty v neistom svete	9
	6. Etika a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá. Hľadanie a zdôvodňovanie hodnoty a zmyslu ľudského života tvárou v tvár konečnosti ľudskej existencie a hodnotovo rozdelenému svetu	7
	7. Filozofická reflexia spoločnosti	5
	8. Človek a svet	7

Človek a politika - politológia (13)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
--------------------------	--------------------------

<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť význam občianstva pre človeka /nadobudnutie, strata občianstva/, • porovnať na konkrétnych príkladoch jednotlivé formy štátov, • prezentovať príklady porušovania princípov právneho štátu, • orientovať sa v Ústave SR, • porovnať právomoci orgánov štátnej moci a územnej a miestnej samosprávy v SR, • uviesť príklady občianskych iniciatív - ako môže občan ovplyvňovať spoločenské dianie v obci a v štáte, • identifikovať na vybraných príkladoch výhody a nevýhody priamej/nepriamej 	<ul style="list-style-type: none"> • znaky štátu • formy štátu • právny štát • Ústava SR • deľba štátnej moci • princípy demokracie • politický systém • politické strany a ich ideová orientácia • volebné systém • voľby • inštitúcie Európskej únie • ľudské práva
<p>demokracie a volebných systémov,</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasniť podstatu a význam politického pluralizmu pre život v štáte, • zhodnotiť význam komunálnych, parlamentných, prezidentských volieb, volieb do vyšších územných celkov a do Európskeho parlamentu a ich dopad na každodenný život občana SR, • analyzovať ľudské práva a základné slobody v Ústave SR, • orientovať sa v organizáciách a dokumentoch, zabezpečujúcich • ochranu ľudských práv na medzinárodnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni, • rozpoznať v konkrétnych situáciách porušovanie ľudských práv a prejavy diskriminácie, • priradiť k jednotlivým právam dieťaťa zodpovedajúce povinnosti, • predstaviť vyhládané príklady prínosu žien v politike, verejnom živote, mierovom procese, • porovnať na základe štatistických údajov politické zastúpenie menšín v zastupiteľských orgánoch. 	<ul style="list-style-type: none"> • dokumenty o ľudských právach • systém ochrany ľudských práv • práva dieťaťa • práva žien • práva menšín

Človek a právo (10)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
--------------------------	--------------------------

<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť rozdiel medzi morálnymi a právnymi normami, • usporiadať právne predpisy podľa právnej sily, • uviesť, ktoré štátne orgány vydávajú právne predpisy a aké sú spôsoby ich zverejnenia, • vymedziť predmet trestného, občianskeho a rodinného práva, • rozlíšiť právnu spôsobilosť a spôsobilosť na právne úkony, priestupok a trestný čin, dedenie zo zákona a zo závetu, práva a povinnosti rodičov a práva a povinnosti detí, • prezentovať základné práva spotrebiteľa, • uviesť podmienky vzniku manželstva, • rozlíšiť na príkladoch korupčné konanie, ☐ porovnať náplň činnosti orgánov ochrany práva, • uviesť príklady právnych problémov, s ktorými sa môžu občania obrátiť na orgány ochrany práva. 	<ul style="list-style-type: none"> • morálka • právo • právny systém • odvetvia práva • občianske právo (právna spôsobilosť, spôsobilosť na právne úkony, ochrana osobnosti, vlastníctvo a dedenie, práva spotrebiteľa) • rodinné právo (podmienky uzavretia manželstva, práva a povinnosti rodičov) • trestné právo (deliktuálna spôsobilosť), zneužívanie právomoci • korupcia • polícia • prokuratúra • advokácia • notárstvo
---	--

Úvod do filozofie (9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ odlíšiť na základe rozlišovacích znakov 	

<ul style="list-style-type: none"> □ filozofické otázky od bežných otázok, zhodnotiť, ktoré z funkcií filozofie nadobúdajú v kontexte súčasnej spoločnosti □ najväčšiu váhu, prezentovať príklady, ako filozofia vstupuje do našej každodennosti a ovplyvňuje bežné ľudské životy, □ identifikovať v texte znaky mytologického a filozofického uvažovania, □ vysvetliť principiálnu odlišnosť mytologického a filozofického uvažovania, □ identifikovať v texte zdroje filozofických úvah, □ na príklade filozofického textu sformulovať otázku, ktorú tento text rieši, □ zaradiť texty k filozofickej disciplíne, vymedziť základné identifikačné znaky filozofie, vedy, náboženstva, umenia a ideológie a základné diferencie, ktoré odlišujú filozofiu od uvedených významových útvarov, □ identifikovať prvky filozofickej reflexie, vedeckého vyjadrovania, náboženského presvedčenia, umeleckej tvorby a prípadných prvkov ideológie v textoch, ktoré obsahujú viacero týchto zložiek, dokumentovať príklady plodnej spolupráce filozofie a špeciálnych vied, resp. filozofie a umenia. 	<ul style="list-style-type: none"> □ filozofické otázky funkcie □ pripisované filozofii okolnosti □ vydeľovania filozofie z mýtického vedomia – vzťah mýtu a logu predpoklady vzniku filozofie. □ Filozofické otázky a zdroje filozofických úvah (pochybnosť; údiv, životné otrasy, zážitky, precitnutie, krízy) filozofické disciplíny □ vzťah filozofie k iným spôsobom □ osvojovania si sveta (vede, náboženstvu, umeniu, ideológii)
--	---

Ontológia a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definovať pojmy kozmogónia a kozmológia, • pomocou filozofických textov predsokratikov porovnať rôzne pohľady na podstatu z kvalitatívneho a z kvantitatívneho hľadiska, • definovať pojmy kauzalita, determinizmus a indeterminizmus, • pomocou Platónovho Podobenstva o jaskyni vysvetliť rozdiel medzi pravým a nepravým bytím. 	<ul style="list-style-type: none"> • ontológia a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá. Pôvod a poriadok sveta. • vzťah materiálneho a ideálneho/telesného a duševného, tela a mysle/, jedno a mnohé). idealizmus, materializmus, monizmus, dualizmus, pluralizmus, zmena a trvanie • náhoda a nevyhnutnosť - determinizmus, indeterminizmus • kritériá rozlišovania medzi pravým a nepravým bytím (skutočnosťou a zdaním)

Epistemológia a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá. Hľadanie istoty v neistom svete (9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard

<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porovnať chápanie pravdy u Sokrata a sofistov. • definovať pojmy skepticizmus 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ epistemológia a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá. (Problém objektivity poznania /Môže byť
<ul style="list-style-type: none"> ☐ a agnosticizmus. ☐ porovnať empirizmus a racionalizmus ☐ porovnať apriórne a aposteriórne poznanie, predstaviť základné stratégie filozofie navrhované k dosahovaniu pravdivého (nepochybného) poznania a konfrontovať ich s argumentačnou bázou filozofických prístupov, ktoré uvedený nárok ☐ spochybňujú, uplatniť zásady vedenia filozofického dialógu v modelovom strete zástancov jedného i druhého názorového stanoviska, definovať pojem hermeneutický kruh. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ poznanie nezávislé od poznávajúceho subjektu?/ Sokratovská irónia, filozofický dialóg, ☐ problematika hraníc poznania /čo môže byť a čo nie predmetom poznania/, agnosticizmus problém počiatku poznania / vzájomný vzťah zmyslového a racionálneho, empirického a teoretického/, aposteriórne a apriórne poznanie, problém pravdy, racionalizmus, empirizmus, senzualizmus, apriórne, aposteriórne, ☐ jazykový a diskurzívny charakter poznania.) ☐ Cesty filozofie k dosiahnutiu nepochybného (apodiktického) poznania a filozofické iniciatívy spochybňujúce uvedené úsilie: descartovská metodická skepsa ☐ odstraňovanie prekážok na ceste k pravému poznaniu: očisťovanie ľudského rozumu od idolov - F. Bacon a zbavovanie človeka predsudkov (osvietenstvo), ☐ hľadanie kritérií, umožňujúcich rozlíšiť vedecké od nevedeckého, reálne od zdanlivého vo filozofii pozitivizmu, ☐ rehabilitácia predsudkov a mienok v hermeneutike, čas a vývoj ako téma filozofických úvah a ako argument proti nárokom na nadčasový charakter ľudského poznania, ☐ poznanie ako funkcia moci (M. Foucault).

Etika a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá. Hľadanie a zdôvodňovanie hodnoty a zmyslu ľudského života tvárou v tvár konečnosti ľudskej existencie a hodnotovo rozdelenému svetu (7)

Výkonový štandard

Obsahový štandard

<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť príčiny relativizácie alebo naopak absolutizácie hodnôt v dejinách, • určiť, ktoré etické a sociálne hodnoty hrajú kľúčovú rolu v relevantných etických a sociálno-politických doktrínach (eudaimonizmus, deontologizmus, liberalizmus, socializmus) • rozlíšiť medzi legitímnym a nelegitímnym obmedzením ľudskej slobody, • uviesť na konkrétnom príklade rozdiel medzi pozitívnou a negatívnou slobodou, 	<ul style="list-style-type: none"> • etika a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá. (Problém zdôvodnenia pôvodu morálnych noriem a nároku na ich všeobecnú (intersubjektívnu) záväznosť, filozofické názory na vzájomný vzťah dobra a zla.). Základné etické hodnoty: dobro, šťastie, povinnosť, spravodlivosť • hodnoty • filozofia ako návod na dobre (šťastne, dôstojne, zmysluplne)
<ul style="list-style-type: none"> ☐ ilustrovať (prostredníctvom filozofických textov) rôzne návody na dobre prežitý život, ☐ zaujať postoj k chápaniu ľudskej existencie vo filozofii existencializmu ☐ vysvetlite postu marxizmu, vysvetlite ☐ podstatu pragmatizmu. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ prežitý život. sloboda ako kľúčová hodnota ☐ filozofických úvah. vnútorné a vonkajšie limity ľudskej slobody, pozitívna a negatívna sloboda. Dobrovoľné obmedzenie našej slobody – mravnosť a mravné konanie. ☐ nihilizmus a jeho možné dôsledky. ☐ axiologický rozmer filozofického osvojovania sveta – hodnotové koreláty orientácie človeka vo svete a v živote. ☐ pokus ukotviť ľudskú existenciu vo svete otraseného zmyslu (existencializmus). ☐ človek ako bytosť, ktorá je kompetentná dať sama svojmu životu zmysel a význam (marxizmus, pragmatizmus)

Filozofická reflexia spoločnosti (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard

<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na základe analýzy textov vysvetliť rozdiel medzi záujmami jednotlivca a záujmami spoločnosti, • zaujať stanovisko k námietkam nabádajúcim k opatrnosti voči sociálnym utópiám, najmä v prípade, ak aspirujú na svoje uskutočnenie, • vysvetliť rozdiel medzi sociálnou utópiou a otvorenou spoločnosťou, • určiť podstatu zmluvných koncepcií vzniku spoločnosti (štátu). 	<ul style="list-style-type: none"> • sociálna filozofia a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá. (Rozdiel medzi prírodným a konvencionálnym poriadkom, jednotlivec a spoločnosť – individualizmus verzus holizmus, základné sociálne hodnoty – sloboda, sociálna rovnosť, sociálna spravodlivosť. • Človek a spoločnosť (najznámejšie sociálne utópie a filozoficky fundované projekty dobre usporiadanej a spravovanej spoločnosti /Platón, T. More, Campanella, K. Marx a problém odcudzenia, K. Popper a jeho koncept otvorenej spoločnosti/). • teoretici spoločenskej zmluvy
--	--

Človek a svet (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odhaliť možné súvislosti medzi karteziánskym dualizmom a vyhrocovaním vzťahov človeka a prírody v rámci euroatlantického civilizačného okruhu, • nájsť príklady kolíznych vzťahov medzi technologickým rozvojom a morálkou, • rozlíšiť pozitívny a negatívny vplyv médií na človeka (a spoločnosť), • posúdiť negatívne prejavy a dôsledky inštrumentálnej racionality a jednostrannej 	<ul style="list-style-type: none"> • človek a príroda – možné filozofické pozadie vyhrocovania vzájomných vzťahov človeka /spoločnosti/ a prírody, • hľadanie alternatív k paradigme karteziánskeho dualizmu subjektu a objektu • ekologické problémy a zodpovednosť, dobrý život a životné prostredie,
<p>orientácie západnej civilizácie na kritérium ekonomickej efektívnosti na jednotlivé sféry života človeka a spoločnosti, porovnať na konkrétnych príkladoch textov z dejín filozofie odlišnosť prístupov v</p> <p>☐ otázke vzťahu k bohu v teizme, deizme.</p>	<p>☐ filozofická kritika degradácie /filozofickej/ múdrosti na /inštrumentálny/ rozum) človek</p> <p>☐ a transcendentno (boh) – vzťah viery a rozumu, problém nevysvetliteľného.</p>

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Metódy a formy práce
<p>Človek a politika</p>	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • problémové vyučovanie • riadený rozhovor • diskusia • výklad • práca s textami • žiacke referáty

Človek a právo	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • problémové vyučovanie • riadený rozhovor • diskusia • výklad • práca s textami • žiacke referáty
Úvod do filozofie	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • problémové vyučovanie • riadený rozhovor • diskusia • výklad • práca s textami • žiacke referáty
Ontológia a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • problémové vyučovanie • riadený rozhovor • diskusia • výklad • práca s textami • žiacke referáty
Epistemológia a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá. Hľadanie istoty v neistom svete	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • problémové vyučovanie • riadený rozhovor • diskusia • výklad • práca s textami • žiacke referáty
Etika a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá. Hľadanie a zdôvodňovanie hodnoty a zmyslu ľudského života tvárou v tvár konečnosti ľudskej existencie a hodnotovo rozdelenému svetu	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • problémové vyučovanie • riadený rozhovor • diskusia • výklad • práca s textami • žiacke referáty
Filozofická reflexia spoločnosti	□ výklad
	<ul style="list-style-type: none"> • problémové vyučovanie • riadený rozhovor • diskusia • výklad • práca s textami • žiacke referáty
Človek a svet	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • problémové vyučovanie • riadený rozhovor • diskusia • výklad • práca s textami • žiacke referáty

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra, ďalšie zdroje	Didaktická technika
Človek a politika	Bojnák, Š.: Občianska náuka – pracovný zošit. Đurajková, D. – Kopecká, H. – Vargová, D.: Občianska náuka pre tretí ročník gymnázia. Bratislava: SPN, 2011.	Tabuľa, dataprojektor, notebook.
Človek a právo	Bojnák, Š.: Občianska náuka – pracovný zošit. Đurajková, D. – Kopecká, H. – Vargová, D.: Občianska náuka pre tretí ročník gymnázia. Bratislava: SPN, 2011.	Tabuľa, dataprojektor, notebook.
Úvod do filozofie	Bojnák, Š.: Občianska náuka – pracovný zošit.	Tabuľa, dataprojektor, notebook.
Ontológia a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá	Bojnák, Š.: Občianska náuka – pracovný zošit.	Tabuľa, dataprojektor, notebook.
Epistemológia a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá. Hľadanie istoty v neistom svete	Bojnák, Š.: Občianska náuka – pracovný zošit.	Tabuľa, dataprojektor, notebook.
Etika a problémové okruhy, ktorými sa zaoberá. Hľadanie a zdôvodňovanie hodnoty a zmyslu ľudskeho života tvárou v tvár konečnosti ľudskej existencie a hodnotovo rozdelenému svetu	Bojnák, Š.: Občianska náuka – pracovný zošit.	Tabuľa, dataprojektor, notebook.
Filozofická reflexia spoločnosti	Bojnák, Š.: Občianska náuka – pracovný zošit.	Tabuľa, dataprojektor, notebook.
Človek a svet	Bojnák, Š.: Občianska náuka – pracovný zošit.	Tabuľa, dataprojektor, notebook.

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

- Predmet sa klasifikuje
- Žiak musí mať minimálne 3 známky

- 3x test - váha 2
- Odpoveď - váha 1
- Projekty, účasť na súťaži - váha 2 (prípadne individuálne posúdenie)
- Malé písomky (nové učivo + 3 učivá z opak.) - váha 1
- Seminárne práce, referáty - váha 1
- Aktivita študenta – max. váha 2

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:	100% - 90%	⇒ výborný
	89% - 75%	⇒ chválitebný
	74% - 50%	⇒ dobrý
	49% - 30%	⇒ dostatočný
	29% - 0%	⇒ nedostatočný

$$VZ = \frac{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

⇒ počítame na 2 desatinné miesta:

- priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
- priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
- 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

Názov predmetu	Etická výchova 2.roč. sexta
Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty

I. Charakteristika predmetu

Poslaním povinne voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

- umožniť žiakom na primeranej úrovni pomenovať a vysvetliť základné etické postoje a spôsobilosti,
- ďalej rozvíjať a zdokonaľovať u žiakov základné etické postoje a spôsobilosti, osvojené na základnej škole, ako sú sebaovládanie, pozitívne hodnotenie seba a druhých, komunikačné zručnosti, tvorivé riešenie medziľudských vzťahov atď.,
- umožniť žiakom na primeranej úrovni vysvetliť základné etické pojmy, súvislosť medzi hodnotami a normami,
- vysvetliť žiakom princípy náboženskej i nenáboženskej etiky, ukázať im cestu k pochopeniu a tolerovaniu správania a názorov spoluobčanov a spolužiakov,
- vysvetliť žiakom dôležité hodnoty a etické normy, súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolání,
- posilniť u žiakov rozvíjanie morálneho úsudku a zmyslu pre zodpovednosť pomocou zážitkových metód, nácviku a prepojením osvojeného správania s každodenným životom
- umožniť žiakom osvojiť si základné postoje a spôsobilosti, súvisiace s uvedenými hodnotami a normami

III. Predmetové kompetencie

Názov tematického celku	Predmetové kompetencie
Dobré vzťahy v rodine	<ul style="list-style-type: none"> • osvojenie si základných postojov, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy, • nadobudnutie spôsobilostí na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju • získanie spôsobilostí, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných, • rozvíjanie morálneho úsudku a zmyslu pre zodpovednosť,
Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad	
Etika práce, etika a ekonomika	
Zdravý životný štýl	

	<ul style="list-style-type: none"> • pochopenie dôležitosti stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávania spoločensky uznávaných noriem • vysvetlenie základných etických pojmov, súvislostí medzi hodnotami a normami • Pochopenie dôležitých hodnôt a etických noriem, súvisiacich so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolání • umožnenie žiakom osvojenia si základných postojov a spôsobilostí, súvisiacich s uvedenými hodnotami a normami
--	--

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: druhý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: jedna hodina týždenne/33hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
druhý	Dobré vzťahy v rodine	10
	Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad	9
	Etika práce, etika a ekonomika	9
	Zdravý životný štýl	5

Dobré vzťahy v rodine(10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prejaviť • záujem o členov rodiny • vyjadriť pozitívne hodnotenie, empatiu a tvorivosť v rodinnom prostredí, • akceptovať pravidlá vzájomného spolužitia v rodine, • zhodnotiť svoje práva a povinnosti v rodine • zdôvodniť význam rodinných vzťahov pre človeka • vyhodnotiť na príkladoch zo života prejavy ne/rovnosti žien a mužov rovnaké práva, rovnosť šancí, 	<ul style="list-style-type: none"> • rodina • rodinné pravidlá • tradície a zvyky • očakávania rodičov • fungujúca rodina • vzťahy v rodine • rovnosť, rovnaká dôstojnosť mužov a žien

Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad (9)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • uviesť príklady mravných hodnôt, • rozlíšiť mravné a právne normy, • vysvetliť • význam svedomia, • zdôvodniť význam rešpektovania cti a dobrého mena • uviesť príklady pozitívnych vzorov v súčasnom živote • pomenovať vlastné ambície • zhodnotiť potrebu vzdelania a vzdelávania v živote človeka • diskutovať o aktuálnych etických problémoch v spoločnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • hodnoty a mravné normy • právne a mravné normy • svedomie • česť, pravda, poznanie a kultúra ako etická hodnota • prosociálne vzory • moje ciele v živote • potreba celoživotného vzdelávania

Etika práce, etika a ekonomika(9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • posúdiť význam práce a pracovitosti pre sebarealizáciu človeka, • diskutovať • o ekonomických hodnotách, • rešpektovať pravidlá „fair play“ • hodnotiť prejavy a dôsledky sociálnej nerovnosti, • zhodnotiť význam solidarity, • akceptovať pravidlá fair trade, • uviesť klady a zápory globalizácie • analyzovať vybrané globálne problémy. 	<ul style="list-style-type: none"> • profesijná etika • súťaživosť a spolupráca • pravidlá „fair play“ • etický kódex zamestnanca • ekonomické cnosti • princípy sociálnej náuky • fair trade • globalizácia • globálne problémy

Zdravý životný štýl(5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • identifikovať znaky zdravého životného štýlu • uznať potrebu ochrany zdravia • zhodnotiť vlastné prejavy starostlivosti o zdravie 	<ul style="list-style-type: none"> • zdravie ako hodnota • závislosti • dôsledky nesprávnej výživy a nevhodnej životosprávy

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Metódy a formy práce
Dobré vzťahy v rodine Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických	<ul style="list-style-type: none"> • Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie mravného úsudku a zvnútorňovanie

zásad	<p>ponúkaných hodnôt</p> <ul style="list-style-type: none"> • V ETV je odporúčaná schéma vyjadrená v pojmoch: 1. senzibilizácia – scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu <ul style="list-style-type: none"> 2. nácvik v podmienkach triedy, 3. reálna skúsenosť - transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi...) • rôzne metódy a techniky (hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia
Etika práce, etika a ekonomika	
Zdravý životný štýl	

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra, ďalšie zdroje	Didaktická technika
Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad	<p>Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny a cieľov.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lencz, L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Bratislava : Metodické centrum v Bratislave, 1998. • Lencz, L.: Metódy etickej výchovy. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1993. • Lencz, L. – Križová, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova, Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1997. • Páleník, E.: Prosociálne správanie. In: Vybrané kapitoly zo psychológie. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1995. • Alexová, Vopel: Nechaj ma, chcem sa učiť sám 	<p>Tabuľa, dataprojektor, notebook, fixky, pracovné listy</p>
Etika práce, etika a ekonomika		
Zdravý životný štýl		
Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad		

VII. Hodnotenie predmetu

Povinne voliteľný predmet etická výchova sa neklasifikuje. Hodnotí sa na konci každého klasifikačného obdobia slovným vyjadrením absolvoval(a) respektíve neabsolvoval(a). Zásady hodnotenia v predmete etická výchova sú v súlade s Metodickým pokynom č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl. Pri hodnotení sa prihliada najmä na:

- aktívny vzťah k predmetu,
- využívanie osobných predpokladov,
- autenticnosť, kreativita a originalita pri riešení úloh,
- nachádzanie a používanie medzipredmetových vzťahov a súvislostí,

- schopnosť zaujať postoj a vyjadriť vlastný názor.

Podmienkou absolvovania je výstup študenta v podobe prezentácie, projektu, dramatizácie a podobne , na vopred zadanú tému z tematického celku na konci každého klasifikačného obdobia.

- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL

Názov predmetu	Náboženská výchova
Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty

I. Charakteristika predmetu

Úlohou povinne voliteľného predmetu katolícka náboženská výchova je podporovať hodnotovú orientáciu žiakov tak, aby bola prínosom pre ich osobnostný a sociálny rozvoj. Predmet ponúka prístup k biblickému posolstvu a kresťanskej tradícii a tým rozvíja a podporuje základné predpoklady kresťanských životných postojov a konania. Náboženská výchova nevyžaduje prijatie viery, ale garantuje autenticitu výučby náboženstva, ktoré sa odovzdáva ako katolícke. Z toho vyplýva, že ciele a obsah tohto predmetu sú určené Katolíckou cirkvou.

Náboženská výchova má predovšetkým formatívny charakter a napomáha rozvoju kľúčových kompetencií (kompetencie k učeniu sa, kompetencie k riešeniu problémov, komunikačné kompetencie, sociálne a interpersonálne kompetencie, existenciálne kompetencie) žiakov. Výchovný proces je prispôsobený kognitívnemu a psycho-sociálnemu vývinu adolescentov a využíva aktívne metódy výučby.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Ciele učebného predmetu rímskokatolícke náboženstvo (ďalej len náboženstvo) vychádzajú:

a. z *cieľa katechézy*: „...cieľom nie je len jednoduché stotožnenie s náboženskými pravdami, ale odovzdanie sa celého človeka Kristovi.“

b. z *cieľa školy*: predmet spĺňa výchovno-vzdelávaciu úlohu pri formovaní osobnosti v oblasti viery a jej syntézy s kultúrou a so životom.

Cieľom procesu výchovy a vzdelávania v danom predmete je otvárať sa Bohu, prehĺbovať s ním svoj vzťah a mať plnú, uvedomelú, aktívnu účasť na živote Cirkvi a spoločnosti pre službu Božieho kráľovstva. Predpokladom pre plnú účasť je oslovenie *celého človeka* v jeho rozumovej, emocionálnej a duchovnej oblasti a *ponuka* uceleného poznania kresťanského posolstva. Formácia žiaka k uvedomelej účasti vyžaduje:

- uznať potrebu hľadania zmyslu vlastnej existencie,
- pochopiť a stotožniť sa s kresťanskou identitou a vedieť ju odlišiť od pseudokresťanských a nekresťanských identít,
- nadobudnúť súlad medzi vierou a vedou, vierou a kultúrou, vierou a životom,
- osvojiť si schopnosť mravného úsudku a rozlišovania,
- nechať sa formovať Duchom Svätým a uznať jeho pôsobenie vo vlastnom živote, v Cirkvi a v spoločnosti,
- uznať hodnoty rodiny ako domácej Cirkvi a základnej bunky spoločnosti,
- v súlade s tradíciou Slovenska si osvojiť mariánsku úctu a národné povedomie,
- vedieť vyjadriť cez liturgické postoje svoj vzťah k Bohu.

Pod vyjadrením aktívna účasť rozumieme schopnosť:

- aplikovať nadobudnuté poznatky v praktickom živote,
- vlastným postojom *svedčiť* o prijatej viere,
- vedieť poznanú vieru sláviť a žiť v každodennom živote,
- sláviť liturgický rok v spoločenstve Cirkvi,
- čerpať silu z modlitby,
- aktívne sa zapojiť do života svojej farnosti,
- osvojiť si pravdivé chápanie slobody a jej zodpovedné prežívanie,

- prevziať zodpovednosť za seba ako jednotlivca i člena určitého spoločenstva a ochotne sa podieľať a spolupracovať na verejnom živote svojej obce, regiónu, štátu. Spoznávať Božiu pravdu. Oceniť hodnotu pravdy. Orientovať svoj život podľa pravdy. Praktizovať život v pravde podľa hlasu svedomia.

III. Predmetové kompetencie

komunikačné kompetencie:

Žiak

- prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede
- kladie otázky a zisťuje odpovede
- učí sa konfrontovať s názormi druhých, počúvať a byť otvorený pre odlišnosti
- osvojuje si vhodnú argumentáciu, učí sa vypočuť spoludiskutujúceho
- formuluje otázky, porovnáva, oponuje
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory
- rozširuje svoje kultúrne horizonty diskusiou
- učí sa reagovať primerane situácii
- je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte
- vie vyjadriť svoj názor asertívnym nezastrašujúcim spôsobom, sformulovať „ja - správu“ a vyjadriť svoje pocity
- učí sa dešifrovať a vhodne používať symboly
- rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života

kompetencie k učeniu sa:

- učí sa vyhľadávať a triediť informácie, vyhodnocuje výsledky svojho učenia a diskutuje o nich
- podieľa sa na spoločnej práci projektového vyučovania s použitím IKT (teleprojekty)
- učí sa učiť spoluprácou

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- zaujíma sa o rôzne problémy a nové veci
- dobre prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápadiami a postupmi
- plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými
- vníma, rozpozná a pochopí problém závislostí, premyslí a naplánuje riešenie problému na modelovej situácii primerane svojej detskej skúsenosti
- obhajuje svoj názor

existenciálne kompetencie:

Žiak

- objavuje opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva
- oceňuje skúsenosti druhých ľudí – vzorov z dejín Cirkvi
- vysvetlí kresťanský pohľad na hodnotu individuálneho ľudského života
- je pripravený niesť zodpovednosť
- učí sa odhadnúť dôsledky rozhodnutí a činov človeka
- oceňuje prínos kresťanských hodnôt v ľudskej kultúre
- na konkrétnych príkladoch porovná rôzne životné štýly, oceňuje etické hodnoty
- rozhoduje o svojich hodnotách a cieľoch
- objavuje existenciu nemennej pravdy
- vytvára si rebríček hodnôt, hľadá víziu pre svoju budúcnosť a objavuje a osvojuje si životný štýl na základe etických princípov,
- hľadá svoju úlohu vo svete aj v cirkvi
- oceňuje postoj vzájomnej tolerancie medzi mladými ľuďmi, posúdi mravný aspekt vzťahu a chápe zmysel vernosti
- objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na pohlavie

- preberá zodpovednosť za sebaurčenie a sebarealizáciu, objavuje prvky zodpovedného konania v konkrétnych životných situáciách
- objavuje kresťanský pohľad na zmysel života človeka
- aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality

občianske kompetencie:

Žiak

- adaptuje sa na meniace životné a pracovné podmienky, podľa svojich schopností a možností sa podieľa na ich aktívnom a tvorivom ovplyvňovaní
- chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri vytváraní zákonov obohacujúcich spoločnosť
- aktívne participuje na triednych a školských aktivitách
- zapája sa do občianskeho života vo svojom okolí
- háji svoje práva aj práva iných
- vníma dôležité postavenie rodiny ako základnej bunky spoločnosti

kultúrne:

Žiak

- osvojuje si postoj vzájomnej tolerancie, učí sa akceptovať druhých ľudí takých, akí sú
- angažuje sa a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky
- všíma si kultúrne prejavy iných národov, národností, etník
- iné kultúry a ich umenie považuje za rovnocenné a inšpirujúce
- učí sa tolerancii a empatickosti
- má záujem o poznávanie seba, ostatných ľudí, reality, v ktorej žije, spoločnosti a prírody
- objavuje v biblickom prameni ekologické posolstvo, vníma človeka ako súčasť prírody
- má úctu k živým aj neživým súčasťam prírody, aktívne ich poznáva a ochraňuje
- správa sa spôsobom, ktorý podporuje trvalú udržateľnosť kvality životného prostredia
- vníma obrazy a symboly, architektúru, ľudovú tvorivosť (kroje, výšivky, ornamenty)
- rešpektuje kultúrne tradície ako základ súčasného umenia
- osvojuje si prácu s literárnymi žánrami a druhmi
- uvedomuje si korene, tradíciu a historický vývoj výtvarnej kultúry
- vníma pôvod umeleckých diel vyrastajúcich z kresťanskej tradície (obraz, literatúra, hudba, móda)
- osvojuje si kritický prístup k médiám
- má predstavu o vhodnej kombinovateľnosti farieb, tvarov
- pozná pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou oblečenia, vlasov či tváre
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu a v súvislosti s tým aj štýl obliekania sa na rôzne udalosti
- objavuje vyjadrovanie pravdy o svete pomocou rôznych literárnych a myšlienkových foriem
- ocení prínos štátu a Cirkvi pre dobro jednotlivca a spoločnosti
- rozumie rozdielom a spoločným prvkom svetových náboženstiev, osvojí si postoj vzájomnej tolerancie
- osvojí si kritéria pre rozlíšenie učenia rôznych náboženských siekt a vie popísať ich techniky manipulácie

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- učí sa tolerancii, ústretovosti ale aj kritickosti, k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje
- objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon
- objavuje mravný aspekt umelého potratu a eutanázie
- osvojí si kritický prístup k vlastnej osobe, prijíma sám seba
- uvedomuje si svoje silné a slabé stránky
- vníma sa ako časť celku
- chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí

- podieľa sa na utváraní príjemnej atmosféry v triednom tíme, ohľaduplnosťou k opačnému pohlaviu prispieva k upevňovaniu medzil'udských vzťahov, v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiada
- dokáže si uvedomiť svoje potreby
- identifikuje sa so svojim vnímaním pocitov
- dôveruje si, uvedomuje si silné a slabé stránky, ktoré vníma ako svoje rozvojové možnosti
- vníma životnú situáciu starého a chorého človeka
- učí sa spätnej väzbe na vlastnú osobu
- uvažuje nad humánnymi princípmi v duchu solidarity a lásky, objavuje rozmer empatie pre rozvoj sociálneho cítenia
- je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: druhý v štvorročnej forme štúdia

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
druhý	1. Moje hodnoty	4
	2. Hodnoty života	6
	3. Šírenie kresťanských hodnôt v Európe	6
	4. Kresťanské hodnoty v spoločnosti	6
	5. Pramene plnohodnotného života	6
	6. Plnosť života	5
		33

Hodinová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Moje hodnoty (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže <ul style="list-style-type: none"> • vymenovať rôzne druhy hodnôt, • oceniť lásku ako najvyššiu hodnotu, • porovnať na konkrétnych príkladoch rôzne životné štýly 	<ul style="list-style-type: none"> • hodnoty • hierarchia hodnôt • životný štýl

Hodnoty života (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže <ul style="list-style-type: none"> • opísať historické pozadie vzniku správy o stvorení sveta a človeka v Svätom Písme • vyjadriť vzťah medzi vedou a vierou • prepojiť ekologické myslenie s biblickou správou o stvorení sveta a človeka, • oceniť význam sviatosti manželstva pre vznik rodiny, 	<ul style="list-style-type: none"> • stvorenie sveta • veda a viera • hodnota života – ochrana života (5. Božie prikázanie) • rodina (4. Božie prikázanie) • životné prostredie

<ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť úlohu štátu a cirkvi pri ochrane rodiny a jej morálnych hodnôt, • vymenovať najväčšie ohrozenia rodiny v súčasnosti. 	
---	--

Šírenie kresťanských hodnôt v Európe (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže <ul style="list-style-type: none"> • definovať Cirkev a jej základné znaky, • vysvetliť základnú organizačnú štruktúru Cirkvi, • zdôvodniť odvolávanie sa na kresťanské korene Európy, • diskutovať o pozitívnych a negatívnych javoch v súčasnej Európe, • charakterizovať iné kresťanské Cirkvi, • interpretovať pojem ekumenizmu a jeho prejavy v dnešnom svete. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cirkev a jej znaky • autorita a hierarchia v Cirkvi • kresťanské korene Európy • kríza hodnôt súčasnej Európy • iné kresťanské cirkvi • ekumenizmus

Kresťanské hodnoty v spoločnosti (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť pozitívny vzťah človeka k spoločnosti, • vymenovať princípy sociálnej nauky Cirkvi, • opísať úlohu Cirkvi v štáte a v politike, • diskutovať o potrebe účasti na voľbách, • sformulovať pozitívny význam 7. Božieho prikázania pre spoločnosť, • uviesť príklady na previnenia proti tomuto prikázaniu zdôvodniť zmysel osobného prijímania tejto sviatosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • človek a jeho vzťah k spoločnosti • sociálna nauka Cirkvi • vzťah Cirkvi a štát • siedme Božie prikázanie

Pramene plnohodnotného života (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže <ul style="list-style-type: none"> • zväziť význam prvenstva Boha v osobnom živote (1. Božie prikázanie), • zdôvodniť potrebu modlitby pre svoj život, • vysvetliť význam sviatostného života pre svoj duchovný život, • opísať moderné spôsoby modloslužby, • vymenovať základné negatívne vplyvy sekty na človeka a spoločnosť 	<ul style="list-style-type: none"> • prvenstvo Boha v ľudskom živote • modlitba • svätá omša – vrchol a prameň života s Bohom • sviatosti, ich vplyv na život • modloslužba • sekty

Plnosť života (5)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • uviesť príklady zo Svätého Písma o pozitívnom znášaní utrpenia, • obhájiť hodnotu ľudského života až do prirodzenej smrti, • diskutovať o posledných veciach človeka, • porovnať tri základné stavy po smrti – nebo, peklo, očistec, • popísať rozdiel medzi vierou v reinkarnáciu a vzkriesením, • odporučiť prijímanie sviatosti pomazania chorých. 	<ul style="list-style-type: none"> • význam utrpenia • sviatosť pomazania chorých • eschatológia – smrť, osobný súd, nebo, peklo očistec, posledný súd • vzkriesenie • reinkarnácia

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
Moje hodnoty	<ul style="list-style-type: none"> • informačno-receptívna, • reproduktívna, • problémový výklad, • heuristická metóda, 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba, • individuálna práca žiakov, • skupinová práca žiakov, • experiment
Hodnoty života	<ul style="list-style-type: none"> • informačno-receptívna, • reproduktívna, • problémový výklad, • heuristická metóda, 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba, • individuálna práca žiakov, • skupinová práca žiakov, • experiment
Šírenie kresťanských hodnôt v Európe	<ul style="list-style-type: none"> • informačno-receptívna, • reproduktívna, • problémový výklad, • heuristická metóda, 	<ul style="list-style-type: none"> • frontálna výučba, • individuálna práca žiakov, • skupinová práca žiakov, • experiment
Kresťanské hodnoty v spoločenstve	<ul style="list-style-type: none"> • informačno-receptívna, • reproduktívna, • problémový výklad, • heuristická metóda, 	<ul style="list-style-type: none"> • práca s Písmom • individuálna práca žiakov, • skupinová práca žiakov, • projektovanie
Pramene plnohodnotného života	<ul style="list-style-type: none"> • problémový výklad, • heuristická metóda, 	<ul style="list-style-type: none"> • fixačná, kvíz, rozhovor, • hodnotenie anketou
Plnosť života	<ul style="list-style-type: none"> • problémový výklad, • heuristická metóda, 	<ul style="list-style-type: none"> • skupinová práca • práca s obrazom

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
Moje hodnoty	Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre druhý ročník SŠ – Hodnoty a rozhodnutia, Sväté Písmo	<ul style="list-style-type: none"> • tabuľa, • notebook, • dataprojektor, • videotechnika, 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovné listy, 	<ul style="list-style-type: none"> • internet, • knižnica,
Hodnoty života	Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre druhý ročník SŠ – Hodnoty a rozhodnutia, Sväté Písmo	<ul style="list-style-type: none"> • tabuľa, • notebook, • dataprojektor, • videotechnika, 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovné listy, • 	<ul style="list-style-type: none"> • internet, • knižnica,
Šírenie kresťanských hodnôt v Európe	Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre druhý ročník SŠ – Hodnoty a rozhodnutia, Sväté Písmo	<ul style="list-style-type: none"> • tabuľa, • notebook, • dataprojektor, • videotechnika, 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovné listy, 	<ul style="list-style-type: none"> • internet, • knižnica,
Kresťanské hodnoty v spoločstve	Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre druhý ročník SŠ – Hodnoty a rozhodnutia, Sväté Písmo	<ul style="list-style-type: none"> • tabuľa, • notebook, • dataprojektor, • videotechnika, 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovné listy 	<ul style="list-style-type: none"> • internet, • knižnica,
Pramene plnohodnotného života	Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre druhý ročník SŠ – Hodnoty a rozhodnutia, Sväté Písmo zodpovednosť	<ul style="list-style-type: none"> • tabuľa, • notebook, • dataprojektor, • videotechnika 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovné listy 	<ul style="list-style-type: none"> • internet, • knižnica,
Plnosť života	Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre druhý ročník SŠ – Hodnoty a rozhodnutia, Sväté Písmo	<ul style="list-style-type: none"> • tabuľa, • notebook, • dataprojektor, • videotechnika 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovné listy 	<ul style="list-style-type: none"> • internet, • knižnica,

VII. Hodnotenie predmetu

GEMBALOVÁ, A.: *Kritéria klasifikácie (a základné kritéria slovného hodnotenia) výchovno – vzdelávacích výsledkov žiaka v predmete náboženstvo/náboženská výchova*. In: Katolícky učiteľ, č. 1 2009/2010

Hodnotenie žiaka v predmete náboženstvo/náboženská výchova

Vo vyučovacom predmete náboženstvo/náboženská výchova pri priebežnej klasifikácii učiteľ hodnotí očakávané výstupy stanovené vo výkonovom štandarde v príslušnom ročníku, alebo v cieľoch učebných osnov, prípravu na vyučovanie (domáce úlohy) riešenie teoretických a praktických úloh.

Pri súhrnnej klasifikácii hodnotí:

učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacom predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, stupeň tvorivosti a samostatnosti prejavu, osvojenie potrebných vedomostí, skúseností, zručností a ich tvorivú aplikáciu, usilovnosť a vzťah žiaka k činnostiam v edukačnom procese snahu o rozvoj svojich kompetencií

Známkou s váhou 1 hodnotíme:

1. prácu s pracovným zošitom – priebežne
2. vytvorenie projektu – raz za polrok
3. krátke overenie vedomostí formou testu – raz za štvrt'rok
4. aktivitu na hodine, ústna odpoveď, iná práca žiaka aj praktická

Kritéria hodnotenia projektu:

1. obsah – 2 body
2. forma – 2 body
3. prezentácia – 4 body
4. obhajoba – 2 body

10 – 9 bodov ....výborný

8 – 7 bodov .....chválitebný

6 – 5 bodov.....dobrý

4 – 3 bodov.....dostatočný

2 – 0 bodov.....nedostatočný

Názov predmetu	Matematika
Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami

I. Charakteristika predmetu

Predmet zahŕňa požiadavky Štátneho vzdelávacieho programu pre ISCED 3 odbor 790205 00. Učebný predmet matematika na gymnáziách je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament.

Tento predmet zahŕňa

- matematické poznatky a zručnosti, ktoré študenti budú potrebovať vo svojom ďalšom živote (osobnom, občianskom, pracovnom a pod.) a činnosti s matematickými objektmi rozvíjajúce kompetencie potrebné v iných vedných disciplínach
- rozvoj presného myslenia a formovanie argumentácie v rôznych prostrediach, rozvoj algoritmického myslenia
- súhrn matematických modelov, ktoré patria k všeobecnému vzdelaniu kultúrneho človeka
- informácie dokumentujúce potrebu matematiky pre spoločnosť
- prezentácie a aplikácie vzorcov, čítanie a používanie diagramov, grafov a tabuliek
- využívať osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh a tak budovať vzťah medzi matematikou a realitou rozvíjať schopnosť používať prostriedky IKT na vyhľadanie spracovanie a prezentáciu informácií.

Do vzdelávacieho obsahu predmetu sú začlenené nasledovné okruhy prierezových tém :

Ochrana života a zdravia / Pohyb a pobyt vo prírode / Pravdepodobnosť

Mediálna výchova / Internet ako efektívna pomôcka / Stereometria riešenie úloh

Finančná gramotnosť / Úvery a úroky / Základy finančnej matematiky

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Cieľom matematiky na gymnáziách je komplexne rozvíjať žiakovu osobnosť.

Proces vzdelania smeruje k tomu, aby žiaci:

- získali schopnosť používať matematiku vo svojom budúcom živote
- rozvíjali funkčné a kognitívne kompetencie, metakognitívne kompetencie a vhodnou voľbou organizačných foriem a metód výučby aj ďalšie kompetencie potrebné v živote
- rozvíjali logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať, komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému
- získali a rozvíjali zručnosti súvisiace s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa
- nové vedomosti získavali špirálovite, s množstvom propedeutiky prostredníctvom riešenia úloh s rôznym kontextom
- správne používali matematickú symboliku, znázorňovali vzťahy
- čítali s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy
- tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť
- vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy)
- rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore, priestorovú predstavivosť
- boli schopní pracovať s návodmi a tvoriť ich
- naučili sa samostatne analyzovať texty úloh, a riešiť ich, odhadovať hodnotiť a zdôvodňovať výsledky, vyhodnocovať rôzne spôsoby riešenia
- používali prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií, čo by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému

III. Predmetové kompetencie

Štúdium matematiky na strednej škole prispieva k rozvoju kľúčových kompetencií:

Žiak

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky)
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov, kompetencia riešiť problémy
- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analytickokritickom a tvorivom myslení
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov, kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií
- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí
- hľadať chyby v argumentácii a usudzovaní
- v jednoduchých prípadoch vysloviť kontra príklad všeobecných tvrdení
- rozlíšiť nepodložené tvrdenie v prípade, že má dostatok informácií
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní, kompetencia k celoživotnému učeniu sa – učiť sa učiť
- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti, sociálne komunikačné kompetencie
- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu uplatnenia
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti, kompetencie sociálne a personálne
- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu a budovať si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať pri dosahovaní spoločných cieľov
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medzosobných vzťahoch, kompetencie pracovné
- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny, kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti
- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote. kompetencie občianske
- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti
  - uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam,
  - prispieva k naplneniu práv
  - je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: Druhý

Hodinová dotácia: 4 /132/

Obsahový štandard - obsah predmetu je rozdelený na štyri tematické okruhy:

1. Čísla a operácie s nimi. Číselné obory /14/
2. Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy/50/
3. Kombinatorika, pravdepodobnosť /24/
4. Geometria a meranie/41/

Čísla a operácie s nimi. Číselné obory /14/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať číselné obory N, Z, Q, R, • zaradiť číslo do číselného oboru, • zapísať číslo s nekonečným periodickým rozvojom v tvare zlomku, • zdefinovať n-tú mocninu, n-tú odmocninu • počítať s mocninami s celým, a racionálnym exponentom, • používať pravidlá pre počítanie s mocninami a odmocninami pri úprave jednoduchých výrazov, • využiť počítanie s mocninami 10 (súčin a podiel) pri rádovom odhade výsledku, pri premene jednotiek, • upraviť reálne číslo na tvar $a \cdot 10^n$, kde n je celé číslo a a číslo z intervalu $<1, 10$, • používať, prečítať, zapísať, sčítať, odčítať, násobiť a deliť čísla zapísané vedeckým spôsobom, • zaokrúhliť a počítať so zaokrúhlenými hodnotami, • počítať s približnými číslami, • určiť absolútnu chybu nepresného čísla, určiť absolútnu chybu súčtu viacerých sčítancov.	<ul style="list-style-type: none"> • prirodzené, celé, racionálne, iracionálne a reálne čísla • desatinný rozvoj (konečný, nekonečný a periodický) • mocnina (s prirodzeným, celočíselným a racionálnym exponentom) • odmocnina (druhá), n-tá odmocnina • vedecký zápis čísel, pozičná číselná sústava

Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy /50/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> • zostrojiť graf (lineárnej, kvadratickej) funkcie podľa jej predpisu, z grafu odčítať vlastnosti funkcie, • určiť súradnice bodov požadovanej	<ul style="list-style-type: none"> • funkcia, graf funkcie, predpis funkcie, funkčná hodnota, definičný obor, obor hodnôt • opis základných vlastností funkcií na základe ich grafu (monotónnosť,

<p>vlastností predpisu funkcie alebo jej grafu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • geometricky interpretovať riešenie rovníc, sústav rovníc, • nájsť všetky riešenia nerovnice $f(x) \cdot a$, kde $*$ je jeden zo symbolov $<, \leq, >, \geq$, pokiaľ vie riešiť rovnicu $f(x) = a$ súčasne vie načrtnúť graf funkcie f, • vysvetliť súvis medzi riešením kvadratickej rovnice a kvadratickej nerovnice, • zadefinovať a zostrojiť graf inverznej funkcie k danej funkcii, • schematicky načrtnúť a porovnať grafy funkcií $y = x^n$ pre rôzne hodnoty $n \in \mathbb{Z}$, • vysvetliť súvis medzi exponenciálnou a logaritmickou funkciou, • zostrojiť graf exponenciálnej a logaritmickkej funkcie podľa jej predpisu, • rozlíšiť lineárnu a exponenciálnu závislosť a uviesť typické príklady týchto závislostí, • riešiť jednoduché exponenciálne a logaritmické rovnice, • previesť veľkosť uhla do stupňovej alebo oblúkovej miery, • načrtnúť grafy funkcií $\sin x, \cos x, \tan x$, popísať ich vlastnosti, • rieši úlohy z praxe s využitím goniometrických funkcií. 	<p>ohraničenosť, lokálne a globálne extrémypárnosť - nepárnosť, periodičnosť)</p> <ul style="list-style-type: none"> • kvadratická funkcia, kvadratická rovnica, kvadratická nerovnica • sústavy rovníc, sústavy nerovnic • inverzná funkcia • mocninová funkcia • exponenciálna funkcia • logaritmická funkcia – logaritmus • stupňová miera, oblúčková miera – radián, • funkcie sinus, kosinus, tangens.
---	---

Kombinatorika a pravdepodobnosť /24/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • používať rôzne stratégie zisťovania počtu možností založené na vypisovaní možností alebo systematickom vypisovaní možností alebo na kombinatorickom pravidle súčtu a súčinu, resp. využitím vzorcov pre počet kombinácií, variácií, variácií s opakovaním a permutácií, • používať operáciu faktoriál prirodzeného čísla, • zapísať kombinačné čísla vypočítať jeho hodnotu. • uviesť príklady náhodných dejov a javov, • používať základné pravdepodobnostné pojmy, • riešiť úlohy na pravdepodobnosť založené na hľadani pomeru všetkých priaznivých a všetkých možností pomocou jednoduchých kombinatorických úloh, 	<ul style="list-style-type: none"> • (kombinatorické) pravidlo súčtu, (kombinatorické) pravidlo súčinu • permutácie, variácie a variácie s opakovaním, kombinácie • faktoriál, kombinačné číslo • náhodný pokus, náhodný jav • pravdepodobnosť javu, doplnková pravdepodobnosť • nezávislé javy, Laplaceova schéma, istý jav, nemožný jav, rozdelenie pravdepodobnosť • geometrická pravdepodobnosť

<ul style="list-style-type: none"> • riešiť úlohy na pravdepodobnosť založené na doplnkovej pravdepodobnosti, • riešiť úlohy použitím vzorcov na súčet, alebo súčin pravdepodobností, • riešiť úlohy využitím “geometrickej” pravdepodobnosti, 	
---	--

Geometria a meranie /41/	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • v rovnobežnom premietaní načrtnúť kváder alebo jednoduché teleso zložené z malého počtu kvádrov, hranol, pravidelný n-boký ihlan • nakresliť bokorys, pôdorys a nárys jednoduchých útvarov zložených z kvádrov, • opísať možnosti pre vzájomné polohy ľubovoľných dvoch lineárnych útvarov (priamok a rovín) v priestore, • zostrojiť rovinný rez kocky, kvádra rovinou určenou tromi bodmi ležiacimi v rovinách stien, z ktorých aspoň dva ležia v tej istej stene daného telesa, • vysvetliť základné princípy zostrojenia rovinného rezu kvádom, • vypočítať obvod a obsah rezu, • vypočítať povrch a objem kocky, kvádra, hranola a ihlana • odhadnúť objem a povrch hranatých telies. • zadefinovať a vymenovať základné rotačné telesá, • rozhodnúť, či daná sieť je sieťou daného telesa, • vypočítať povrch a objem rotačných telies (valec, kužeľ, guľa), pomocou žiakovi známych alebo daných vzorcov vrátane jednoduchých prípadov, keď je potrebné niektoré údaje dopočítať z ostatných údajov, • riešiť jednoduché úlohy vyžadujúce priestorovú predstavivosť. 	<ul style="list-style-type: none"> • voľné rovnobežné) premietanie, nadhľad a podhľad sprava a zľava • priemet priestorového útvaru do roviny, bokorys, pôdorys a nárys • bod, priamka a rovina v priestore • rovnobežné, rôznobežné a mimobežné priamky • rovnobežnosť a rôznobežnosť priamky a roviny • rovnobežné a rôznobežné roviny, priesečnica dvoch rovín • rez telesa rovinou • stereometria. Znázorňovanie do roviny, rovnobežné premietanie • rozvíjanie priestorovej predstavivosti • teleso, vrchol, strana, stena, kocka, hranol, kváder, ihlan, sieť telesa • hranaté telesá, povrch a objem. • rotačné telesá, povrch a objem vrchol • valec ,rovnostranný valec, sieť valca • kužeľ, rovnostranný kužeľ, sieť kužeľa • guľa

V. Metódy a formy práce

- problémové vyučovanie pri TC :1,2,3,4,5
- projektové vyučovanie TC: 5
- samostatnú prácu TC: 1,2,3,4,5
- práca v skupinách TC : 1,2,3,4,5
- klasické formy vyučovania TC :1,2,3,4,5
- pamäťové počítanie TC : 1,2,3,4
- rozhovor TC: 1,2,3,4,5
- prácu s internetom práca na PC s výukovými programami TC:5

VI. Učebné zdroje

Učebnica pre 2.ročník gymnáziá Odvárko, HechtKubáček
Zbierka úloh z matematiky pre 2.ročník Odvárko, Hecht
Pracovný zošit Kompanová Viera
Odborná literatúra
Didaktické pomôcky
Internet a výukové programy

VII. Hodnotenie predmetu

Kritériá hodnotenia budú zisťovať, či žiak vzdelávací výkonový štandard zvládol alebo nie. Zisťovanie úrovne osvojených kompetencií v zmysle výkonových štandardov bude prevádzané nasledovne :

- priebežné individuálne skúšanie
- slovné hodnotenie
- hodnotenie známku, bodmi /ústna odpoveď, prezentácia projektu/
- aktivita žiakov
- samostatná práca
- písomné skúšanie

Pri hodnotení žiaka budeme dodržiavať nasledovné zásady :

- každú písomnú prácu je potrebné oznámiť s náležitým časovým predstihom
- opravenú písomnú prácu dôsledne analyzovať, žiak musí vedieť kritériá hodnotenia a opravenú písomku musí vidieť
- o každej známke musí byť žiak informovaný
- každú ústnu odpoveď je potrebné ústne vyhodnotiť
- ohodnotiť každú úspešnú účasť v matematickej súťaži
- žiak musí mať minimálne 5 známok za polrok
- Hodnotenie sa prevádza v zmysle platného klasifikačného poriadku známkami 1 – 5.
- Výpočet polročnej a koncoročnej známky sa uskutočňuje na základe váhového priemeru známok:

druh odpovede	váha	známka z odpovede
ústna odpoveď z celého tematického celku	2	x
päťminútovka	1	y
aktivita, vyriešenie príkladu pri tabuli	1	t
vopred oznámená písomka (v polovici alebo na konci tematického celku)		

	2	z
referát, projekt, prezentácia	1	r, p
súťaž	2	q

Vzorec na výpočet váhového priemeru:

$$VP = \frac{x \cdot 2 + y \cdot 1 + z \cdot 2 + t \cdot 3 + r \cdot 1 + p \cdot 1 + q \cdot 2}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

Počítame na 2 desatinné miesta:

- priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
- priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
- 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

V prípade výsledných známok 1,5; 2,5; 3,5; 4,5 sa zaokrúhľuje smerom nadol

Názov predmetu	Informatika
Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami

Úvod

Vzdelávací štandard v predmete informatika je otvorený metódam a formám zvoleným na dosiahnutie cieľov definovaných výkonovými i obsahovými štandardami. Zvolené metódy a formy výučby by mali poskytnúť žiakom príležitosť na rozvoj individuálnych, učebných možností. Vzdelávací štandard je rozčlenený na oblasti: Reprezentácie a nástroje, Komunikácia a spolupráca, Algoritmické riešenie problémov, Softvér a hardvér, Informačná spoločnosť. Oblasti obsahujú prierezové témy, ktoré sa učia priebežne s inými témami aj počas niekoľkých rokov. Napríklad v téme Softvér a hardvér – práca so súbormi a priečinkami – sa žiaci učia pracovať so súbormi a priečinkami nielen počas jedného ročníka, ale na rôznych úrovniach v celom procese výučby informatiky. Na ich zvládnutie je potrebný dlhší čas, opakované tréningovanie i dostatočná prax. Učiteľ individuálne zvažuje mieru toho, do akej hĺbky sa bude danej téme venovať. K vymedzeným výkonom je priradený učebný obsah, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu predmetu. Takto štruktúrované učivo podľa jednotlivých tematických celkov tvorí obsahový štandard, ktorý si učitelia môžu tvorivo modifikovať v rámci vymedzeného tematického celku v príslušných ročníkoch. Pri koncipovaní príležitostí na rozvíjanie učebných možností žiaka je našim spoločným cieľom vytvárať také kognitívne činnosti, ktoré operujú pojmami, ako je hľadanie, pátranie, skúmanie, zisťovanie niečoho, čo je niekedy neisté alebo riskantné v poznávacom zmysle. Účinne si osvojíme len taký poznatok, ktorý si vytvoríme v konkrétnej činnosti. Ide nám o výučbu aktívnej výstavby poznatkov v informatike a pri práci s počítačom. Vzhľadom na charakter predmetu je potrebné prispôsobiť rýchlosť preberania tematických celkov rovnako ako ich poradie, prípadné rozdelenie na časti a presuny v rámci ročníkov schopnostiam žiakov. Je však nutné zabezpečiť, aby všetci žiaci do skončenia vzdelávania absolvovali celý vzdelávací štandard uvedený v tomto dokumente.

Do vzdelávacieho obsahu predmetu sú začlenené nasledovné okruhy **prierezových tém**:

Mediálna výchova – Tvorba a význam mediálnych produktov – Reprezentácie a nástroje

I. Charakteristika predmetu

Poslaním výučby informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t. j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo výučbe iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy. Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život občanov v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Predmet informatika v druhom ročníku pozostáva z nasledovných tematických okruhov:

- Informačná spoločnosť (bezpečnosť a riziká, legálnosť používania, digitálne technológie v spoločnosti)
- Reprezentácie a nástroje (práca s tabuľkami, práca s prezentáciami, práca s multimédiami)
- Komunikácia a spolupráca (prezentovanie informácií prostredníctvom webovej stránky, vyhľadávanie na webe)
- Softvér a hardvér (práca proti vírusom a špehovaniu)

II. Ciele predmetu

Žiaci

- pracujú v prostredí bežných aplikačných programov, efektívne vyhľadávajú informácie uložené na pamäťových médiách, alebo na sieti,
- komunikujú cez sieť,
- rozvíjajú svoje schopnosti kooperácie a komunikácie,
- nadobúdajú schopnosti potrebné pre výskumnú prácu,
- rozvíjajú svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, sebakritickosť a snažia sa o sebavzdelávanie,
- rešpektujú intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov i aplikácií.

III. Predmetové kompetencie

V predmete informatika sa rozvíjajú nasledujúce kľúčové kompetencie žiakov:

a) k učeniu

- samostatne plánovať a organizovať si učenie a pracovnú činnosť,
- efektívne využívať rôzne stratégie učenia sa k získavaniu poznatkov a informácií,
- hľadať a rozvíjať účinné postupy vo svojom učení,
- kriticky pristupovať ku zdrojom informácií,
- tvorivo spracovávať informácie a prakticky ich využívať

b) komunikačné schopnosti

- vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov,
- vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
- zrozumiteľne prezentovať nadobudnuté vedomosti, skúsenosti a zručnosti,
- používať odborný jazyk

c) riešenie problémov

- analyzovať vybrané problémy,
- aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych problémových úloh
- používať základné myšlienkové operácie a metódy vedeckého poznávania pri riešení problémových úloh,
- využívať informačné a komunikačné technológie pri riešení problémových úloh,
- vedieť posúdiť vhodnosť navrhnutého postupu riešenia problémovej úlohy
- zhodnotiť úspešnosť riešenia problémovej úlohy
- logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom informatiky a iných učebných predmetov a využiť ich pri riešení problémových úloh,

d) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- efektívne využívať informačno-komunikačné technológie pri svojom vzdelávaní, tvorivých aktivitách, projektovom vyučovaní, vyjadrovaní svojich myšlienok a postojov a riešení problémov reálneho života,
- prostredníctvom internetu a IKT získavať a spracovávať informácie v textovej aj grafickej podobe,
- algoritmicky myslieť a využívať tieto schopnosti v reálnom živote,
- uvedomovať si rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- rozumieť príležitostiam a možným rizikám, ktoré sú spojené s využívaním internetu a informačno-komunikačných technológií

e) **sociálne**

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
- pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách,
- vzájomne si pomáhať pri riešení úloh teoretického a praktického charakteru,
- prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti,
- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,
- prijímať ocenenie, radu a kritiku a čerpať poučenie pre ďalšiu prácu

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: 2. ročník

Hodinová dotácia: 1 hodina týždenne polovica triedy / 33 hodín ročne

INFORMAČNÁ SPOLOČNOSŤ – bezpečnosť a riziká (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posudzovať riziká práce na počítači so škodlivým softvérom, • aplikovať pravidlá pre zabezpečenie prístupu do e-mailu, do komunity, do počítača a proti neoprávnenému použitiu, • zabezpečiť svoje údaje a komunikáciu proti zneužitiu, • hodnotiť dôveryhodnosť informácií na webe, • rozpoznávať počítačovú kriminalitu, • rozlišovať nelegálny obsah.	<p>Procesy: šírenie počítačových vírusov a spamov, bezpečné a etické správanie sa na internete, činnosť hekerov, nezverejňovanie vlastných údajov na internete</p>

INFORMAČNÁ SPOLOČNOSŤ – legálnosť používania (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlišovať softvér s otvoreným zdrojovým kódom, • rozlišovať softvér šírený zadarmo a softvér, za ktorý sa platí, • dodržiavať autorské práva (vzťahujúce sa aj na softvér), • diskutovať o právnych dôsledkoch neoprávneného správania sa.	

INFORMAČNÁ SPOLOČNOSŤ – digitálne technológie v spoločnosti (1)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • diskutovať o profesiách, ktoré súvisia s rozvojom digitálnych technológií, • diskutovať o využití digitálnych technológií pri zjednodušení života hendikepovaných, • hodnotiť súčasné trendy digitálnych technológií a ich vplyv na spoločnosť (limity a riziká) a odhadujú ich ďalší vývoj, • hodnotiť rozvoj digitálnych technológií a ich vplyv na svoje učenie sa. 	

REPREZENTÁCIE A NÁSTROJE – práca s prezentáciami (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • používať nástroje na tvorbu a úpravu prezentácií pri prezentovaní svojich projektov, • posudzovať výhody a nevýhody rôznych nástrojov na tvorbu prezentácií, • navrhovať a hodnotia postupnosť operácií pri práci s prezentáciami. 	<p>Procesy: nastavovanie efektov, reagovanie na udalosti</p>

REPREZENTÁCIE A NÁSTROJE – práca s tabuľkami (11)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • využívať tabuľkový editor pri riešení problémov, • zostavovať výrazy s operáciami, podmienkami a funkciami, • prezentovať údaje z tabuliek (napr. pomocou grafu), • interpretovať súvislosti (t. j. údaje a výrazy) v tabuľkách, • hľadať, odhaľovať a opravovať chyby pri práci s tabuľkami a výpočtami. 	<p>Pojmy: tabuľka, vzorec, podmienka, funkcia</p> <p>Vlastnosti a vzťahy: vzorce ako vzťah viacerých buniek, graf ako vizualizácia a prezentácia údajov</p> <p>Procesy: vloženie funkcie (suma, priemer), vyhodnotenie výrazu, vloženie grafu</p>

REPREZENTÁCIE A NÁSTROJE – práca s multimédiami (3)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • používať multimediálne nástroje pri realizácii svojich projektov, • posudzovať výhody a nevýhody rôznych nástrojov na manipuláciu s multimédiami, • navrhovať a hodnotia postupnosť operácií pri práci s multimédiami.	<p>Vlastnosti a vzťahy: vplyv časovej osi na výsledný produkt</p> <p>Procesy: manipulovanie s objektmi na časovej osi</p>

KOMUNIKÁCIA A SPOLUPRÁCA – prezentovanie informácií prostredníctvom webovej stránky (6)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • používať konkrétne nástroje na vytvorenie webovej stránky s požadovaným obsahom a formátom (napr. výsledky práce žiaka), • realizovať postup pre sprístupnenie/publikovanie stránky na webe.	<p>Vlastnosti a vzťahy: webová stránka ako miesto na prezentáciu a komunikáciu</p> <p>Procesy: úprava a formátovanie textu, obrázka, tabuľky, vkládanie odkazu (na vlastnú podstránku, inú stránku), zverejnenie stránky</p>

KOMUNIKÁCIA A SPOLUPRÁCA – vyhľadávanie na webe (2)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyhľadávať a získať informácie rôznych typov prostredníctvom zložených výrazov, • vyhľadávať a získať informácie rôznych typov (napr. textové preklady, prevody jednotiek, kurzy, mapy, trasy), • hodnotiť vyhľadávanie (napr. správnosť a kvalitu vyhladaných informácií, ako rýchlo boli nájdené, ...).	<p>Procesy: práca s informačnými systémami, prekladanie textov, vyhľadávanie miest a trás na mape</p>

SOFTVÉR A HARDVÉR – práca proti vírusom a špehovaníu (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> využívať nástroje na odhaľovanie a odstraňovanie škodlivého softvéru. 	<p>Vlastnosti a vzťahy: vírus ako škodlivý softvér, špehovanie ako nepovolená aktivita softvéru alebo webových stránok, antivírus ako softvér na zisťovanie a odstraňovanie škodlivého softvéru a blokovanie škodlivých činností, obmedzenia antivírusových programov (antivírus je tiež iba program, a nemusí odhaliť najnovší nebezpečný softvér)</p>

V. Metódy a formy práce

- klasické výučbové metódy
  - slovné – vysvetľovanie, prednáška, práca s textom, rozhovor
  - názorno – demonštračné – prezentácia a pozorovanie, práca s obrazom
  - zručnostno – praktické – napodobňovanie, experimentovanie, vytváranie zručností
- aktivizujúce metódy
  - diskusné
  - heuristické, riešenie problémov
- komplexné výučbové metódy
  - frontálne vyučovanie
  - skupinové a kooperatívne vyučovanie
  - samostatná práca žiakov
  - projektové vyučovanie
  - vyučovanie podporované počítačom

VI. Učebné zdroje

- Informatika pre stredné školy – Ivan Kalaš a kolektív, SPN 2001
- Práca s textom – Jana Machová, SPN 2002
- Práca s grafikou – Ľubomír Salanci, SPN 2000
- Práca s Internetom – Ľudmila Jašková a kolektív, SPN 2000
- Práca s tabuľkami – Stanislav Lukáč a kolektív, SPN 2001

VII. Hodnotenie predmetu

Kritériá hodnotenia budú zisťovať, úroveň osvojenia výkonového štandardu žiakom. Zisťovanie úrovne osvojených kompetencií v zmysle výkonových štandardov bude prevádzané:

- obhajobou záverečných prác
- prezentáciou práce v skupinách
- praktickou prácou pri PC
- písomnou formou /testy/

Zásady klasifikácie

- každý test je potrebné oznámiť týždeň dopredu
- opravený test dôsledne analyzovať, žiak musí vedieť kritériá hodnotenia a opravený test musí vidieť

- o každej známke musí byť žiak informovaný
- každú ústnu odpoveď je potrebné ústne vyhodnotiť
- žiak musí mať minimálne 5 známok za polrok

Hodnotenie sa prevádza v zmysle platného klasifikačného poriadku známkami 1 – 5. Výsledná známka sa vypočíta ako vážený priemer známok, pričom jednotlivé váhy priradíme nasledovne:

- test váha 1
- záverečná práca váha 2
- iné hodnotenie váha 1

Názov predmetu	Umenie a kultúra
Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra – 2.ročník (4R) / 6.ročník (8R)

I. Charakteristika predmetu

V predmete umenie a kultúra sa žiaci oboznamujú s priestorom kultúry a umenia prostredníctvom tematických celkov, ktoré sú zamerané na komplexné vnímanie kultúry a umenia v súvislostiach súčasných kultúrnych, spoločenských, ekonomických a politických procesov.

Žiak sa učí využívať základné kultúrne nástroje, rozlišovať rôzne súčasti kultúry a umenia, rozumieť ich úlohu vo svojom živote a v živote spoločnosti. Učí sa rozlišovať hlavné umelecké a kultúrne smery, prúdy a druhy, opisovať a verbalizovať svoje zážitky z vnímania umeleckých diel, pochopiť význam a hodnotu umenia v živote jednotlivca a spoločnosti. Rozvíja sa záujem žiaka o kultúrne dedičstvo svojho regiónu, národa a štátu, zoznamuje sa s kultúrou iných národov, učí sa chápať význam kultúrnych a umeleckých pamiatok. Získava vedomosti a rozvíja sa porozumenie k súčasnej umeleckej a kultúrnej tvorbe. Získava informácie o miestnom, národnom, európskom a svetovom dedičstve. Podieľa sa na rozvíjaní zodpovedného postoja k hodnotám národnej kultúry a iných kultúr, a v neposlednom rade rozvíja kultivovanú umeleckú, vizuálnu, akustickú, jazykovú a pohybovú gramotnosť.

Učiteľ vedie žiakov tak, aby vytvoril dostatočný priestor na diskusiu o aktuálnom poznaní žiakov, aby vytváral situácie, v ktorých žiaci aktívne reflektujú súčasné umenie a kultúru, tvoria, diskutujú, argumentujú a interpretujú, čím sa rozvíja myslenie, zručnosti, názory a postoje žiaka.

Umenie a kultúra obsahuje aj prvky, ktoré predmet prepájajú s inými vyučovacími predmetmi, napr. dejepis, geografia, etická výchova a podobne. Niektoré témy je možné, podľa uváženia učiteľa prepájať s témami týchto predmetov.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Na konci kurzu by študent mal byť schopný:

- kultivovať umeleckú, estetickú, vizuálnu, akustickú, jazykovú a pohybovú gramotnosť,
- rozširovať si skúsenosti s aktívnou tvorbou v rámci projektov v oblasti rôznych druhov umení a médií,
- rozlišovať hlavné umelecké a kultúrne smery, prúdy a druhy,
- kriticky reflektovať na súčasnú ponuku vizuálnej kultúry a médií
- rozvíjať si porozumenie k súčasnej umeleckej a kultúrnej tvorbe,
- verbálne alebo umelecké interpretovať vlastné umelecké zážitky,
- vyjadrovať vlastné myšlienky, skúsenosti a emócie prostredníctvom rôznych médií,
- zaujímať zodpovedný postoj k hodnotám národnej kultúry,
- rešpektovať hodnoty a rozdiely kultúr iných národov,
- a rozvíjať povedomie o vlastnej kultúrnej identite.

III. Predmetové kompetencie

Poznávacia (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijívať a spracovávať informácie.	Akceptovať skupinové rozhodnutia.	Regulovať svoje správanie.
Formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia.	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Uplatňovať kritické myslenie.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	
Nájsť si vlastný štýl učenia a vedieť sa učiť v skupine.		Diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme.	
Myslieť tvorivo a uplatniť jeho výsledky.			

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: Druhý v štvorročnej forme štúdia / šiesty v osemročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
druhý	1. Reklama	5
	2. Elektronické médiá	4
	3. Umelecké druhy	4
	4. Vyjadrovacie a výrazové možnosti umeleckých druhov	5
	5. Analýza a interpretácia umeleckých druhov	4
	6. Prehľad v kultúre – prezentácia umenia	4
	7. Hodnota umenia a trh s umením	3
	8. Poznávanie umenia	4

Reklama (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretovať vybranú reklamu alebo reklamnú kampaň z hľadiska obsahu, • na konkrétnom príklade zdôvodniť využitie umenia v reklame, • pripraviť projekt prezentácie vlastnej myšlienky, nápad • vytvoriť koncept reklamy na vybraný kultúrny produkt 	<ul style="list-style-type: none"> • reklama • (ciele ekonomické, mocenské, náboženské, vzdelávacie, zábavné a informačné) • psychologické pôsobenie reklamy (vzbudenie túžby) cieľové skupiny • osobná reklama – profil, status, osobná webová stránka (sociálne médiá), portfólio • kultúra ako tovar • reklamná kampaň kultúrneho produktu

Elektronické médiá (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentovať návrh vlastného edukačného projektu/aktivity v prostredí elektronických médií 	<ul style="list-style-type: none"> • elektronické médiá – druhy, povaha, funkcie nové médiá v súčasnom umení (vizuálne umenia, hudba) • sociálne médiá – kultúra, etiketa (správanie sa a komunikácia v prostredí) • on-line komunity • umenie elektronických médií – ukážky (multimédiá, softvérové umenie, hry a pod.)

Umelecké druhy (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • zobraziť prostriedkami ktoréhokoľvek umeleckého druhu ľubovoľnú situáciu (motív), • priradiť umelecké dielo k umeleckému druhu, 	<ul style="list-style-type: none"> • umelecký druh (umelecká literatúra, výtvarné umenie, hudba, divadlo, • audiovizia, úžitkové umenie, architektúra a pod.) • umelecké dielo a jeho funkcie • vrstvy umeleckého diela (formálna,

<ul style="list-style-type: none"> rozlíšiť kombináciu umeleckých druhov v syntetických umeniach 	<p>materiálová, tematická, významová, pragmatická)</p>
---	--

Vyjadrovacie a výrazové možnosti umeleckých druhov (5)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> porovnávať využitie analogického vyjadrovacieho alebo výrazového prostriedku vo vybraných umeleckých druhoch, charakterizovať aspoň tri vyjadrovacie (výrazové) prostriedky v jednotlivých umeleckých druhoch, vysvetliť pojem výraz výtvarného diela 	<ul style="list-style-type: none"> vyjadrovacie prostriedky a kompozičné princípy rôznych druhov umenia (rytmus, symetria, melódia, kompozícia, gradácia a pod.) a ich základné stavebné elementy (bod, čiara, plocha, tvar, farba a pod.) vyjadrovacie prostriedky a tvorba výrazu techniky tvorby umeleckého diela (rôzne druhy umenia) médium – prostriedok medziľudskej komunikácie, prenos kultúrnych obsahov

Analýza a interpretácia umeleckých druhov (4)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> identifikovať funkcie vybraného umeleckého diela, vysvetliť pojmy obsah a forma umeleckého diela, porovnať intenzitu a rôznorodosť estetického zážitku z vnímania rôznych umeleckých diel a artefaktov, verejne prezentovať verbálnu alebo umeleckú interpretáciu vybraného umeleckého diela alebo artefaktu. 	<ul style="list-style-type: none"> tvorba, percepcia, recepcia a interpretácia umeleckého diela analýza umeleckého diela (základy semiotiky) znak, symbol, index, ikona, emotívne a hodnotové znaky (denotát, konotát a pod.) koncepce a aspekty interpretácie umeleckého diela (historický, ikonografický, psychologický, sociálny, autorský...) súvzťažnosť obsahových a formotvorných zložiek – význam a výraz význam umeleckého diela (prirodzený, konvenčný, symbolický, morálny, transcendentný, alegorický a pod.) verbálna interpretácia umeleckého diela umelecká interpretácia vybraného diela

	– parafráza, posun, ozvláštnenie, persifláž a pod.
--	--

Prevádzka v kultúre – prezentácia umenia (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • slovne zhodnotiť zážitok z navštíveného kultúrneho alebo umeleckého podujatia, • objasniť vzťah medzi dielom a cieľovou skupinou, • vytvoriť prezentáciu alebo recenziu na vybrané umelecké dielo. 	<ul style="list-style-type: none"> • kultúrne a umelecké inštitúcie – rozhovory s pracovníkmi rôznych kultúrnych a umeleckých inštitúcií • formy prezentácie umenia (galérie, múzeá, výstavy, veľtrhy, festivaly, aukcie, koncerty, predstavenia a pod.) • reklama a marketing umenia • prezentácia umenia v rôznych médiách (odborné časopisy, publikácie, show, happening, workshop, diskusia, kampaň a pod.) • umelecká kritika • sociálny aspekt umenia: cieľové skupiny • úloha obecnstva • mecenášstvo a sponzorstvo

Hodnota umenia a trh s umením (3)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť svoj názor na hodnotu umeleckého diela, • porovnať rozdiely v zhodnocovaní jednotlivých druhov umení, • vyjadriť svoj názor na repatriáciu vybraných umeleckých diel, • na vybranom umeleckom diele alebo artefakte vysvetliť podiel umeleckého 	<ul style="list-style-type: none"> • hodnota umenia (status, korisť, zberateľstvo, jedinečnosť, kapitalizácia) • vplyv technológií na funkciu a hodnotu umeleckého diela (hodnota a funkcia originálu, reprodukcia, kópia, falzifikát, plagiát a pod.) • ukážky – katalógy výstav, sprievodné materiály k festivalom, akciám,

<p>trhu na jeho úspechu, respektíve neúspechu</p> <ul style="list-style-type: none"> • porovnať spôsob ekonomického zhodnotenia a kultúrneho významu diel masovej produkcie a experimentálneho umenia 	<p>koncertom, kultúrnym podujatiam,</p> <ul style="list-style-type: none"> • informácie na internete, sociálnych sieťach a pod. • trh s umením (história a súčasnosť) • aukcie • návštevy rôznych kultúrnych a umeleckých podujatí (výstava, koncert, show, festival, klubová akcia, film o filme, workshop, diskusia, happening a pod.)
--	--

Poznávanie umenia (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • na príklade poukázať na paralely umenia a iných oblastí kultúrnej tvorby spoločnosti, • priradiť konkrétny umelecký druh ku slohovému obdobiu, smeru a štýlu, • pomenovať historické slohy umenia v ich časovej následnosti • formou portfólia dokumentovať vo vybraných umeleckých médiách rôzne druhy umenia 	<ul style="list-style-type: none"> • umelecké dielo (v rôznych druhoch umenia) • umelecké slohy, smery a štýly • umenie ako mágia, predmet kultu, poznania, zábavy a pod. • irónia, komika, hra, vážnosť v umení • umelecké stratégie na princípe privlastnenia – apropiácia (citácia, parafráza, intervencia, transformácia) • umenie a veda (prírodné, spoločenské, humanitné a pod.) • umenie pre umenie (l`art pour l`art) • umenie a jeho mimoumelecké funkcie (spoločenské, morálne a pod.)

V. Metódy a formy práce

Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia. (Práca s umeleckým dielom – výtvarným, hudobným, elektronickým..., práca s literárnymi ukážkami, skupinová práca /drafting/, tvorba skupinových „projektov“, interpretácia diel, analýzy, komunikácia, debata, diskusia IKT – PowerPoint, dramatizácia, tvorba vlastných prejavov, kooperatívne cvičenia, tvorivé hry a úlohy, referátová a argumentačná metóda.

Metódy a formy práce

- *Motivačné metódy* ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela alebo inej pomôcky).

- Expozičné metódy - rozprávanie (vyjadrovanie skúseností), aktívne počúvanie, vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva), rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), demonštračná metóda (názorná ukážka), pozorovanie (cieľené vnímanie objektov a procesov).
- Problémové metódy - (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení), projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu požadovaného textu a jeho vizuálnej stránky).
- Aktivizujúce metódy - diskusia (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia danej problematiky), situačná metóda (riešenie problémového prípadu reálnej situácie), didaktické hry (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), dramatizácia (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) kompozícia (vypracovanie slohových prác).
- Fixačné metódy - metódy opakovania a precvičovania (ústne a písomné opakovanie, domáce úlohy a pod.).

Pozn.: Uvedené edukatívne metódy sa uplatňujú priebežne na jednotlivých hodinách UK. Vyučujúci zaraďujú uvedené metódy do vyučovacieho procesu podľa možnosti a postavenia samotnej vyučovacej hodiny.

VI. Učebné zdroje

- ČARNÝ, L., FRIDMAN, L., LAPITKA, M., ŠMECKOVÁ, J.: Základy kultúry. Pokusný učebný text pre 1.a 2. ročník stredných škôl (dostupné na edukačnom DVD na adrese: <ftp://ypsarion.afad.sk>)
- PIJOAN, J.: Dejiny umenia I-XII. Ikar, 1999
- GERŽOVÁ, J. a kol.: Slovník svetového a slovenského výtvarného umenia 2. polovice 20. storočia. Bratislava, Profil, 1988
- KULKA, J.: Umění a kýč. Praha: Torst, 2000

VII. Hodnotenie predmetu

V rámci predmetu umenie a kultúra sa hodnotia tieto oblasti žiakovho správania:

a) obsah

- Vnímanie: jazykové (alebo literárne), vizuálne, pohybové (alebo dramatické), zvukové (alebo hudobné) vyjadrenie spôsobu, akým žiak vníma kultúrne artefakty.
- Tvorba: tvorbu jazykových, vizuálnych, pohybových a zvukových artefaktov.
- Reflexia: reflexia kultúrnych artefaktov; žiacku reflexia ich vlastných postojov.
- Postoje: rôznorodé prejavy názorov a postojov.
- Poznanie: prejavy zložitejších poznávacích procesov.
- Informácie: práca s informáciami.
- Médiá: práca s médiami.

b) proces

- Komunikácia: spôsoby komunikácie pri riešení úloh.
- Spolupráca: prejavy spolupráce pri riešení úloh.

- Motivácia: prejavy motivácie k činnosti.
- Myslenie: prejavy rôznych kognitívnych procesov.
- Emocionalita: prejavy emocionálnych procesov.

Vyjadrenie plnenia kritérií hodnotenia v známkach

- **Výborný:** Žiak je tvorivý, flexibilný, otvorený zmenám, využíva pestré vyjadrovacie prostriedky a neustále ich obnovuje, reflektuje kultúrne procesy i svoje premeny.
- **Chváľitebný:** Žiak spĺňa kritériá, ale je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý.
- **Dobry:** Žiak realizuje úlohy priemerne, chýba mu iniciatíva, je slabo motivovaný k tvorbe, nerozširuje svoju flexibilitu, neosvojuje si nové vyjadrovacie prostriedky, komunikuje nekultivovane, ťažšie identifikuje predsudky a stereotypy.
- **Dostatočný:** Žiak realizuje úlohy s pomocou imitácie, prejavuje len základné zručnosti v manipulácii s vyjadrovacími prostriedkami kultúry. Minimálne identifikuje prebiehajúce procesy, len s ťažkosťami aplikuje získané zručnosti, schopnosti a poznanie v nových oblastiach.
- **Nedostatočný:** V predmete umenie a kultúra sa neodporúča používať (pretože každý žiak má z rodiny a prostredia isté kultúrne návyky a schopnosť vnímania kultúrnych artefaktov).

Predmet umenie a kultúra je klasifikovaný známkou.

Hodnotenie prebieha formou skupinovej a individuálnej práce, projektov, tvorivých úloh a prezentačného výstupu.

Všetky klasifikované aktivity sú hodnotené váhou 1.

Žiak je klasifikovaný z predmetu minimálne z troch uvedených aktivít (jedna skupinová, jedna individuálna a jedna prezentačná).

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:	100% - 90%	⇒ výborný
	89% - 75%	⇒ chváľitebný
	74% - 50%	⇒ dobrý
	49% - 30%	⇒ dostatočný
	29% - 0%	⇒ nedostatočný

$$VZ = \frac{\text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} + \text{známka} \times \text{váha} \dots}{\text{súčet hodnôt váh}}$$

⇒ počítame na 2 desatinné miesta: - priemer do 0,50 (vrátane) zaokrúhľujeme nadol
 - priemer nad 0,50 zaokrúhľujeme nahor
 - 1,50 = „1“; 1,51 = „2“

Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Vzdelávacia oblasť	Zdravie a pohyb

I. Charakteristika predmetu

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor na realizáciu a uvedenie si potreby celoživotnej starostlivosti žiakov o svoje zdravie, osvojenie si teoretických vedomostí a praktických skúseností vo výchove k zdraviu prostredníctvom pohybových aktivít, telesnej výchovy, športovej činnosti a pohybových aktivít v prírodnom prostredí. Poskytuje základné informácie o biologických, fyzických, pohybových, psychologických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak získa kompetencie, ktoré súvisia s poznaním a starostlivosťou o vlastné telo, pohybový rozvoj, zdatnosť a zdravie, ktoré určujú kvalitu budúceho života v dospelosti. Osvojí si postupy ochrany a upevnenia zdravia, princípy prevencie proti civilizačným ochoreniam, metódy rozvoja pohybových schopností a pohybovej výkonnosti, v prípade žiakov so zdravotným oslabením alebo zdravotným postihnutím princípy úpravy zdravotných porúch. Získa vedomosti a zručnosti o zdravotne a výkonnostne orientovanej zdatnosti a telovýchovných činnostiach z viacerých druhov športových disciplín. Je vedený k pochopeniu kvality pohybu ako dôležitej súčasť svojho komplexného rozvoja, k zorientovaniu sa vo výbere pohybu pri vyskytujúcich sa zdravotných poruchách a ich prevencii, k poznaniu kompenzačných a regeneračných aktivít a ich uplatneniu v režime dňa.

Na jednotlivých stupňoch vzdelávania postupne získaný komplex predmetových a kľúčových kompetencií spolu s osvojenými telovýchovnými a športovými zručnosťami by sa mal takto stať v konečnom dôsledku súčasťou jeho životného štýlu a výrazom jeho životnej filozofie.

Vzdelávacia oblasť spája vedomosti, návyky, postoje, schopnosti a zručnosti o pohybe, športe, zdraví a zdravom životnom štýle, ktoré sú utvárané prostredníctvom realizovaných foriem vyučovania telesnej a športovej výchovy, zdravotnej telesnej výchovy alebo formou integrovanej telesnej a športovej výchovy. (Učebné osnovy pre zdravotnú telesnú výchovu sú spracované samostatne).

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom primerane sa oboznamovať, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať správne pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať pohybovú gramotnosť, rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti, podporovať rozvoj všeobecnej pohybovej výkonnosti a zdatnosti, zvyšovať aktivitu v starostlivosti o zdravie, nadobúdať vedomosti o motorike svojho tela, z telesnej výchovy a zo športu (šport v chápaní akejkoľvek pohybovej aktivity v zmysle Európskej charty o športe z roku 1992), utvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu v nadväznosti na ich záujmy a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpoklad schopnosti k celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie.

Špecifickým cieľom predmetu je, aby žiaci :

- porozumeli zdraviu ako subjektívnej a objektívnej hodnotovej kategórii, prebrali zodpovednosť za svoje zdravie;
- vedeli hodnotovo rozlišovať základné determinanty zdravia, pohybovej gramotnosti jednotlivca;
- osvojili si vedomosti a zručnosti, ktoré súvisia so starostlivosťou o svoje telo, s aktívnym pohybovým režimom, s osobným športovým výkonom, zdravým životným štýlom a zdravím;
- vedeli aplikovať a napláňovať si spôsoby rozvoja pohybových schopností pri zlepšovaní svojej pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti;
- porozumeli pozitívnemu pôsobeniu špecifických pohybových činností pri zdravotných poruchách a zdravotných oslabeniach, pri prevencii proti rozvoju civilizačných ochorení;
- boli schopní zhodnotiť svoje pohybové možnosti, zorganizovať si svoj pohybový režim a zapojiť sa do spoluorganizovania športovej činnosti pre iných;

- rozumeli vybraným športovým disciplínam, vzdelávacej, výchovnej, socializačnej a regeneračnej funkcii športových činností;
- osvojili si poznanie, že prevencia je hlavný nástroj ochrany zdravia a získali zručnosti poskytnutia prvej pomoci;
- racionálne jednali pri prekonávaní prekážok v situáciách osobného a verejného ohrozenia;

III. Predmetové kompetencie

Vyučovací predmet telesná a športová výchova sa podieľa na rozvoji kľúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

Pohybové kompetencie

- vytvoriť si vlastnú pohybovú identitu, pohybovú gramotnosť a zdravotný status;
- poznať základné prostriedky rozvíjania pohybových schopností a osvojovania pohybových zručností;
- poznať a mať osvojené pohybové zručnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb, prostriedok úpravy zdravotných porúch a ktoré môže využívať v dennom pohybovom režime;

Kognitívne kompetencie

- schopnosť rozvíjať kritické myslenie, ktoré predpokladá syntézu a komparáciu poznatkov;
- flexibilitnosť – schopnosť hľadať optimálne riešenia vzhľadom k situácii, v ktorej sa nachádza;
- schopnosť pozitívne a konštruktívne pristupovať k riešeniu problémov;
- poznať zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti, vytvoriť si pohybový imidž v zmysle aktívneho zdravého životného štýlu;

Komunikačné kompetencie

- vedieť jasne a zrozumiteľne vyjadrovať verbálne a neverbálne počas telovýchovnej a športovej činnosti a zároveň rozumieť odbornej terminológii;
- vedieť písomne, ústne i pohybom vyjadriť získané poznatky a zručnosti,
- schopnosť argumentovať, prezentovať svoje postoje a stanoviská;
- schopnosť využívať informačné technológie a vedieť vyhľadávať informácie o pohybe, zdraví, zdravotných poruchách, športových výsledkoch a sprostredkovať informácie iným;
- schopnosť byť objektívnym divákom, optimálnym partnerom pri športovej činnosti;

Učebné kompetencie

- vedieť sa motivovať pre dosiahnutie cieľa (športový výkon, dosiahnutie zručnosti, prvá pomoc a i.),
- vedieť si odôvodniť svoje hodnotové postoje a buduje si celoživotné návyky (pravidelné športovanie, zdravé stravovanie a i.);
- schopnosť získavať, triediť a systematicky využívať získané poznatky a športové zručnosti;
- vedieť si organizovať čas, poznať životné priority a priority v starostlivosti o zdravie a podľa nich sa aj riadiť a dodržiavať základné pravidlá zdravého životného štýlu;
- vedieť pozitívne prijímať podnety z iného kultúrneho a športového prostredia a zaujímať k nim hodnotové stanovisko;

Interpersonálne kompetencie

- mať pozitívny vzťah k sebe a iným;
- vedieť objektívne zhodnotiť svoje prednosti a nedostatky a v každej situácii vedieť predvídať následky svojho konania;
- schopnosť rozvíjať kompetenciu sebaovládania, motivácie konať s určitým zámerom byť asertívny, využívať empatiu ako prostriedok interpersonálnej komunikácie;
- schopnosť efektívne pracovať v kolektíve;

- zaujímať sa o športovú aktivitu iných, sledovať športovcov a ich výkony, nevytvárať bariéry medzi vekom, sociálnou skupinou, zdravotným stavom a úrovňou výkonnosti žiakov;

Postojové kompetencie

- zapájať sa do školskej záujmovej a mimoškolskej telovýchovnej, športovej a turistickej činnosti;
- vedieť využiť poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody;
- vedieť zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom záporení i v živote, uznať kvality súpera;
- vedieť dodržiavať princípy fair-play;
- vedieť spoluorganizovať pohybovú aktivitu svojich priateľov, blízkych a rodinných príslušníkov.

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: druhý v štvorročnej forme štúdia -dievčatá

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

Ciele a úlohy TSV (1 hodina)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • dodržiavať bezpečnosť pri cvičení, • udržiavať čistotu v školskom prostredí 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpečnosť na hodinách TSV, • organizačné pokyny, • kritéria hodnotenia
Modul 1: Zdravie a jeho poruchy (3 hodiny)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť ako pohybové aktivity prispievajú k udržaniu zdravia 	<ul style="list-style-type: none"> • relaxačné a dýchacie cvičenia • cvičenia na jednotlivé poruchy zdravia • strečingové cvičenia
Modul 2: Zdravý životný štýl (3 hodiny)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • poznať účinok pohybu na telesný, funkčný, psychický a pohybový rozvoj 	<ul style="list-style-type: none"> • 5 Tibet'anov • pohybové hry • joga – základné polohy
Modul 3: Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť (20 hodín)	
Atletika (11)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • poznať význam rozcvičenia a aktívne sa zapojiť do jeho vedenia • charakterizovať zásady rozvoja a rozdielov vo vykonávaní cvičení na rozvoj rýchlosti a vytrvalosti • prezentovať optimálnu techniku v jednotlivých atletických disciplínach Prostriedky hodnotenia: <ul style="list-style-type: none"> • 12 min. beh, • skok do diaľky, • skok do výšky, • beh na 50m 	<ul style="list-style-type: none"> • bežecká abeceda • štarty z rôznych polôh • štafetové súťaže na rozvoj rýchlosti • beh na 50m • 12 min. beh • skok do diaľky • skok do výšky • hod granátom

Posilňovacie a relaxačné cvičenia (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> diferencovane uplatniť pôsobenie sily vzhľadom na svoju kondíciu a potrebu zdravia, využiť metódy a zásady rozvoja sily rôznych svalových skupín s využitím viacerých pohybových prostriedkov 	<ul style="list-style-type: none"> tréning zameraný na jednotlivé svalové partie kruhový tréning, cvičenia na stanovištiach - tabata crossfit
Rytmická gymnastika (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> chápať význam taktu, rytmu, melódie a využiť ich v spojitosti s pohybovou kultúrou tela 	<ul style="list-style-type: none"> cvičenia na hudbu, aerobik, cvičenia so švihadlom
Modul 4: Športové činnosti pohybového režimu (39hodín)	
Gymnastika (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> používať odbornú terminológiu, zostaviť a viesť rozcvičenie, aplikovať cvičenia na rozvoj kĺbovej pohyblivosti a ohybnosti chrbtice prezentovať estetický pohybový prejav vysvetliť zásady správneho držania tela Prostriedky hodnotenia: <ul style="list-style-type: none"> pohybové prevedenie kotúľa letmo, stojka na rukách preskok - roznožka 	<ul style="list-style-type: none"> kotúl vpred, kotúl vzad, kotúl letmo, stojka na hlave, chôdza a obraty na kladine, preskok cez kozu – skrčka, roznožka hrazda – prípravné cvičenia
Volejbal (9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> vykonať ukážku herných činností jednotlivca používať odbornú terminológiu rešpektovať pravidlá volejbalu Prostriedky hodnotenia: <ul style="list-style-type: none"> test odbíjania obojručne zhora, test odbíjania obojručne zdola, test istoty podania 	<ul style="list-style-type: none"> odbíjanie obojručne zhora, odbíjanie obojručne zdola, podanie, riadená hra
Basketbal (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> vykonať ukážku herných činností jednotlivca používať odbornú terminológiu rešpektovať pravidlá basketbalu Prostriedky hodnotenia: <ul style="list-style-type: none"> hodnotenie jednotlivých herných činností jednotlivca, hodnotenie výkonu v zápase 	<ul style="list-style-type: none"> opakovanie driblingu a prihrávkov, strelba jednou rukou sponad hlavy strelba po dvojtakte uvolňovanie sa s loptou , bez lopty riadená hra

Florbal (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • používať odbornú terminológiu • prezentovať herné činnosti jednotlivca • rešpektovať pravidlá florbalu <p>Prostriedky hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hodnotenie výkonu v zápase 	<ul style="list-style-type: none"> • vedenie loptičky - zdokonaľovanie • prihrávka - zdokonaľovanie, • streľba - ťahom, priklepnutím • riadená hra
Softbal (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentovať herné činnosti jednotlivca • rešpektovať pravidlá <p>Prostriedky hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hodnotenie výkonu v zápase 	<ul style="list-style-type: none"> • opakovanie pravidiel, • herné činnosti jednotlivca • riadená hra

Ročník: druhý v štvorročnej forme štúdia - chlapci
Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

Ciele a úlohy TSV (1 hodina)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • dodržiavať bezpečnosť pri cvičení, • udržiavať čistotu v školskom prostredí 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpečnosť na hodinách TSV, • organizačné pokyny, • kritéria hodnotenia
Modul 1: Zdravie a jeho poruchy (3 hodiny)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť ako pohybové aktivity prispievajú k udržaniu zdravia 	<ul style="list-style-type: none"> • relaxačné a dýchacie cvičenia • cvičenia na jednotlivé poruchy zdravia • strečingové cvičenia
Modul 2: Zdravý životný štýl (3 hodiny)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • poznať účinok pohybu na telesný, funkčný, psychický a pohybový rozvoj 	<ul style="list-style-type: none"> • 5 Tibet'anov • pohybové hry • joga – základné polohy
Modul 3: Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť (20 hodín)	
Atletika (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • poznať význam rozcvičenia a aktívne sa zapojiť do jeho vedenia • charakterizovať zásady rozvoja a rozdielov vo vykonávaní cvičení na rozvoj rýchlosti a vytrvalosti • prezentovať optimálnu techniku v jednotlivých atletických disciplínach Prostriedky hodnotenia: <ul style="list-style-type: none"> • beh na 300m, 800m, 50m • skok do diaľky, • skok do výšky, • 12 min. beh 	<ul style="list-style-type: none"> • štarty z rôznych polôh • beh na 50m, 300m, 800m • 12 min. beh • štafetová odovzdávka • vrh guľou • skok do diaľky • skok do výšky • hod oštepom • intervalový beh
Posilňovacie a relaxačné cvičenia (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • diferencovane uplatniť pôsobenie sily vzhľadom na svoju kondíciu a potrebu zdravia, • využiť metódy a zásady rozvoja sily rôznych svalových skupín s využitím viacerých pohybových prostriedkov 	<ul style="list-style-type: none"> • kruhový tréning • tabata • crossfit • cvičenia s plnou loptou • posilňovacie cvičenia s vlastnou váhou
Modul 4: Športové činnosti pohybového režimu (39 hodín)	
Gymnastika (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • používať odbornú terminológiu, 	<ul style="list-style-type: none"> • kotúl' vpred, vzad

<ul style="list-style-type: none"> • zostaviť a viesť rozvečenie, • aplikovať cvičenia na rozvoj kĺbovej pohyblivosti a ohybnosti chrbtice • prezentovať estetický pohybový prejav • vysvetliť zásady správneho držania tela <p>Prostriedky hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pohybové prevedenie kotúľa letmo, kotúľa vzad do zášvihu • stojka na rukách • preskok - roznožka 	<ul style="list-style-type: none"> • kotúl letmo, • stojka na hlave, • kotúl vzad do zášvihu, • stojka na rukách • premet bokom • preskok cez kozu – skrčka, roznožka • hrazda – toč jazdmo, toč vzad
Volejbal (9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vykonať ukážku herných činností jednotlivca • používať odbornú terminológiu • rešpektovať pravidlá volejbalu <p>Prostriedky hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • test odbíjania obojručne zhora, • test odbíjania obojručne zdola, • test istoty podania 	<ul style="list-style-type: none"> • odbíjanie obojručne zhora, • odbíjanie obojručne zdola, • nahrávka, • útočný úder - zdokonaľovanie, • podanie zhora, • postavenie pri prijíme podania, • príjem podania • riadená hra
Basketbal (9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vykonať ukážku herných činností jednotlivca • používať odbornú terminológiu • rešpektovať pravidlá basketbalu <p>Prostriedky hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hodnotenie jednotlivých herných činností jednotlivca, • hodnotenie výkonu v zápase 	<ul style="list-style-type: none"> • zdokonaľovanie driblingu a prihrávk, • streľba z miesta • streľba po dvojtakte • pivotová obrátka • kombinácia „hod' a bež“ • riadená hra
Florbal (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vykonať ukážku herných činností jednotlivca • používať odbornú terminológiu • rešpektovať pravidlá florbalu <p>Prostriedky hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hodnotenie výkonu v zápase 	<ul style="list-style-type: none"> • pravidlá hry – opakovanie • vedenie loptičky backhandom • streľba ťahom, náprahom • riadená hra
Futbal (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vykonať ukážku herných činností jednotlivca • používať odbornú terminológiu • rešpektovať pravidlá futbalu <p>Prostriedky hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hodnotenie výkonu v zápase 	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj HČJ, • upravená hra

V. Metódy a formy práce

Slovné metódy :

- monologické (rozprávanie, opisovanie, vysvetľovanie)
- dialogické (rozhovor, diskusia, dialóg)

Demonštračné metódy

- demonštrácia statických obrazov a schém
- projekcia statická a dynamická

Praktické metódy

- nácvik pohybových zručností
- didaktické hry
- simulačné metódy

Organizačné formy povinného vyučovania telesnej a športovej výchovy

Vyučovacia hodina - základnou organizačnou formou je 45 minútová vyučovacia hodina telesnej a športovej výchovy. Zúčastňujú sa jej všetci žiaci zaradení do I. a II. zdravotnej skupiny.

Žiaci so zdravotným oslabením sú zaradení do oddelenia zdravotnej telesnej výchovy, žiakov ponecháme na vyučovacích hodinách telesnej a športovej výchovy s intaktnými žiakmi a realizujeme integrované vyučovanie.

Žiak môže byť oslobodený od účasti na vyučovaní telesnej a športovej výchovy iba na návrh lekára.

Bezpečnosť pri vyučovaní zabezpečuje učiteľ svojou prítomnosťou po celý čas vyučovacej hodiny, dôsledným uplatňovaním obsahu učebných osnov, premyslenou a účelnou organizáciou práce, používaním adekvátnych vyučovacích metód a foriem, vydávaním presných a zreteľných povelov na riadenie činnosti, vysvetľovaním a dôsledným uplatňovaním zásad bezpečnosti pri práci v rôznych podmienkach telovýchovného procesu, sústavným overovaním bezpečnosti a funkčnosti náradia pred jeho používaním a zreteľným označením poškodeného náradia a náradia nezodpovedajúceho technickým normám.

Ak nastane úraz, okamžite poskytnete učiteľ prvú pomoc, zabezpečíte lekárske ošetrovanie, oznámenie rodičom a napíše záznam o úraze.

Žiaci používajú na hodinách zodpovedajúci cvičebný úbor, ktorý zodpovedá zásadám bezpečnosti a hygieny telovýchovnej činnosti.

Kurzová forma výučby - kurzové formy výučby sú súčasťou vyučovania predmetu, majú samostatnú časovú dotáciu. Sú formou s povinným obsahom a riadia sa samostatnými smernicami. V 2. ročníku absolvujú žiaci kurz pohybových aktivít v prírode so zameraním na zimné športy (lyžiarsky kurz, snowbordový kurz).

VI. Učebné zdroje

Jursík : Didaktika telesnej výchovy

A.Melicher,J.Slezák a kol.: Pokyny na hodnotenie vzdelávacích štandardov z telesnej výchovy žiakov strdných škôl

Kampmiller T. a kol.: Teória a didaktika atletiky I.

Hatiar B.: Teória a didaktika športovej gymnastiky

Mačura P.: Teória a didaktika basketbalu

Zapletalová L. - Přidal V.: Teória a didaktika volejbalu

Učebné osnovy pre gymnáziá

VII. Hodnotenie žiakov

Za najdôležitejšie pri hodnotení žiaka v telesnej a športovej výchove sa považuje nielen to, aké dôsledky zanechala táto činnosť na zlepšení jeho zdravia, pohybovej gramotnosti a výkonnosti, telesnej zdatnosti, ale vo väčšom rozsahu aj to, či žiak získal k tejto činnosti vzťah, či sa na nej so záujmom zúčastňoval, a to nielen v čase povinného vyučovania, ale aj mimo neho, či pociťoval z nej radosť a potešenie, či sa stala súčasťou jeho životného štýlu. Preto za základné ukazovatele hodnotenia žiaka sa považuje:

- posúdenie prístupu a postojov žiaka, najmä jeho vzťahu k pohybovej aktivite a vyučovaniu telesnej a športovej výchovy a jeho sociálneho správania a adaptácie;
- rozvoj telesných, pohybových a funkčných schopností žiaka, najmä rozvoj zdravotne orientovanej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti s prihliadnutím na individuálne predpoklady žiaka;
- proces učenia sa, osvojovania, zdokonaľovania a upevňovania pohybových zručností a teoretických vedomostí.

Hodnotenie vzťahu žiaka k telesnej a športovej výchove realizuje učiteľ nielen na základe dlhodobého sledovania prejavov žiaka na vyučovaní, pri ktorej si všíma najmä jeho aktivitu, snahu, samostatnosť a tvorivosť, ale aj na základe jeho aktivity a angažovanosti v školskej i mimoškolskej záujmovej telovýchovnej a športovej činnosti. Úroveň poznatkov v telesnej výchove a športe posudzuje priebežne v procese a môže si na to vytvárať i pomocné vedomostné testy. Na hodnotenie telesného rozvoja, telesnej zdatnosti a všeobecnej pohybovej výkonnosti sa používajú batérie somatometrických a motorických testov. Na hodnotenie zvládnutia obsahu učebných programov používa učiteľ pomocné posudzovacie škály, využíva testy špeciálnej pohybovej výkonnosti a pridrižiava sa štandardov.

Klasifikácia obsahuje dva bloky:

I. blok – aktivita

II. blok – limity (sú spoločné pre všetkých žiakov a učiteľov)

Konečná známka je výsledkom blokov I. a II a to nasledovným spôsobom:

1. Určí sa priemerná známka z limitov (napr. 2 – priemer známok zaokrúhlený na celé číslo)
2. Určí sa známka z aktivity na hodinách (napr. 1 – celé číslo)
3. Vypočítame výslednú známku ako priemer dvoch hodnôt:

Výsledná známka = (známka z aktívnej účasti + priemer známok z limitov) : 2

napr. $(2 + 1) : 2 = 1,50$ t.j. konečná známka je 1

$(3 + 1) : 2 = 2$ t.j. konečná známka je 2

Poznámka: priemer do 1,5 (vrátane) je známka 1, priemer nad 1,5 do 2,5 (vrátane) je známka 2, ..

Hodnotenie aktivity /I. blok/:

1.aktívna účasť na hodinách

Učiteľ eviduje účasť žiaka na hodinách. Ak žiak nie je prítomný na hodine alebo na danej hodine necvičí, nie je mu započítaná aktívna účasť. Ak sa žiak nezúčastní hodiny TV z dôvodu reprezentácie školy, počíta sa, ako by na hodine bol.

- účasť 80% a viac – známka 1
- účasť 60% a viac – známka 2
- účasť 40% a viac – známka 3
- účasť 30% a viac – známka 4
- účasť menej ako 30% - známka 5 (zvláštny individuálny prístup)

2. aktivita na hodinách

Aktivita sa žiakovi započíta ak: je neobyčajne aktívny a pracovitý počas vyučovacej hodiny, reprezentuje školu v športovej súťaži, angažuje sa v športových činnostiach v čase mimo vyučovania (krúžková činnosť v škole, preukázateľná pravidelná činnosť v športových kluboch). Pasivita sa započíta takému žiakovi, ktorý na vyučovacej hodine úmyselne nepracuje, neprinesie si na hodinu TSV cvičebný úbor alebo na hodine bezdôvodne necvičí.

Aktivita je teda výsledkom aktivity na hodinách a aktívnej účasti na hodinách. U niektorých žiakov sa vo výnimočnom prípade (individuálny študijný plán, športové tréningy počas hodín TSV, dlhodobé zranenie) aktívna účasť na hodinách nepočíta.

Hodnotenie limitov /II. blok/:

Hodnotia sa limity, ktoré sú spoločné pre všetkých žiakov a učiteľov v danom ročníku

Hodnotenie žiakov oslobodených od TSV:

Absolvoval aktívne – žiak sa na vyučovaní TSV aktívne zúčastňoval, zapájal a plnil úlohy vyučujúceho.

Absolvoval – žiak sa na vyučovaní TSV ospravedlnene nezúčastňoval (rozhodnutím riaditeľa školy) alebo sa žiak zúčastňoval, ale zo závažných dôvodov nepracoval.

Neabsolvoval – žiak sa na vyučovaní TSV neospravedlnene nezúčastňoval, alebo žiak na hodinách neodôvodnene nepracoval.

Názov predmetu	Cvičenia z matematiky
Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami

I. Charakteristika predmetu

Učebný predmet Cvičenia z matematiky je zameraný na rozšírenie vedomostí z matematiky, ktoré budú žiaci potrebovať v reálnom živote. Obsahovým zameraním je hlavne prehĺbovanie vedomostí z logiky.. Učebný predmet je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament:

„Matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Vychádzajúc z dobrých numerických znalostí sa dôraz kladie na postup a aktivitu, ako aj na vedomosti. Matematická kompetencia zahŕňa na rôznych stupňoch schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorce, modely, diagramy, grafy, tabuľky).

Prierezová téma zaradená v predmete:

Finančná gramotnosť – Výhodnosť a nevýhodnosť kúpy, odhady – Matematika v reálnom živote

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Proces vzdelania smeruje k tomu, aby žiaci:

- získali schopnosť používať matematiku vo svojom budúcom živote
- rozvíjali logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať, komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problémov
- získali a rozvíjali schopnosti súvisiace s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa
- rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a v priestore, priestorovú predstavivosť
- boli schopní pracovať s návodmi a tvoriť ich,
- správne používali matematickú symboliku, znázorňovali vzťahy
- vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy)
- rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore, priestorovú predstavivosť
- získali schopnosť samostatne analyzovať texty úloh a riešiť ich, odhadovať, hodnotiť a zdôvodňovať výsledky a vyhodnocovať rôzne spôsoby riešenia
- získali schopnosť používať prehľady, encyklopédie a primeranú odbornú literatúru
- rozvíjať schopnosti presne sa vyjadrovať a formulovať otázky

III. Predmetové kompetencie

Štúdium matematiky na strednej škole prispieva k rozvoju kľúčových kompetencií: kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky. Žiak:

- uplatňuje vhodné metódy založené na analytickom, kritickom a tvorivom myslení
- vie vhodne argumentovať
- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, diagramy, grafy, tabuľky)
- dokáže hľadať efektívne riešenia úloh
- vie odhadnúť výsledok, inovovať zaužívané postupy
- získa zručnosti v procese samostatného učenia sa
- aplikuje získané vedomosti pri matematizácii reálnych situácií z bežného života

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: Druhý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 1 hodina týždenne

Matematika v reálnom živote(13)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • riešiť jednoduché i zložitejšie úlohy z reálneho života, zamerané na čítanie s porozumením, • aplikovať vedomosti z rôznych častí matematiky / percentá, lineárne a kvadratické rovnice, lineárne nerovnice, logika/, • zhodnotiť, či dané riešenie zodpovedá reálnej situácii, • previesť skúšku správnosti danej úlohy, • navrhnúť algoritmus, pri špecifických úlohách, • uplatniť vhodné metódy založené na analytickom, kritickom a tvorivom myslení.	<ul style="list-style-type: none"> • úlohy z reálneho života, s ktorými sa žiak stretáva bežne v:<ul style="list-style-type: none"> - práci - obchode - domácnosti - pri cestovaní • Riešenie slovných úloh so zameraním na<ul style="list-style-type: none"> - váženie - meranie - delenie

Geometria okolo nás (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientovať sa v pravouhlej súradnicovej sústave • úlohu načrtnúť graficky • čítať z tabuliek, grafov a obrázkov • vybrať správnu metódu pri riešení danej úlohy • odhadnúť výsledok • inovovať postup riešenia.	<p>Úlohy zamerané na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rovinné útvary • súmerné útvary • obsahy a obvody

Logika (12)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozná princípy riešenia jednotlivých hlavolamov • riešiť hlavolamy primeranej obtiažnosti • používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie • samostatne analyzovať texty úloh a riešiť ich, odhadovať, hodnotiť a zdôvodňovať výsledky a vyhodnocovať rôzne spôsoby riešenia.	<ul style="list-style-type: none"> • Sudoku, krížovky, osemšmerovky, • večný kalendár, historické miery, • slovné úlohy zamerané na logiku.

V. Metódy a formy práce

K tomu, aby žiak dosiahol výkonový štandard budeme používať:

- Problémové vyučovanie
- Samostatnú prácu

- Prácu v skupinách
- Brainstorming

VI. Učebné zdroje

Zbierka úloh, logické úlohy, hry, hlavolamy, internet.
Odborná literatúra

VII. Hodnotenie predmetu

Kritériá hodnotenia budú zisťovať, či žiak vzdelávací výkonový štandard zvládol alebo nie. Zisťovanie úrovne osvojených kompetencií v zmysle výkonových štandardov bude prevádzané nasledovne :

- priebežné individuálne skúšanie
- slovné hodnotenie
- hodnotenie známku, bodmi/ústna odpoveď, prezentácia projektu
- aktivita žiakov
- samostatná práca
- písomné skúšanie

Pri hodnotení žiaka budeme dodržiavať nasledovné zásady :

- každú písomnú prácu je potrebné oznámiť s náležitým časovým predstihom
- opravenú písomnú prácu dôsledne analyzovať, žiak musí vedieť kritériá hodnotenia a opravenú písomku musí vidieť
- o každej známke musí byť žiak informovaný
- každú ústnu odpoveď je potrebné ústne vyhodnotiť
- ohodnotiť každú úspešnú účasť v matematickej súťaži.

Predmet sa neklasifikuje

- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL
- aktivita na vyučovacej hodine pri tvorbe a riešení logických úloh, zapájanie do skupinovej práce